

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAT EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

OKUL ŞARKILARININ EŞLİKLENMESİNDE UKULELE VE KLASİK GİTARIN
BİRLİKTE ÖĞRETİLMESİNE DAYALI ETKİNLİKLERİN ORTAÖĞRETİM
ÖĞRENCİLERİNİN EŞLİKLEME BECERİLERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cemil GÜZEL

Malatya-2021

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

OKUL ŞARKILARININ EŞLİKLENMESİNDE UKULELE VE KLASİK GİTARIN
BİRLİKTE ÖĞRETİLMESİNE DAYALI ETKİNLİKLERİN ORTAÖĞRETİM
ÖĞRENCİLERİNİN EŞLİKLEME BECERİLERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cemil GÜZEL

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Kübra Dilek TANKIZ

Malatya-2021

ONUR SÖZÜ

Dr. Öğr. Üyesi Kübra Dilek TANKIZ'ın danışmanlığında doktora tezi olarak hazırladığım **Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukulele Ve Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Ortaöğretim Öğrencilerinin Eşlikleme Becerilerine Etkisi** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Cemil GÜZEL

ÖNSÖZ

Yüksek lisans öğrenimim boyunca benim için büyük bir umut ışığı olan, her vazgeçişimde beni başaracağıma inandıran, her zaman desteğini hissettiğim, birlikte çalışırken çok şey öğrendiğim değerli tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Kübra Dilek TANKIZ'a,

Değerli fikirleri ve uzman görüşleri ile katkılarını esirgemeyen Sayın Dr. Öğr. Üyesi Elçin ERGİN TALAKA'ya, Sayın Dr. Öğr. Üyesi Cihan TABAK'a ve Sayın Doç. Dr. Onur ZAHAL'a,

Tez savunma jürisinde yer alan ve önerileri ile tezime katkıda bulunan Sayın Doç. Dr. Ali AYHAN'a ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Tuna TAŞDEMİR'e

Verilerin çözümlenmesi ve istatistiksel analizlerin gerçekleştirilmesinde yardımlarını esirgemeyen Sayın Dr. Öğr. Üyesi Uğur ÖZHAN'a,

Hayatım boyunca desteklerini hissettiğim, verdiğim her kararda yanımda duran aileme; sevgisiyle bana güç katan, hayatımı anlamlandıran, bu süreçte sabırla bana katlanan kıymetli eşim Ayşe ALAN GÜZEL'e ve tez sürecinde dünyaya gelerek bütün zorlukları unutturan, böyle bir zamanda bize umut olan canım oğlum Ekin'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

OKUL ŞARKILARININ EŞLİKLENMESİNDE UKULELE VE KLASİK GİTARIN BİRLİKTE ÖĞRETİLMESİNE DAYALI ETKİNLİKLERİN ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN EŞLİKLEME BECERİLERİNE ETKİSİ

GÜZEL, Cemil
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Kübra Dilek TANKIZ
Ağustos, 2021, XVI+153

Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin ortaöğretim öğrencilerinin eşikleme becerilerine etkilerinin saptanması amacıyla karma yöntemin temel alındığı bu araştırmada, gömülü karma desen kullanılmıştır. Araştırma, nicel boyut açısından tek gruplu son test model; nitel boyut açısından durum çalışması desenlerinin özelliklerini birlikte barındırmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Mardin ili Kızıltepe ilçesinde bulunan Cumhuriyet Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrenciler arasından gönüllü olan 7'si erkek 3'ü kız, toplam 10 öğrenciden oluşmaktadır. 12 haftalık deneysel işlem sürecinde öğrencilere, araştırmacı tarafından oluşturulan ukulele ve klasik gitar öğretim programı uygulanmıştır. Öğrencilerin daha önce çalgı eğitimi almamış olmalarından dolayı deneysel süreç öncesinde herhangi bir ölçüm yapılmamıştır. Deneysel işlemin sonunda nicel verileri elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan Eşikleme Becerisi Değerlendirme Formu, nitel verileri elde etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak yine araştırmacı tarafından oluşturulan öğrenci görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler (yüzde frekans, ortalama ve standart sapma) ve fark testleri (Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi) kullanılmıştır. Nitel veriler betimsel ve içerik analizi teknikleriyle analiz edilmiştir.

Nitel verilerin analizi sonucunda, öğrencilerin ukulele ile eşlikleme becerilerinin teknik, müzikal alt boyut puanları ve toplam puanlarda gitar ile eşlikleme becerilerinde anlamlı olarak farklılaştığı ve ukulele ile eşlikleme becerilerinin daha yüksek olduğu; bu farklılaşmaya ilişkin etki büyüklüğünün yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Nitel verilerin analizi sonucunda ise öğrencilerin görüşleri doğrultusunda ukulele ile eşlikleme yaparken sol el tekniğini uygulayabilme, sesleri doğru çalabilme, temiz ses üretebilme, akor geçişlerinde zamanlama becerilerini klasik gitara göre daha rahat uyguladıkları yönünde belirgin bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin tamamının; ukulelenin kolay taşınabilir olması, maliyetinin düşük olması, daha kolay öğrenilebilir olması ve kalabalık sınıf ortamına uygunluğu gibi özelliklerinden dolayı müzik dersinde kullanımının klasik gitara göre daha uygun olduğu yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ukulele, Klasik Gitar, Eşlikleme, Okul Şarkıları

ABSTRACT

EFFECTS OF ACTIVITIES BASED ON TEACHING UKULELE AND CLASSICAL GUITAR IN ACCOMPANIMENT OF SCHOOL SONGS ON ACCOMPANIMENT SKILLS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

GÜZEL, Cemil
M.S., İnönü University, Institute of Educational Sciences
Fine Arts Education Department
Music Education Department

Thesis Advisor: Dr. Lecturer Kübra Dilek TANKIZ
August, 2021, XVI+153

In order to determine the effects of activities based on teaching ukulele and classical guitar together in accompaniment of school songs, on the accompaniment skills of secondary school students, the exploratory sequential design was used in this research, which was based on the mixed method. The research is a single-group posttest model in terms of quantitative dimension; In terms of qualitative dimension, it contains the features of case study designs together.

The study group of the research consists of 10 students, 7 boys and 3 girls, who volunteered among the students studying at Cumhuriyet Anatolian High School in Kızıltepe district of Mardin province in the 2020-2021 academic year. During the 12-week experimental process, the ukulele and classical guitar curriculum created by the researcher was applied to the students. Since the students had not received instrument training before, no measurements were made before the experimental process. At the end of the experimental process, the Matching Skills Evaluation Form created by the researcher was used to obtain quantitative data, and a student interview form created by the researcher using semi-structured interview technique was used to obtain qualitative data.

As a result of the analysis of the quantitative data, it was found that the students' ukulele accompaniment skills differed significantly from their guitar accompaniment skills in technical, musical sub-dimension scores and total scores, and their ukulele accompaniment skills were higher; It has been determined that the effect size of this differentiation is high. As a result of the analysis of the qualitative data, it was concluded that there was a significant difference in the students' views in the direction of being able to apply the left hand technique, playing the sounds correctly, producing a clear sound, and practicing the timing skills in chord transitions more easily than the classical guitar while accompanying with the ukulele. In addition, all students; It has been determined that the ukulele is more suitable for use in music lessons than the classical guitar due to its features such as being easily portable, low cost, easier to learn and suitable for crowded classroom environment.

Key Words: Ukulele, Classical Guitar, Accompaniment, School Songs

İÇİNDEKİLER

KABULve ONAY SAYFASI.....	i
ONUR SÖZÜ.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
RESİMLER LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Problem Cümlesi	4
1.2.1. Alt Problemler	4
1.3. Amaç	5
1.4. Önem	5
1.5. Sayıtlar	6
1.6. Sınırlılıklar	6
1.7. Tanımlar.....	6
BÖLÜM II	7
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. KURAMSAL BİLGİLER.....	7
2.1.1. Ukulele	7
2.1.1.1. Ukulelenin Tarihçesi.....	7
2.1.1.2. Ukulelenin Yapısı.....	12
2.1.1.3. Duruş-Tutuş Pozisyonları	16
2.1.1.4. Sağ El-Sol El Pozisyonları.....	18
2.1.2. Okul Şarkıları	20
2.1.3. Eşlikleme	22
2.1.3.1.Okul Şarkılarının Eşliklenmesi	24
2.1.3.2. Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklenmesi	26

2.1.3.3. Okul Şarkılarının Ukulele İle Eşliklenmesi.....	30
2.1.3.4. Harf-Şifre Yöntemi İle Eşlikleme.....	33
2.2. İlgili Araştırmalar	36
BÖLÜM III.....	44
YÖNTEM	44
3.1. Araştırmanın Modeli	44
3.2. Çalışma Grubu	47
3.3. Veri toplama araçları.....	48
3.3.1. Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu.....	48
3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	49
3.4. Araştırma Verilerinin Toplanması.....	49
3.5. Deneysel İşlem	50
3.6. Verilerin Analizi	53
3.7. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları	54
BÖLÜM IV.....	56
BULGULAR VE YORUM.....	56
4.1. Çalışma Grubunun Eşlikleme Becerisi Puanlarının, Tanımlayıcı Değerlerine ve Öğrencilere Göre Dağılımına İlişkin İstatistikî Bulgular	56
4.1.1. Eşlikleme Becerisi Puanlarının Tanımlayıcı İstatistiklerine Yönelik Bulgular	56
4.1.2. Eşlikleme Becerisi Puanlarının Öğrencilere göre Dağılımına Yönelik Bulgular	60
4.2. Çalışma Grubunun Gitar ve Ukulele ile Tonal ve Makamsal Okul Şarkılarını Eşlikleme Becerisi Puanlarına Yönelik Bulgular	66
4.2.1. Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular	66
4.2.2. Gitar ile Tonal (Karadeniz) ve Makamsal (Karahisar) Şarkıları Eşlikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular	68
4.2.3. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Eşlikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular.....	69
4.2.4. Tonal Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular.....	70
4.2.5. Makamsal Karahisar Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular.....	71
4.3. Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukulele ve Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Eşlikleme Becerilerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar	73
BÖLÜM V	97

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	97
5.1. Çalışma Grubunun Eşlikleme Becerisi Puanlarının Tanımlayıcı İstatistiklerine ve Öğrencilere Göre Dağılımına İlişkin Sonuçlar	97
5.1.1. Eşlikleme Becerisi Puanlarının Tanımlayıcı İstatistiklerine İlişkin Sonuçlar	97
5.1.2. Eşlikleme Becerisi Puanlarının Öğrencilere göre Dağılımına İlişkin Sonuçlar	98
5.2. Gitar ve Ukulele ile Tonal ve Makamsal Okul Şarkılarını Eşlikleme Becerisi Puanlarına Yönelik Bulgular	99
5.2.1. Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerilerine İlişkin Sonuçlar	99
5.2.2. Gitar ile Tonal (Karadeniz) ve Makamsal (Karahisar Kalesi) Şarkıları Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar	99
5.2.3. Ukulele ile Tonal (Karadeniz) ve Makamsal (Karahisar Kalesi) Şarkıları Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar	99
5.2.4. Tonal (Karadeniz) Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar	99
5.2.5. Makamsal (Karahisar Kalesi) Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar	100
5.3. Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukulele Ve Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Ortaöğretim Öğrencilerinin Eşlikleme Becerilerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Yönelik Sonuçlar	100
5.4. Öneriler	104
KAYNAKÇA	106
EKLER	114
EK-1: ARAŞTIRMA (UYGULAMA) İZNİ	115
EK-2: ETİK KURUL KARARI	119
EK-3: EŞLİKLEME BECERİSİ DEĞERLENDİRME FORMU	121
EK-4: ÖĞRENCİ GÖRÜŞME SORULARI	123
EK-5: UKULELE ÖĞRETİM PROGRAMI	125
EK-6: KLASİK GİTAR ÖĞRETİM PROGRAMI	138
EK-7: DEĞERLENDİRMEDE EŞLİKLENEN ESERLER	151

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu İlişkin Kriterler Katsayılar ...	48
Tablo 2. Gitar ile Tonal ve Makamsal Şarkıları Eşlikleme Beceri Puanları Tanımlayıcı Değerleri.....	57
Tablo 4. Eşlikleme Becerisi Toplam ve Boyut Puanları Tanımlayıcı İstatistikleri.	59
Tablo 5. Eşlikleme Becerisi Puanlarının Öğrenci Bazında Dağılımı	60
Tablo 6. Gitar İle Karadeniz (Tonal) Şarkısını Eşlikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı.....	61
Tablo 7. Gitar İle Karahisar (Makamsal) Şarkısını Eşlikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı	62
Tablo 8. Ukulele İle Karadeniz (Tonal) Şarkısını Eşlikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı	64
Tablo 9. Ukulele İle Karahisar (Makamsal) Şarkısını Eşlikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı	65
Tablo 10. Teknik Boyuttaki Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	66
Tablo 11. Müzikal Boyutta Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	67
Tablo 12. Gitar ve Ukulele Eşlikleme Becerileri Toplam Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	67
Tablo 13. Gitar ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Teknik Boyutta Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	68
Tablo 14. Gitar ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Müzikal Boyutta Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	68
Tablo 15. Gitar ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Toplam Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	68
Tablo 16. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Teknik Boyutta Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	69
Tablo 17. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Müzikal Boyutta Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	69
Tablo 18. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Eşlikleme Becerileri Toplam Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	70
Tablo 19. Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarının Teknik Boyutta Farklılaşmasına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	70
Tablo 20. Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarının Müzikal Boyutta Farklılaşmasına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	71
Tablo 21. Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Toplam Puanlarının Farklılaşmasına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	71
Tablo 22. Makamsal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine ilişkin Teknik Boyuttaki Eşlikleme Becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	72

Tablo 23. Makamsal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine ilişkin Müzikal Boyuttaki Eşlikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	72
Tablo 24. Makamsal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine İlişkin Toplam Eşlikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ...	73
Tablo 25. “Akort yapabilme” alt temasına ilişkin bulgular.....	74
Tablo 26. “Doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulayabilme” alt temasına ilişkin bulgular	75
Tablo 27. “Sol el tekniğini uygulayabilme” alt temasına ilişkin bulgular	77
Tablo 28. “Sağ el tekniğini uygulayabilme” alt temasına ilişkin bulgular	78
Tablo 29. “Sağ el-sol el uyumu” alt temasına ilişkin bulgular.....	79
Tablo 30. “Ölçü sayısına uygun çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular.....	81
Tablo 31. “Sesleri doğru çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular.....	82
Tablo 32. “Temiz ses üretebilme” kategorisine ilişkin bulgular	83
Tablo 33. “Tempoya uygun çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular	84
Tablo 34. “Akor geçişlerinde zamanlama” alt temasına ilişkin bulgular.....	85
Tablo 35. “Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular	87
Tablo 36. “Ezgi ile uyum içinde çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular.....	88
Tablo 37. “Başarılı olunduğu düşünülen eserler” temasına ilişkin bulgular	90
Tablo 38. “Eşlikleme yapmaktan keyif alma” alt temasına ilişkin bulgular.....	91
Tablo 39 “Müzik dersine ilişkin tutum ve davranış” temasına ilişkin bulgular	92
Tablo 40. “Müzik dersinde kullanıma uygunluk” alt temasına ilişkin bulgular	94
Tablo 41. “Dışsal Faktörlerin Etkisi” temasına ilişkin bulgular	95

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. Ukulele ve ukulelenin atası olarak kabul edilen bazı çalgılar.....	9
Resim 2. Hawaii kralı Kalakaua için ukulele eşliğinde şarkı söyleniyor, 1889, Hawaii Devlet Arşivi (King ve Tranquada, 2003).....	10
Resim 3. İlk ukulele yapımcısı olarak bilinen Manuel Nunes, 1917.....	11
Resim 4. Koa Ağacı.....	13
Resim 5. Ukulele türleri (McQueen, 2017)	14
Resim 6. Ukulelenin kısımları (Reser, 1964)	15
Resim 7. Ukulelede C6 akort sisteminin dizek üzerinde gösterimi (Greenberg,1992)	15
Resim 8. Ukulele’de D6 akort sisteminin dizek üzerinde gösterimi (Wm. J. Smith & Co., 1917).....	16
Resim 9. Ukulelede doğru tutuş pozisyonu (Bailey, 1914)	17
Resim 10. Ukulelede doğru duruş ve tutuş pozisyonları (Reser, 1964).....	17
Resim 11. Ukulele doğru tutuş pozisyonu (Mcqueen, 2017)	18
Resim 12. Ukuleleyi parmak ile çalma pozisyonu (Reser, 1964)	19
Resim 13. Keçe penası, doğru ve yanlış sağ el pozisyonları (Reser, 1964).....	19
Resim 14. Ukulelede seslendirme alanı.....	20
Resim 15. Gitarda tablatur kullanımı.....	27
Resim 16. Gitarda fretboard gösterimi.....	27
Resim 17. Gitarda doğru duruş ve tutuş pozisyonu (Christiansen, 1976)	28
Resim 18. Gitar ile eşikleme yaparken uygulanabilecek duruş-tutuş pozisyonu...	29
Resim 19. Honolulu’da “Hula” dansçıları (1899)	31
Resim 20. Ukulelede tablatur kullanımı	33
Resim 21. Ukulelede fretboard gösterimi	33
Resim 22. Notaların harf ile gösterimi	34

Resim 23. Majör akorların harf şifre yöntemiyle gösterimi	34
Resim 24. Minör akorların harf şifre yöntemiyle gösterimi	35
Resim 25. Do sesi üzerine kurulan akorların harf şifre yöntemiyle gösterimi.....	35

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Karma yöntem desenleri (Fırat, Kabakçı Yurdakul ve Ersoy, 2014).....	45
Şekil 2. İç içe karma desen (Creswell ve Plano-Clark, 2011).....	46
Şekil 3. Deneysel Süreç	47
Şekil 4. Araştırma Sürecini Oluşturan Aşamaların Şematik Yapısı.....	52
Şekil 5. Betimsel Analiz Süreci (Yıldırım ve Şimşek, 2011).....	54
Şekil 6. İçerik Analizi Süreci (Yıldırım ve Şimşek, 2011)	54

KISALTMALAR LİSTESİ

N: Toplam Sayı

f : Frekans

$\bar{X}$:: Aritmetik Ortalama

α = Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı

sd= Serbestlik Derecesi

ss: Standart sapma

p: Anlamlılık düzeyi

r: Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi etki büyüklüğü değeri, sınıf içi korelasyon katsayısı değeri

U= Mann-Whitney U testi değeri

W= Kendall uyum katsayısı

z: Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi değeri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik; birey, toplum, kültür, ekonomi ve eğitim gibi açılardan çeşitli işlevlere sahiptir (Yağışan, 1995:8). Bu işlevler arasından diğerlerini en çok etkileyenin eğitim işlevi olduğu söylenebilir. Müzik; farklı disiplinlerin öğretiminde bir araç olarak kullanılabildiği gibi başlı başına bir eğitim alanı olarak da birçok işlevin kazandırılması ve geliştirilmesi açısından önemli bir rol oynamaktadır.

Müzik eğitimi, Uçan'ın (2005) tanımıyla “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme sürecidir.” Bu süreç, müzikal becerileri geliştirmenin yanı sıra kültürel anlamda gelişim sağlamayı kapsamaktadır.

Örgün ve yaygın olarak verilen müzik eğitimi bireyde;

- müzik yeteneğini geliştirme,
- müzik kültürü kazandırma,
- müzikten yararlanabilme becerisi geliştirme (Küçüköncü, 2006:19)

gibi davranış değişikliklerini oluşturmayı amaçlar.

Müzik eğitimi, öğrencide müziksel algı oluşturmali ve çeşitlendirmelidir. Müzikte teklikten kurtarmalı ve bütün koşullanmalardan sıyrılmasını sağlamalıdır. Müzikal açıdan farklı bakış açıları kazandırmalı, müziğin hem kendi içinde hem diğer alanlarla ilişkisini algılama becerisi ve müziksel eleştiri bilinci oluşturmalıdır (Uçan, 2005).

Müzik eğitimi bir bütün olarak kabul edilmekle birlikte; genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi şeklinde farklı amaçlar doğrultusunda ve farklı kitlelere yönelik gerçekleştirilmektedir (Uçan, 2005).

Genel müzik eğitimi, genel eğitimin vazgeçilmez bir boyutu ve ögesi olarak her düzeyde, herkese yönelik gerçekleştirilen müzik eğitimidir. Sağlıklı ve nitelikli bir hayat

sürmek için herkese genel bir müzik kültürü kazandırmayı amaçlamaktadır. Bunun yanında özengen ve mesleki müzik eğitiminin alt yapısını oluşturur (Uçan, 2005).

Müzik Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin;

1. *İstiklâl Marşı'mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı doğru ve etkili seslendirmeleri,*
2. *Müzik alanında yapılan çalışmaları ve gelişmeleri takip etmeleri,*
3. *Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek özgüvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri,*
4. *İlgi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine (şarkı söyleme, yaratıcı çalışmalar, araştırma) yönelmeleri,*
5. *Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneklerini geliştirmeleri,*
6. *Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,*
7. *Müziksel algı ve bilgilenme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,*
8. *Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,*
9. *Bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları,*
10. *Müzik dağıtıcıları oluşturmaları,*
11. *Ülkemizdeki müzik türlerini ve önemli sanatçıları tanımaları,*
12. *Evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları amaçlanmaktadır (MEB, Müzik Dersi Öğretim Programı).*

Uçan'a (1989:6) göre genel müzik eğitimi şu boyutlardan oluşmaktadır:

- müziksel işitme-okuma-yazma,
- müziksel dinleme-çalma-söyleme,
- müziksel bilgilenme-bilinçlenme,
- müziksel duyarlılaşma-yaratma-yorumlama,
- müziksel beğeni kişilik geliştirme ve kendini gerçekleştirme

Genel müzik eğitimi kapsamında ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde verilen müzik derslerinin müziksel dinleme, çalma, söyleme boyutunda okul şarkılarından yararlanılmaktadır. Müzik dersinin en önemli malzemesi olarak görülen okul şarkıları; öğretim sürecinin farklı kademelerinde öğretim seviyesine göre çeşitlenmektedir.

Okul şarkılarının öğretiminde en önemli noktalardan biri eşliklemedir. Şarkıların eşliklenerek öğretilmesi dersi daha zevkli hale getirdiği gibi çok sesli duyma (Kalkanoğlu, 2007), ton duygusunu geliştirme (Runfolo Hale, 1977), dizi ve makam duygusunu geliştirme (Özgür, 2000) gibi birçok yönden öğrenciyi olumlu yönde etkilemektedir.

1.1.Problem Durumu

Okul şarkılarının öğretimi sırasında öğretmen tarafından eşliklenmesinin gerek öğretmen görüşleri gerek öğrenci görüşleri doğrultusunda ele alındığı çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda genel olarak; müzik derslerinde okul şarkılarının öğretimi sırasında öğretmen tarafından eşikleme yapılmasının önemi vurgulanmıştır. Çalışmalarda eşliklemenin; ezgiyi somutlaştırıp öğretimi kolaylaştırdığı ve daha zevkli hale getirdiği, öğrencilerin motivasyonunu arttırdığı (Akçalı, 2007; Yılmaz, 2010), derse katılımı arttırdığı, öğrencilerin şarkıyı doğru tonda ve ritimde söylemelerini sağladığı, çalgı çalma isteklerini arttırdığı (Kardeş, 2018) gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Bunların yanısıra; müzikal zeka gelişimi ve dil becerilerinin gelişimi üzerinde de etkili olabileceği (Demirtaş, 2011) vurgulanmıştır.

Yılmaz (2010) tarafından okul şarkılarının eşliklenmesinde kullanılabilecek en uygun çalgıların müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada, en uygun çalgıların piyano ve gitar olduğu tespit edilmiştir. Piyanonun taşıma zorluğu, maliyetinin yüksek olması gibi sebepler gitarı, okul şarkılarının eşliklenmesinde ön plana çıkarmaktadır.

Okul şarkılarının klasik gitar ile eşliklenmesi ile ilgili yapılmış çalışmalarda (Halvaşı, 1999; Kanneçi, 2001; Akbulut, 2001; Yılmaz, 2010) klasik gitarın kolay taşınabilmesi ve maliyetinin birçok çalgıya göre düşük olmasının yanında, hem solo hem eşlik çalgısı olma niteliği taşıması ve çok sesli bir çalgı olması gibi özellikleri bakımından müzik eğitiminde önemli bir yere sahip olduğuna dikkat çekilmiştir.

Bu çalışmada okul şarkılarının eşliklenmesinde kullanılan bir diğer çalgı ukuleledir. Ukulele, ülkemizde ve dünyada müzik eğitimi araştırmalarında yeni yönelimler arasında sayılabilecek bir çalgıdır. Ukulele ile ilgili az sayıda yabancı çalışma bulunmakla birlikte ülkemizde son zamanlarda yaygın bir şekilde kullanımının artması sonucunda, bu alanda çalışmalar da yapılmaya başlanmıştır. Yapılan çalışmaların genel

olarak literatür tarama çalışmalarına dayanmasından dolayı ukulele üzerine deneysel bir çalışma yapılması gerekli görülmüştür.

Ukulelenin, klasik gitar ile benzer özelliklere sahip olmasından dolayı eşlikleme boyutunda müzik eğitiminde kullanımının uygun olduğu söylenebilir. Ukulelenin taşıma kolaylığı, düşük maliyeti, çalım teknikleri vb. özellikleri; okul şarkılarının eşliklenmesi boyutunda da müzik derslerinde kullanılabilirliğini öne çıkarmaktadır.

Ukulele ve klasik gitarın eş zamanlı öğretiminin; öğrencilerin okul şarkılarını eşlikleme boyutunda da müzik dersine etkin katılımlarını sağlayacak olması, bu iki çalgının eşlikleme becerisine ilişkin teknik ve müzikal boyutlarının nicel ve nitel açıdan benzerlik ve farklılıklarını ortaya koyarak karşılaştırma imkânı sunması ve gitarın yanı sıra ukulele çalgısının da müzik eğitiminde şarkıların eşliklenmesinde kullanılabilirliğini ortaya koyacak olması bakımından büyük önem taşıdığı düşünülen bu çalışmada, ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin ortaöğretim öğrencilerinin eşlikleme becerilerine nasıl etki edeceğinin nicel ve nitel boyutlarıyla ortaya konulması amaçlamaktadır.

1.2.Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi; “Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin, ortaöğretim öğrencilerinin eşlikleme becerileri üzerindeki etkisi nasıldır?” biçiminde oluşturulmuştur.

1.2.1. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şu şekilde oluşturulmuştur:

Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ve klasik gitarı birlikte öğrenen öğrencilerin;

- Eşlikleme becerileri puanlarının tanımlayıcı değerleri nasıldır?
- Gitar ve ukulele ile eşlikleme becerileri puanlarında anlamlı farklılık var mıdır?
- Gitarla, tonal okul şarkısını eşlikleme becerisi puanları ile makamsal okul şarkısını eşlikleme becerisi puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Ukuleleyle, tonal okul şarkısını eşlikleme becerisi puanları ile makamsal okul şarkısını eşlikleme becerisi puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

- Tonal okul şarkısını, gitarla eşikleme becerisi puanları ile ukuleleyle eşikleme becerisi puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır ?
- Makamsal okul şarkısını, gitarla eşikleme becerisi puanları ile ukuleleyle eşikleme becerisi puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Okul şarkılarının eşiklenmesinde ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Amaç

Bu araştırmanın amacı; okul çalgılarının eşiklenmesinde ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin ortaöğretim öğrencilerinin eşikleme becerilerine nasıl etki edeceğini nicel ve nitel boyutlarıyla ortaya koymaktır.

Okul şarkıları dağacığında yer alan tonal ve makamsal eserlerin öğrenciler tarafından eşiklendiği bu çalışmada; öğrencilerin hem ukulele hem de klasik gitar ile tonal ve makamsal eserleri ne düzeyde eşikleyebildiklerini ortaya koymak da araştırmanın amaçları arasında yer almaktadır.

Bunların yanında, ukulelenin okul çalgısı olarak kullanılabilirliğinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Ayrıca; okul şarkılarına sadece öğretmenin değil öğrencilerin de eşikleme boyutunda müzik dersine katılımının sağlanması ile birlikte öğrencilerin derse ilişkin tutumlarını da nasıl etkileyeceğinin tespit edilecek olması da araştırmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır.

1.4.Önem

Dünyada yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanan ukulele, ülkemizde de tanınmaya ve her yaşta insanın ilgisini çekmeye başlamıştır. Bununla birlikte, yapılan literatür incelemesi sonunda ukulele ile ilgili Türkiye’de yapılmış deneysel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple araştırma; ülkemizde ukulele çalgısı üzerine yapılan deneysel bir çalışma olması ve bu alanda yapılacak çalışmalara bir kaynak niteliği taşıyacak olması bakımından önemli görülmektedir.

Bunun yanında ukulelenin eğitim müziğinde kullanılabilirliğini ortaya koymayı amaçlaması; böylece eğitim müziğine yeni bir boyut kazandırılabilceğinin düşünülmesi bakımından da önemli görülmektedir.

Ülkemizde eşlikleme ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Müzik eğitiminde eşliklemenin kullanımı üzerine yapılan çalışmalarda genel olarak şarkı öğretiminin eşlikleme boyutunda sadece öğretmenin yer aldığı görülmektedir. Ukulele ve klasik gitarın eş zamanlı öğretildiği bu deneysel çalışmada; öğrencilerin okul şarkılarının öğretiminin eşlikleme boyutuna etkin katılımlarını sağlayacak olması bakımından da büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

1.5.Sayıtlar

- Çalışma grubunun sayısı ve çalışma süresi konu ile ilgili genellemeyi sağlar niteliktedir.
- Dereceli puanlama anahtarının oluşturulmasında uzman görüşleri yeterlidir.

1.6.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Mardin ili Kızıltepe ilçesinde bulunan Cumhuriyet Anadolu Lisesinde açılan ders dışı egzersiz çalışmasına gönüllü olarak katılan 10 öğrenci ile,
- Deneysel işlemi kapsayan zaman süreci olarak 12 hafta ile,
- Kullanılan eşlik çalgıları bakımından ukulele ve klasik gitar ile,
- Eşliklenen eserler bakımından “Saray Yolu”, “Karahisar Kalesi”, “Göçmen Kızı”, “Bir Dalda İki Kiraz”, “Karadeniz” ve “Şu Dalmadan Geçtin mi” eserleri ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Okul Şarkıları: Eğitsel amaçla bestelenmiş ya da okul müziği özelliklerini taşıyan tek sesli, çok sesli, eşlikli ve eşiksiz şarkılardır (T.D.K, 1981: 110).

Eşlikleme: Bir eserdeki ana ezgiyi ritmik ve armonik olarak destekleyen parti veya partileri çalma.

Çalgı Öğretim Uygulaması: Çalgı öğretimi yoluyla bireyler ve toplumların devinışsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değışiklikler oluşturma ya da yeni davranışlar kazandırma sürecidir (Uçan, 2005).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde; araştırmanın kuramsal hatlarını oluşturan bilgilere ve araştırmanın konusu ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili ulaşılabilen belli başlı kaynaklara yer verilmiştir.

2.1. KURAMSAL BİLGİLER

2.1.1. Ukulele

“Ukulele, tasarımı gitara benzeyen dört telli bir Hawai enstrümanıdır” (Drozd, 1998). Hawaii ile özdeşleşen ukulele dünyanın birçok yerinde kullanılmaktadır. Japonya’dan Tahiti’ye, ABD’nden Kanada’ya birçok ülkede yaygın bir şekilde kullanılan ukulele Hawaii gibi Kanada’da da devlet okullarındaki müzik eğitiminde kendine yer bulmuştur (Drozd, 1998).

“Ukulele yeni bir enstrüman değildir, ancak son zamanlarda hem müzik sınıfları hem de günlük müzisyenler için popüler hale gelmiştir” (Giebelhausen, 2016: 1). Bütün dünyada popülerleşen ukulelenin ülkemizde de kullanımı son yıllarda yaygınlaşmıştır. Ülkemizde daha çok amatör olarak kullanılmakta; tarihi, fiziksel özellikleri ve çalım teknikleri pek bilinmemektedir.

2.1.1.1. Ukulelenin Tarihçesi

Dixon (2014), “Ukulelenin kökeni bir sokak kedisinininki kadar belirsizdir.” diyerek ukulelenin ne zaman, nerede ve kim tarafından yaratıldığını kimsenin bilmediğini vurgulamıştır. Dixon’a (2014) göre uzmanlar bu konuda ters düşseler de ukulelenin atalarının Polinezyalılar değil Avrupalılar olduğu konusunda aynı fikirdedir.

Çeşitli kaynaklarda; ukulelenin atası olarak machete, machimbo, braquinho, cavaquinho, braga, taro patch gibi çalgılardan söz edilmektedir. Greenberg (1992), 1879’da 419 Portekizli göçmenin Maderia’dan Honolulu’ya geldiğini ve yanlarında “branguinha” adında bir Portekiz halk çalgısı getirdiklerini belirtmiştir. Greenberg’e (1992) göre Portekiz’de ortaya çıkan bu çalgı; 4 çelik telli ve 8 inç uzunluğunda bir gitardır. Maderia’dan gelen göçmenlerden biri olan Joao Fernandes tarafından çalınmış ve

Hawaiiilileri etkileyerek kısa sürede popüler olmuştur. Yine Maderia'dan gelen marangoz Manuel Nunes tarafından boyutu ve şekli değiştirilerek çelik tel yerine misina tel kullanılmış ve daha basit parmak pozisyonları elde etmek için yeni bir akort sistemi oluşturulmuştur. Böylece “braguinha”, “ukulele” haline gelmiştir (Greenberg,1992).

Tranquada ve King de (2012) nereden ve ne zaman olduğunu belirtmeden ukulelenin Portekiz'e göç ettiğini yazmış ve Portekizlilerin bu çalgı için “machete”, “machimbo” veya “braguinha” isimlerini kullandıklarını eklemiştir.

Roberts (1926), ukulelenin bir Portekiz çalgısı veya Portekiz çalgısından geliştirilen bir çalgı olup olmadığının tartışılır olduğunu belirtmesinin yanı sıra Maderia'dan gelen göçmenlerin yanlarında 3 çalgı getirdiklerini yazmıştır. Roberts'a (1926) göre bu 3 çalgının en büyüğü “viola” adında 6 telli bir çalgıydı ve daha sonra Hawaii gitarı olarak tanınmaya başladı; orta büyüklükteki “rajao” 5 telliydi ve en küçüğü 4 telli Portekiz “braga”sıydı. Roberts (1926), “braga”nın ukuleleye dönüşmüş olabileceği üzerinde dururken Drozd (1998), göçmenlerin getirdiği “braguinha” veya “cavaquinho” adı verilen 4 telli çalgının ukulelenin atası olduğunu vurgulamış ve göçmenler tarafından getirilen bir başka çalgı olan “rajao” nun 5 telli daha büyük bir çalgı olduğunu yazmıştır.

Dixon (2014) ve Drozd (1998) da Portekizden gelen göçmenlerden Joao Fernandes'in bir başka göçmenden “braguinha”sını ödünç alıp gemiden indiğini ve kıyıda karaya varışlarını kutlamak için Portekizce şarkılar çalıp söylediğini ve Hawaiiililerin bundan çok etkilendiğini belirtmişlerdir.

Resim 1. *Ukulele ve ukulelenin atası olarak kabul edilen bazı algılar*

Portekiz’den gelen bu çalgıların nasıl ukulele haline geldiği konusunda King ve Tranquada (2003), Maderia’dan gelen 3 marangozdan söz etmektedir. Augusto Dias, Manuel Nunes ve Jose do Espirito Santo adlı bu 3 marangozun ukulelenin gelişmesinde kilit rol oynadığını yazmıştır (King ve Tranquada, 2003). Dias, Nunes ve Santos bu çalgıların çok sevilmesi üzerine Honolulu’da bir çalgı dükkanı açtılar ve çalgı yapımına başladılar (Beloff, 1997; Drozd, 1998). Roberts (1926) da Manuel Nunes’in oğlu ile yaptığı röportaj sonucunda Nunes, Dias ve Santos’un yanlarında 3 çalgı getirdiklerini ve ilk ukulele yapımcısı olmak için bir araya geldiklerini belirtmiştir.

Dünyanın usta denizcileri olarak bilinen Portekizliler birçok yere demir atmaktaydı ve iyi vakit geçirmek için yanlarında bu küçük algıları da götürüyorlardı. Bu algılar gittikleri yerleri etkilemiş ve bu yerlerin kültürlerine dahil olmuştu; ancak Hawaii’de daha çok önemsenmiş, Hawaii kültürünün vazgeçilmez bir ögesi olmuş ve muhteşem Hawaii algısı olarak kabul edilmiştir (Dixon, 2014). Bu durum günümüzde de bu algıların Hawaii ile özdeşleştirilmesine sebep olmuştur.

Shelemay (2001), ukulelenin Hawaiiililer tarafından kısa sürede benimsendiğini ve Hawaii kraliyeti himayesinde popülerleştirildiğini ifade etmiştir. Ukulele aynı

zamanda Hawaii kralı David Kalakaua'nın en sevdiği enstrüman olmuş ve kraliyet sarayındaki birçok kültürel etkinlikte önemli bir rol oynamıştır (Shelemay, 2001). Dixon'a (2014) göre Kalakaua bir hükümdardan çok yetenekli bir müzisyendi. Gitar, mandolin, akordeon ve piyanoyu iyi derecede çalmakta bunun yanında da besteler yapmaktaydı. Kanahele (1979) de Kalakaua'yı "rönesans insanı - kültürlü, bilgili, başarılı, becerikli, kozmopolit ve ilerici bir kral" olarak tanımlamaktadır.

Resim 2. Hawaii kralı Kalakaua için ukulele eşliğinde şarkı söyleniyor, 1889, Hawaii Devlet Arşivi (King ve Tranquada, 2003)

Higashi (2011), "Kral Kalakaua, ukulelenin benimsenmesi ve popülerleşmesine katkıda bulundu. Ukuleleyi sevdi ve bir numara yaptı." diyerek Kalakaua'nın ukulelenin günümüze ulaşmasında ve bütün dünyaya yayılmasında ne kadar önemli bir rol oynadığını vurgulamıştır. Kalakaua, üç Portekizli "machete" yapımcısından biri olan Augusto Dias'ı kral meclisinde ve partilerde çalması için saraya aldı. Bu süreçte kralın kendisi de machete çalmaya başladı (Dixon, 2014).

Machete, braguinha, cavaquinho ya da braganın nasıl ukuleleye dönüştüğünün belirsiz olmasının yanında bu konuda farklı görüşler var. Greenberg (1992), Portekizli marangoz Manuel Nunes'in braguinha'nın boyutunu ve şeklini değiştirerek çelik tel yerine

misina kullandığını ve yeni bir akort sistemi kullanarak ukuleleye dönüştürdüğünü iddia etmektedir. Dixon (2014), machetenin Hawaii kralı David Kalakaua tarafından çok beğenilmesiyle saray müziğinin vazgeçilmezi olduğunu ve orada Hawaii'nin yerel dansı olan Hula'ya eşlik etmek amacıyla düzenlemeler yapılması sırasında ukulele haline gelmiş olabileceğini öne sürmektedir.

Resim 3. İlk ukulele yapımcısı olarak bilinen Manuel Nunes, 1917

Çeşitli kaynaklarda ukulele isminin ortaya çıkmasıyla ilgili Edward Purvis adından söz edilmektedir. İngiliz ordusu subayı olan Edward Purvis, Augusto Dias'ın çaldığı çalgıyı görmüş, kısa sürede çalmayı öğrenmiş ve Kral Kalakaua'ya sunmuştur. Purvis, küçük ve hızlı yapısından dolayı “zıplayan pire” anlamına gelen “ukulele” diye adlandırılıyordu ve bu isim zamanla çaldığı çalgıya aktarılmıştı (Dixon, 2014; Kanahele, 1979; 395). King'e (2007) göre Purvis'in kendisi çalgıya bu ismi vermişti.

“Ukulele” adının ortaya çıkmasıyla ilgili başka bir iddia Kral Kalakaua'nın kız kardeşi kraliçe Lili'uokalani'ye dayanmaktadır. Dixon (2014), yapılan araştırmalarla birçok Hawaii kelimesi gibi “ukulele” kelimesinin de başka bir anlamı olduğunun ortaya konulduğunu iddia etmektedir. Şiirsel olarak “gelen hediye” olarak yorumlanabileceğini ve kraliçenin “ukulele” kelimesini bu anlamda kullanmış olabileceğini belirtmiştir (Dixon, 2014).

Drozd (1998) da “ukulele” kelimesinin ortaya çıkmasıyla ilgili teorileri şöyle sıralamıştır:

1. zıplayan pirelere benzeyen parmakların hızlı hareketine atıf olarak ortaya çıkmıştır (Kaai 1910, 3);

2. denizcilerle takas yapmak için ticaret gemileriyle kürek çeken yerlilere mallarına karşılık olarak dört telli bir çalgı verildi. Hawaiiililer, bunu kârlı bulmadı ve değerli bir şey yerine zıplayan pirelerini geri alma konusunda latife ettiler (Pasifik Cenneti. Haziran 1948, 17);
3. Kral Kalakaua'nın kız kardeşi olan Kraliçe Lili'uokalani (1838-1917), ukulele'nin çevirisini "buraya gelen hediye (Portekiz'den)" olarak kabul etti (Kanahele 1979, 396);
4. veya bu terimin, ağız yayına benzer iki veya üç telli, ukeke denilen Hawaii çalgısından türetildi. Daha sonra ukeke terimi, Portekiz prototipinden kabul edilen çalgıya göre ukulele olarak değiştirildi (Kaai 1916, 8).

Portekizliler getirdikleri çalgıları tanıtmadan önce Hawaiiililerin bildiği tek telli çalgı ilkel müzik yayı olan “ukeke” idi. Ukeke, şarkı ve ilahilere eşlik etmek için kullanılırken gençler tarafından serenat ve aşk şarkıları doğaçlama amacıyla kullanılmaya başlandı. Aşıklar bu sayede özel bir dil veya gizli bir sohbet yöntemi kullanarak ilişkilerini halktan gizli tutabiliyorlardı. Bu durum ukekenin halk tarafından günahkar ilan edilmesine ve zamanla terk edilmesine sebep olmuştur (Roberts, 1926). Roberts’a (1926) göre Hawaiiililer ukuleleyi, ukekenin alternatifi olarak gördüler.

2.1.1.2. Ukulelenin Yapısı

Ukuleleyi Hawaii adalarına tanıtan Manuel Nunes, Hawaii’de çeşitli ağaçlarla çalıştıktan sonra koa ve kou ağaçlarının ukulele için uygun rezonansa sahip tek ağaç olduğunu keşfetmiş; kou ağacının nesli tükenince ukuleleleri tamamen koa ağacından yapmaya başlamıştır (Santos ve Nunes, 1915). Bailey (1914) hızla azalan ve çok değerli bir ağaç olduğunu belirttiği koa ağacının, gerçek bir ukulele üretiminde kesinlikle gerekli olduğunu; çünkü başka hiçbir ahşabın, ukulelenin popülerliğinin temel nedeni olan derin yumuşak tonu üretemeyeceğini vurgulamıştır. Drozd’a (1998) göre de ukuleleler Hawaii’de yaygın olarak bulunan koa ağacından yapılmakla birlikte mango, maun ve kiawe ağaçlarından da yapılabilir. Günümüzde bütün dünyaya yayılmasından ve üretim fazlalığından dolayı ukuleleler, Hawaii’ye özgü koa ağacının dışında birçok farklı ağaç türünden üretilmektedir.

Resim 4. Koa Ağacı

Çeşitli boyutlarda ukuleleler bulunmaktadır. Standart (soprano) bir ukulelenin boyu 18 ile 21 inç arasındadır; bunun yanında 24 inç uzunluğunda concert ukulele, 28 inç uzunluğunda tenor ukulele ve 32 inç uzunluğunda bariton ukulele en yaygın ukulele türleridir (Greenberg, 1992; Gross,2014; Martin, 2019; McQueen,2017). Giebelhausen (2016), bu dört yaygın ukulele türünü şöyle açıklamıştır:

- Soprano: Çoğunlukla okullarda kullanılmaktadır. Ukulele denince ilk akla gelen türdür. Ukulelelerin en ucuzudur.
- Concert: Soprano ile hemen hemen aynıdır; ancak perdeleri biraz daha geniştir. Öğretmenler için soprano çalan öğrencilerle birlikte çalma konusunda iyi bir seçenektir.
- Tenor: Soprano ve concert ukulelerden daha geniş perdelere sahip daha büyük bir çalgıdır. Daha pes bir sesle eşikleme yapmak için iyi bir seçenektir.
- Bariton: Bazı yönlerden gitara daha yakındır. Yetişkin gruplar için daha uygundur. Ukulelelerin en pahalısıdır.

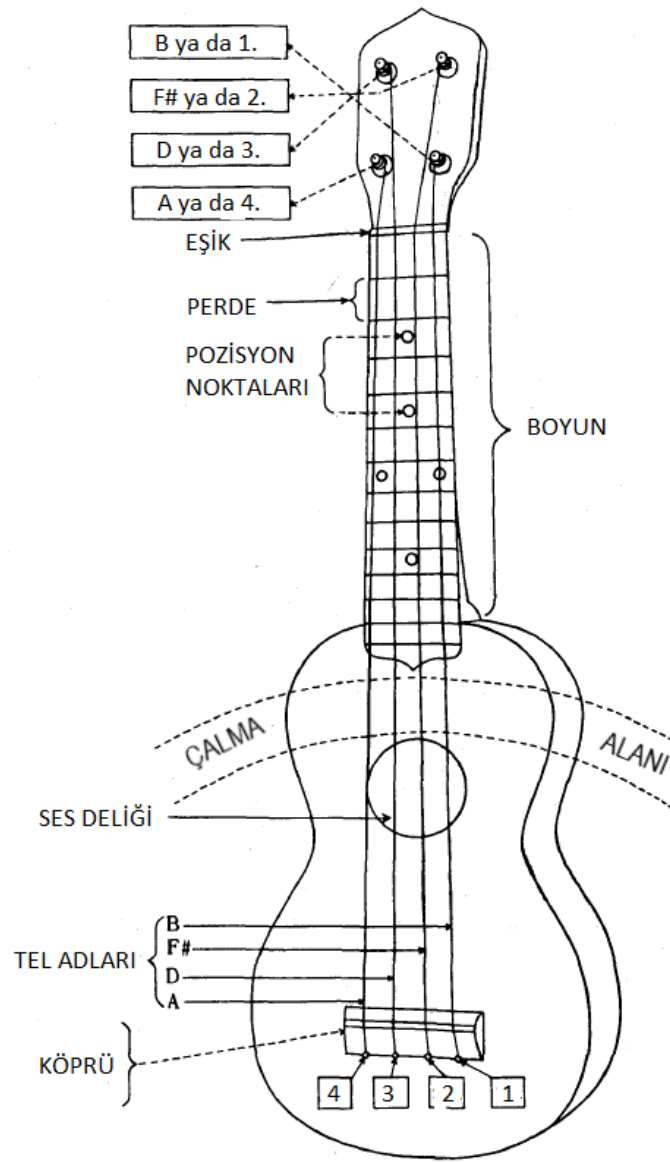

Resim 5. Ukulele türleri (McQueen, 2017)

Gross'a (2014) göre; ukulelelerin boyutları eşikten 12. perdeye kadar olan mesafe ile belirlenmektedir. Buna göre; soprano 13, concert 15, tenor 17, bariton 19 inç olmaktadır.

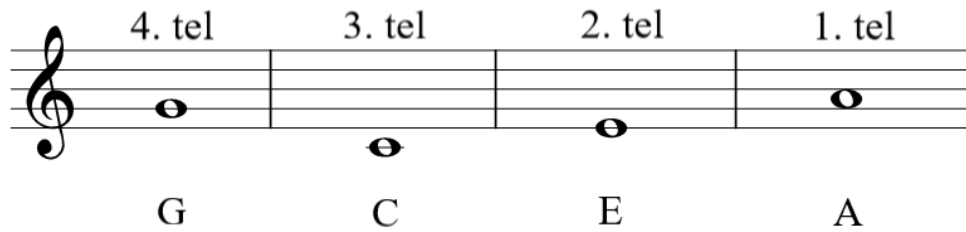
Soprano ukuleleler küçük, kolay taşınabilir olmasının yanında en düşük fiyatlı ukulele olmasından dolayı en yaygın ukulele türüdür. Bu çalışmada da en yaygın ukulele türü olmasından dolayı soprano ukuleleler kullanılmıştır.

Bazı kaynaklarda küçük gitar olarak da adlandırılan ukulelenin fiziksel yapısı gitara benzemektedir. Ukulele; gövde, sap (boyun), akort burguları, köprü, eşik, teller ve ses boşluğundan oluşmaktadır.

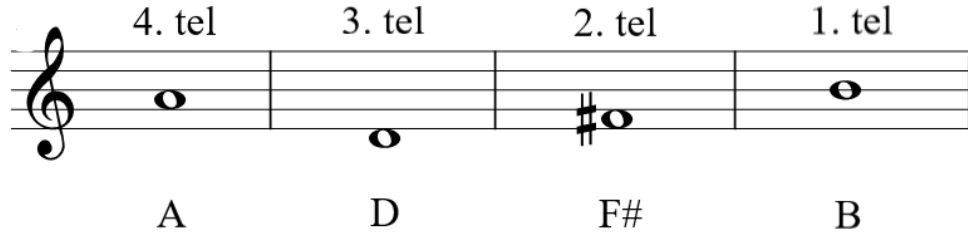
Resim 6. Ukulelenin kısımları (Reser, 1964)

Ukuleleler farklı şekillerde akortlanabilmektedir. Ukulelede 4 tel bulunmakta ve en yaygın akort şekli A, E, C, G'dir (Bailey,1914; Giebelhausen, 2016; Gross, 2014; Martin, 2019; Mcqueen, 2017). Bu akort şekli dizek üzerinde şöyle gösterilebilir:

Resim 7. Ukulelede C6 akort sisteminin dizek üzerinde gösterimi (Greenberg,1992)

Bir başka yaygın akort şekli B, F#, D, A'dır (Ditty, 1968; Giebelhausen, 2016; Reser, 1964; Smeck, 1950; Wm. J. Smith & Co., 1917).

Resim 8. Ukulele’de D6 akort sisteminin dizek üzerinde gösterimi (Wm. J. Smith & Co., 1917)

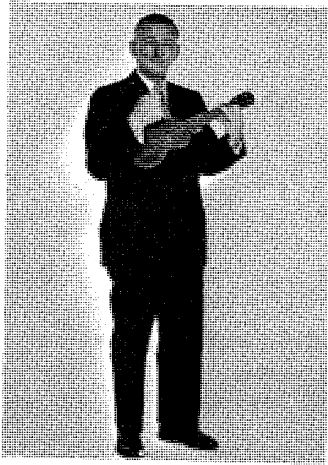
Bu çalışmada hem yaygın olarak kullanıldığından hem de okul şarkılarının eşliklenmesine uygun olduğundan dolayı A, E, C, G akort sistemi kullanılmıştır.

2.1.1.3. Duruş-Tutuş Pozisyonları

Ukulele yatay konumda yaklaşık göğüs yüksekliğinde tutulur ve sağ önkolun dirseğe yakın kısmı ile hafifçe vücuda doğru bastırılır (Mcqueen, 2017; Reser, 1964). Hem oturarak hem ayakta uygulanabilecek bu tutuş (Santos ve Nunes, 1915) ukulelenin kısmen dirsek kıvrımında sabitlenmesini sağlamasının yanında şarkı söylerken ukulelenin daha iyi duyulmasına da yardımcı olur. Ukulelenin boynu sol elin başparmağı ve işaret parmağının ilk boğumu arasına yerleştirilerek desteklenir (Mcqueen, 2017; Santos ve Nunes, 1915). Şekil 9, 10, 11 ve 12’de farklı kaynaklardan ukulelede doğru duruş ve tutuş pozisyonları verilmiştir.

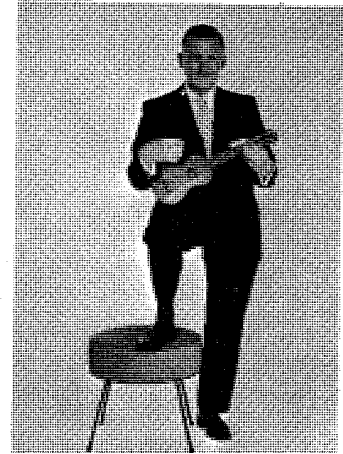
Resim 9. Ukulelede doğru tutuş pozisyonu
(Bailey, 1914)

Tercih Edilen Pozisyon

Kucakta Tutma Pozisyonu

Ayakta Çalma Pozisyonu

Resim 10. Ukulelede doğru duruş ve tutuş pozisyonları (Reser, 1964)

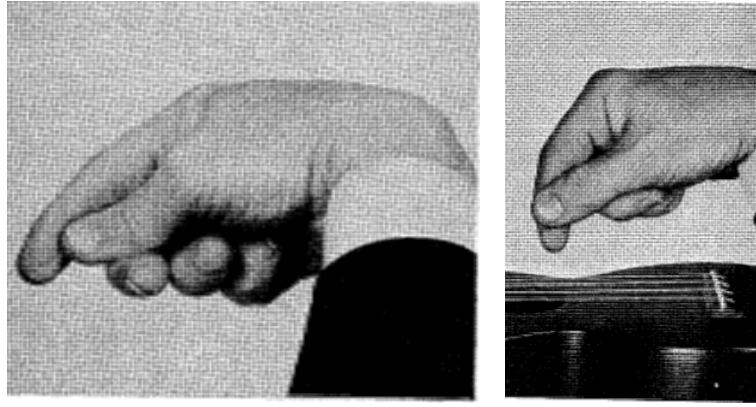

Resim 11. *Ukulele doğru tutuş pozisyonu (Mcqueen, 2017)*

2.1.1.4. Sağ El-Sol El Pozisyonları

Ukulele çalarken sağ önkol ukulelenin sapı ile paralel olmalı ve ukuleleyi vücuda doğru bastırmalıdır. Seslendirme esnasında bilek hareketi kullanılmalı, önkol hareket etmemelidir (Santos ve Nunes, 1915).

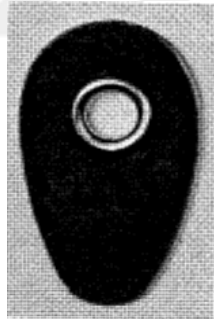
Ukulelede en yaygın kullanılan sağ el tekniği parmaklarla çalmadır (Reser, 1964). İşaret parmağının tırnak kısmı aşağı etli kısmı yukarı bakacak şekilde pozisyon alınır. Telleri aşağı itmek için işaret parmağının tırnak tarafı, yukarı çekmek için işaret parmağının etli tarafı kullanılır (McQueen, 2017; Reser, 1964; Smeck, 1950). Şekil 13’de, “Harry Reser’s Ukulele Method and Song Folio” (1964) kitabında verilen doğru sağ el pozisyonu gösterilmiştir.

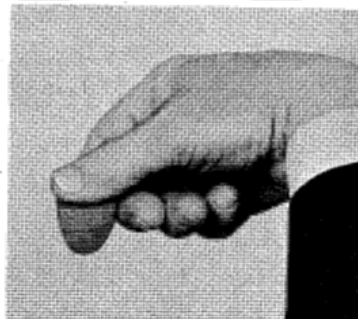
Resim 12. *Ukuleleyi parmak ile çalma pozisyonu (Reser, 1964)*

Sağ eli ve parmakları gevşek ve rahat bırakarak telleri zorlamadan yumuşak temaslara çalmak, istenilen sesin elde edilmesi açısından önemlidir (McQueen, 2017).

Farklı bir tını veya yüksek ve net bir ses elde etmek amacıyla ukulele çalarken pena kullanılabilir. Bükülebilir keçeden yapılmış penalar ukulele çalarken en çok kullanılan pena türüdür (Reser, 1964). Şekil 14’de keçe penası, doğru ve yanlış pena tutuş pozisyonları gösterilmektedir.

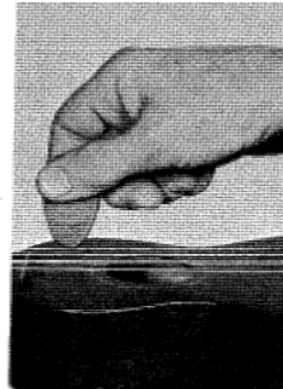
Keçe Penası

Doğru Pena Tutuşu

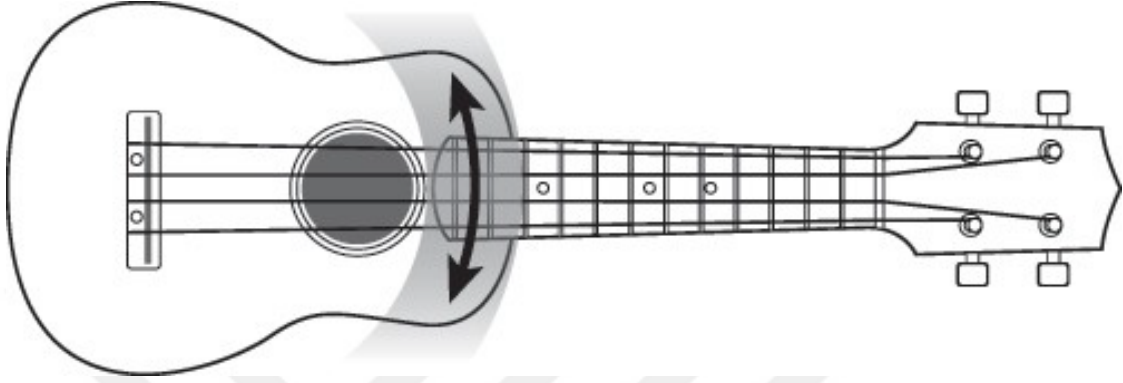
Yanlış Sağ El Pozisyonu

Doğru Sağ El Pozisyonu

Resim 13. *Keçe penası, doğru ve yanlış sağ el pozisyonları (Reser, 1964)*

Ukulele çalarken sağ el doğrudan ses deliği üzerinden değil yaklaşık olarak klavye ile gövdenin birleştiği yerden tellere temas etmelidir (Colombo, 2014; Reser, 1964). Şekil 15’de ukulele üzerinde seslendirme alanı gösterilmiştir.

Resim 14. *Ukulelede seslendirme alanı*

2.1.2. Okul Şarkıları

Genel müzik eğitimi kapsamında okullarda verilen müzik dersi 4 öğrenme alanından oluşmaktadır. Bunlar:

- Dinleme – Söyleme
- Müziksel Algı Ve Bilgilenme
- Müziksel Yaratıcılık
- Müzik Kültürü (MEB, Müzik Dersi Öğretim Programı)

Bu öğrenme alanları içinde “dinleme ve söyleme” önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencilerin de diğer alanlara göre daha fazla keyif aldıkları ve daha aktif katılabildikleri dinleme ve söyleme öğretimi okul şarkıları aracılığı ile gerçekleştirilmektedir.

Uçan (1989:239) okul şarkılarını şu şekilde tanımlamaktadır:

“Türkiye’de ortaöğretim düzeyinde ele alınarak tanımlanırsa, geleneksel ve çağdaş, tek sesli ve çoksesli, yerel, ulusal ve evrensel nitelikli müziklerimizden, müzik öğretim programlarının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılmasında ve geliştirilmesinde eğitim-öğretim malzemesi olarak kullanılmak üzere amaçlara, öğrencilere, belli eğitim-öğretim ilkelerine ve belli estetik ölçütlere uygun olarak seçilen örneklerden oluşan bir dağarcıktır.”

Karagöz (2013:45) ise okul şarkısını; “eğitsel amaç için bestelenmiş, okullarda öğretimi yapılan, sözlü, sözsüz, eşlikli ya da eşiksiz, tek sesli veya çok sesli, çocuk şarkısı özelliğini taşıyan şarkılar” şeklinde tanımlamıştır.

Okul şarkıları ile öğrencilerin seslerini ve işitme becerilerini geliştirme noktasında müziksel gelişmelerini sağlamak amaçlanmaktadır (Bilgin, 2004). Bunun yanında okul şarkılarının dil gelişimi, milli değerlerin kazandırılması gibi çok önemli görülen işlevleri bulunmaktadır.

Ülkemizde öğretilen okul şarkıları farklı özelliklerde geniş bir yelpazeye sahiptir (Bilgin,2004). Sun (1969), okul şarkılarını şu şekilde gruplandırmıştır:

- Aktarma şarkılar
- Öykünme şarkılar
- Anonim şarkılar (halk türküleri, tekerlemeler, ninniler, saymacalar)
- Türk okul şarkıları

Aktarma Şarkılar: Yabancı ezgilere Türkçe sözlerin yazılmasıyla oluşturulan okul şarkılarıdır. Genellikle Avrupa halk ve okul şarkılarının ezgileri üzerine okul şarkısına uygun Türkçe sözler yazılmaktadır (Kutluk, 1996:12; Sağer, 2002:8).

Öykünme Şarkılar: Türk besteciler tarafından batı müziği dizileriyle oluşturulan okul şarkılarıdır. Sözü ve müziği Türk besteciler tarafından oluşturulmakta ancak batı müziği sistemi kullanılmaktadır (Sun,1969; Sağer, 2002:8).

Anonim Şarkılar: Yüzyıllar öncesinden günümüze Anadolu’da halkın var ettiği, zaman süzgecinden geçirerek yaşattığı, bölgelere göre farklılık gösterse de aynı duygulardan beslenen halk türküleridir (Sağer, 2002:9).

Türk Okul Şarkıları: Kaynağı halk müziği olan, Türk müziği ses sistemiyle oluşturulmuş özgün şarkılardır. Bestecisi belli olan bu okul şarkıları günümüzde hatırı sayılır derecede artmıştır (Kutluk,1996:13).

Bilgin (2004), bu gruplandırmaya popüler şarkıları da dahil etmiştir. Yerli ve yabancı popüler şarkıların öğrenciler tarafından çok dinlendiği söylenebilir. Popüler şarkı türünde yazılan okul şarkıları öğrencilerin ilgisini çekebilir; derse katılımlarına ve dersten keyif almalarına katkı sağlayabilir.

Aktaş (2008); Muammer Sun, Hilmi Seyrek, Erdem Gedikli ve İsa Coşkun'er'in görüşleri doğrultusunda okul şarkılarının özelliklerini şöyle ifade etmiştir:

- *Müzik dersi toplu yapılan bir ders olması sebebiyle öğretilecek okul şarkılarının toplu söylenebilir nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.*
- *Okul şarkılarının seçimi yapılırken şarkıların radyo ve televizyon gibi yayın organları tarafından yayınlanmakta olmasına dikkat edilerek, bu gibi yayınlarda yer alan okul şarkıları radyo ve televizyondan kaydedilerek öğrencilere dinletilebilmelidir.*
- *Seçilen okul şarkılarının sözleri kolay anlaşılmasının yanında sevimli olmalı ve ayrıca sözleri ilgi çekici olmalıdır.*
- *Okul şarkısının öğretildiği öğrenci grubunun yaşları, yetenekleri ve müzik eğitim seviyeleri öğrenilen okul şarkısıyla paralellik göstermelidir.*
- *Okul şarkılarının sözleri terbiyeye, çocuk zevk ve psikolojisine uygun olmalı, aynı zamanda öğretici(didaktik) olmalıdır.*
- *Okul şarkılarının melodileri orijinal sanat değeri taşımalıdır.*
- *Okul şarkıları; ömür boyunca tekrarlanacak olan tarihi ve milli marşlar bakımından da öğretici olmalıdır.*
- *Okul şarkıları sayesinde öğrenciler kendilerini gösterme imkanı bulmalı ve özgüven duygusunu kazanmalıdır.*
- *İlköğretim okullarındaki müzik derslerinde öğretilen okul şarkıları dağarcığında solo kısımlı şarkılara da yer verilmelidir.*
- *Okul şarkıları öğretilirken çevre faktörü de göz önünde bulundurulmalıdır.*
- *Öğretilen okul şarkılarının eşlikli olmasına dikkat edilmeli, eşlik yapılabilmesi için okul şarkılarının seviyesi düşürülmemelidir.*

2.1.3. Eşlikleme

Eşlik kavramının ortaya çıkmasını farklı dönemlere dayandıran birçok görüş ortaya atılmıştır. Eşliği ilk insanların kullandığını öne süren bir fikre göre bu insanlar kendilerini koruma içgüdüleriyle bağırırken ellerini veya farklı cisimleri birbirine vurarak bağırışlarını destekliyor ve müzikte kullanılan eşlik kavramının temellerini atmış oluyorlardı (Gülhan, 1990:104; Kutluk, 1996:5).

Bir başka fikre göre ilk medeniyetlerde dans kavramının gelişmesiyle danslara şarkılarla eşlik edilmeye başlanmış ve eşlik etmek için çeşitli çalgılar ortaya çıkmıştır (Sönmezöz, 2006:9)

Bunun yanında eşlik ile ilgili çok sayıda tanım bulunmaktadır. Bilgin (1998:29) eşliği; "bir kompozisyonun ana melodisine ya da ses partisine dayanak oluşturmaya ya da onu ön plana çıkarması amaçlanan yardımcı parti ya da partiler" olarak tanımlarken Say (2012:186); "bir eserde esas sesi destekleyen parti ya da partiler, ses müziği veya çalgı müziğinde bir eserin armonik niteliğini ortaya çıkaran, ona içerik ve derinlik kazandıran müzikal birliktelik" şeklinde tanımlamıştır. Gülhan'a (1990) göre ise eşlik "bir bestede ana partiyi dayandırmak ya da öne çıkarmak için yer verilen yardımcı parti ya da partilerdir."

Bu tanımlardan da yola çıkarak eşlik, asıl ezgiyi armonik ve ritmik olarak destekleyip ezgiye bir karakter vermekte, ezginin duygusunu hissettirerek daha anlamlı hale getirmekte diyebiliriz.

Zavadska ve Davidova'ya göre (2018); "Eşliğin temel görevi, bir solisti tamamlamak ve sanatsal imajı yaratmasına yardımcı olmaktır. Bu yardım birkaç yönden sağlanabilir:

- Solistin partisinde bulunmayan farklı ses ve tınıları ekleyerek,
- Tek sesli bir melodiye, kapasitenin etkisini yaratan ve belirli bir duygusal alt metin ileten bir armonik doku ekleyerek;
- Ritmik destek, tempo ve genel olarak müzik formunun istikrarını koruyarak"

Antik dönemlerde eşlik kullanıldığı bilinmektedir. Yunan medeniyetinde müziğin önemli bir yeri vardı ve söylenen şarkılar çeşitli çalgılarla eşliklenmekteydi. Bu dönemde eşlikler üflemleri, telli ve vurmali çalgılarla yapılmıyordu (Gülhan, 1990).

İlk dönemlerden beri müziğin gelişiminde önemli bir rol oynayan eşlik, Rönesans döneminde önemini arttırmış ve Barok dönemde müziğin vazgeçilmez bir unsuru olmuştur (Sönmezöz, 2006:9). 16. yüzyılda opera ile zirveye ulaşmış ve farklı sanat dallarının birlikte sergilenmeye başlaması ile eşlik önemini daha da arttırmıştır (Dağdeviren, 2006). "Operanın gelişimi ile ezgi ön plana çıkmış, çoksesliliği oluşturan diğer sesler ezgiye eşlik eder konuma gelmiştir. Dolayısıyla çoksesliliğin yazılı ifadesinde de değişiklikler olmuş, akor yazımı yaygınlaşmıştır." (Özgür, 2001: 167).

Eşlik; sadece Avrupa müziğini etkilememiş, Türk müziğinde de kendine yer bulmuştur. Sönmezöz'e göre;

“...Osmanlı İmparatorluğu döneminde özellikle mehter takımlarında eşlik yapmak amacıyla zil ve davulların bulunduğu bilinmektedir. Ayrıca boruların, çalan ezgiye eşlik yapmak amacıyla, tıpkı batı müziğinde Barok ve Erken Klasik dönemlerindeki eserlerde görüldüğü gibi bas tutarak eşlik yapma özelliğinin olduğu da gözden kaçırılmamalıdır.” (Sönmezöz, 2006:10)

Muzıka-i Humayun’un kurulmasıyla çok sesli müziğin ilk adımları atılmış ve eşikleme ileri bir boyuta taşınmıştır.

Günümüzde eşlik başlı başına bir alan haline gelmiştir. Müziğin önemli bir boyutu olarak kabul edilen eşlik dünyanın her yerinde ve bütün müzik türlerinde kendine yer bulmaktadır. Müzik eğitiminde de fazlaca kullanılıyor olmakla birlikte bu kullanımın geliştirilmesi açısından hala birçok çalışma yapılmaktadır.

2.1.3.1.Okul Şarkılarının Eşliklenmesi

Müziğin tarihsel gelişimini etkileyen ve bütün medeniyetlerde yerini bulan eşliğin müzik eğitiminde kullanılması kaçınılmaz bir durumdur.

Genel müzik eğitimi 4 öğrenme alanından oluşmaktadır. Bunlar:

- Dinleme – Söyleme
- Müziksel Algı Ve Bilgilenme
- Müziksel Yaratıcılık
- Müzik Kültürü (MEB, Müzik Dersi Öğretim Programı)

Bu öğrenme alanları içinde “Dinleme-Söyleme” önemli bir yer tutmaktadır. Okul şarkıları yoluyla gerçekleştirilen bu sürecin uygulama yönünden genel anlamda öğrencilerin de en sevdiği alan olduğu söylenebilir.

Bu süreçte öğrencilere müziksel bilgilerini kullanmalarını sağlama, öğrencide ton ve makam veya dizi algısını geliştirme, çok sesli duyma, hız ve gürlük gibi terimleri uygulayabilme kazanımlarının gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kazanımların gerçekleştirilmesinde yer alan en önemli unsurlardan biri eşliktir (Özgür, 2000).

Okul şarkılarının öğretiminde eşlik kullanılması, öğrencinin kendi sesini tanımasını sağlayabilir ve şarkı söyleme gelişimini kolaylaştırabilir böylece öğrencinin tonlama duygusunun daha verimli gelişmesine katkı sunabilir (Runfola Hale, 1977).

Öğrencilere çok seslilik duygusunun kazandırılması müzik eğitiminin hedeflerinden biridir. Bir ezgiyi söylerken uygun bir armoni ile eşlik yapmak ezgiyi eğitsel ve sanatsal açıdan daha değerli hale getirecektir (Kutluk, 1996). Okul şarkılarının öğretimi sırasında çok sesli eşlikle desteklenmesi ezginin daha doğru söylenmesini sağlar ve öğrencinin işitme becerisini geliştirerek çok sesli duymasına yardımcı olur (Bilgin ve Şaktanlı, 2007:131)

Kalkanoğlu (2007); okul şarkılarının eşliklenerek öğretilmesinin, süreci olumlu etkilediğini belirtmiş ve şu şekilde sıralamıştır:

- Öğrenciye tek sesliliğin yanında çok sesli duyma alışkanlığı kazandırır.
- Dersi aktif ve zevkle işlenir hale getirir.
- Öğrencinin ritim (tartım) algısını geliştirir.
- Yapılan eşlik çeşidine göre (pop, jazz, blues vb.) öğrenciye farklı müzik türlerini tanıma fırsatı verir.
- Öğrenciye beğeni kazandırır. (Kalkanoğlu, 2007:13)

Şarkı öğretiminde eşliğin önemi birçok çalışmada farklı şekillerde vurgulanmıştır. Buna göre eşlik; ezgiyi destekleyerek, ezginin tonunu ve armonisini ön plana çıkararak öğrencinin okul şarkılarını daha özgüvenli bir şekilde doğru ve temiz okumasına, şarkının tonunu ve dizisini daha iyi algılamasına, çok sesliliği tanıyıp duyumunun gelişmesine önemli ölçüde katkı sunmaktadır. Bunun yanında öğretim sürecini daha keyifli hale getirdiği, öğrenciyi güdüleyerek öğrenme isteğini arttırdığı da söylenebilir.

Okul şarkılarının türüne, yapısına ve eşikleme yapacak kişinin donanımına bağlı olarak farklı eşikleme modelleri kullanılabilir. Bu modellerden bazıları;

- Akor eşliği (Gülhan, 1990; Zevadska, Davidova, 2019)
- Kanon eşliği
- Soru-cevap eşliği
- Doğaçlama eşlik (Gülhan, 1990)
- Çift ses eşliği (Zevadska, Davidova, 2019)

Okul şarkılarının eşliklenmesi sürecinde müzik öğretmenlerinin yeterli donanıma sahip olması beklenmektedir. Müzik öğretmenliği programında yer alan “Armoni-Kontrpuan-Eşlik”, “Okul Çalgıları” gibi dersler müzik öğretmeni adaylarını bu anlamda

geliştirmeyi ve gerekli donanımı sağlamayı amaçlamaktadır. Doğaçlama eşlik yapma becerisi bu donanımın en önemli unsurlarındandır (Kalkanoğlu, 2007).

Ses sınırlarının genişliği, entonasyon sorunlarının yaşanmaması, çok sesliliğe uygunluğu, sesinin gürlüğü gibi özelliklerinden dolayı piyano; temel eşlik çalgısı olarak kabul edilmektedir. Bu özelliklerinin yanında piyanonun maliyeti, taşıma zorlukları, birçok okulda piyanonun bulunmaması gibi sorunlar eşikleme sürecinde farklı çalgıların kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Öğrencilerin eşikleme sürecine dahil olduğu durumlarda ise daha kolay ulaşılabilecek, öğretim süreci daha kısa olan, sınıf içerisinde birlikte çalmaya uygun, taşıma sorunu olmayan çalgıların önemi daha da arttırmaktadır.

Okul şarkılarının ortaöğretim öğrencileri tarafından eşliklendiği bu çalışmada hem öğrencilerin bilgisine, becerilerine uygun olması açısından hem de gitar ve ukulele çalgılarına uygunluğu açısından akor eşliği yöntemi kullanılmıştır.

2.1.3.2. Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklenmesi

19. yüzyıldan bu yana gitar önemli derecede gelişmiştir. O süreye kadar daha çok eşlik yapma amacıyla kullanılması, büyük orkestralarda bulunmaması yavaş bir gelişim süreci geçirmesine sebep olmuştur (Can, 2004). Önceleri sadece eşlik amaçlı kullanılan basit bir çalgı olarak görülüyorken zamanla melodik ve armonik açıdan gelişerek solo çalgı olarak da kendine önemli bir yer edinmiştir (Elmas, 2003). Sesinin genişliği, gürlüğü, rengi gibi özellikler bakımından da değişikliklere uğramış ve günümüzün en gözde çalgısı olmuştur. Hem bir solo çalgı olarak hem de eşlik çalgısı olarak kendini kanıtlamış olan gitar çok sesli çalınmaya uygun olması açısından da öne çıkan ve aranan bir çalgı olmuştur (Yungul, 2008).

Gitarın hem bir solo çalgı hem de bir eşlik çalgısı olması birçok çalışmada vurgulanmıştır. Solo olarak çalınma rahatlığı, sesinin tınısı, çok sesli oluşu, ritim çalgısı olarak da kullanılabilmesi, farklı arpejleme tekniklerinin kullanılabilmesi, kolay akort edilebilmesi, maliyetinin birçok çalgıya göre az olması, temin ve taşıma kolaylığı gibi birçok sebepten dolayı günümüzün en popüler çalgısı haline geldiği söylenebilir. Birçok müzik türünde kullanılabilmesi de gitarı ilgi çekici yapan önemli bir özelliğidir.

“Piyano gibi gitar da; kendi kendine yetebilen, aynı zamanda diğer çalgılara da eşlik edebilen bir çalgıdır.” (Köz, 2007). Bu özelliğinden dolayı gitar için yazılmış birçok

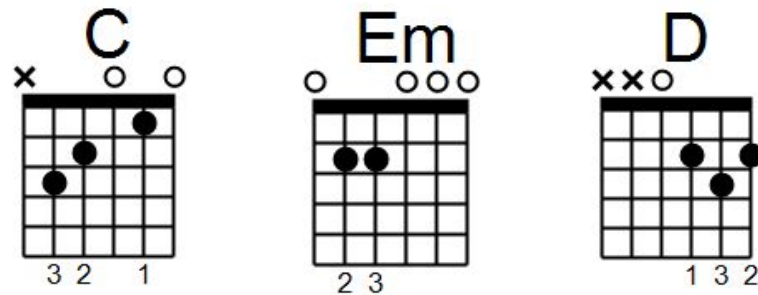
eşlikli eser yazılmıştır. Bunun yanında piyanoya da alternatif olabilecek en iyi çalgı olduğu da söylenebilir.

Popüler olması gitarı birçok alanda mükemmel bir eşlik çalgısı yapmaktadır (Miles, 2011). Bu alanlardan biri müzik eğitimidir. Gençler tarafından sevilen bir çalgı olan gitar sesinin genişliği ve seslerin kolay transpoze edilebilmesi açısından da müzik eğitiminde önemli bir yere sahiptir (Küçükosmanoğlu, 2011).

Semiz (2010); “Gitar eşliklerinde klasik nota yazımından farklı ve daha anlaşılır yöntemlerin oluşturulması için tablatur, ritim kalıbı ve fretboard (şematik yazım) kullanılarak yapılacak eşliklemelerin daha anlaşılır ve yararlı olacağı düşünülmektedir.” diyerek gitar ile farklı şekillerde eşikleme yapılabileceğini ifade etmiştir. Bu eşikleme yönteminin okul şarkılarının öğretimi sürecinde hem öğretmen hem öğrencilere rahatlık sağlayacağı, öğrencilerin eşikleme sürecine dahil olup şarkıları çok boyutlu algılayarak öğrenmelerini kolaylaştırabileceği söylenebilir.

Resim 15. *Gitarda tablatur kullanımı*

Resim 16. *Gitarda fretboard gösterimi*

Gitar ile eşlikleme yapmayı öğrenmek ile profesyonel olarak gitar çalmayı öğrenmek arasındaki farklar önemlidir. Eşlikleme üzerine yazılan çoğu başlangıç gitar metodu açık tellerdeki temel akorları, seslendirme kalıplarını, akor geçişlerinin ve grup ortamında eşlik becerilerinin uygulanmasını içermektedir. Bu beceriler de çok farklı müzikal, duyuşal-motor, bilişsel ve sosyal davranışlar gerektirmektedir. Bir elle ritmi korurken diğer elle akor oluşturma ve akorları değiştirmeyi içeren bu beceriler gitar ile eşlik yapmanın en basit temellerini oluşturur (Gregory ve Belgrave, 2009: 97-98). Gitarın popülaritesini arttıran bir başka etken de eşlikleme yapabilir düzeye çok zorlanmadan ve gerekli teknikleri kısa sürede öğrenerek ulaşılabilmesidir (Yılmaz, 2010:3).

Bütün çalgılarda olduğu gibi gitarda da ilk edinilmesi gereken beceri doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulayabilmektir. Birçok çalışmada belirtilen gitarda kabul görmüş klasik tutuş pozisyonu şekil 15’de gösterilmiştir.

Resim 17. *Gitarda doğru duruş ve tutuş pozisyonu (Christiansen, 1976)*

Gitar ile eşlikleme yaparken daha rahat hissettirebilecek farklı oturuş ve tutuş pozisyonu da uygulanabilmektedir. Christiansen’e göre (1976); “Her iki ayak da yerde olmalı ve gitar sağ bacağa dayanmalıdır. Gitarın sapı sola doğru uzanmalıdır. Gitarın gövdesi hafifçe vücuda doğru eğilmeli, gitarın boynunun aşağıya düşmemesine dikkat edilmelidir. Sağ kol gitarın gövdesine doğru gelmeli, böylece sağ el ses deliğinin üzerine yerleştirilmelidir. Bu standart halk oturma pozisyonudur.”

Resim 18. *Gitar ile eşlikleme yaparken uygulanabilecek duruş-tutuş pozisyonu*

Gitar çalmak teknik anlamda birçok beceriyi aynı anda kullanmayı gerektirmekte; bu beceriler uzun bir öğrenme ve çalışma sürecini kapsamaktadır. Bunun yanında basit bir şekilde eşlikleme yapabilmek için belli başlı teknikleri bilmek gerekiyor. Köz (2007), gitar ile eşlikleme yapabilmek için gerekli olan bazı teknikleri şu şekilde açıklamıştır:

- a) Rasguado; “Sol el parmakları ile hazırlanmış akor ya da akorların sağ el parmaklarının yukarıdan aşağıya veya aşağıdan yukarıya doğru tellere sürtülerek yapılan akor tınlama tekniğidir.” (Martin, 1978:11)
- b) Tel Çekme (Plucking the Strings); akorları üç ya da dört tel üzerine kurup, sağ el parmakları ile aynı anda çalma tekniğidir. Klasik gitar dağarında, bu çalış şeklinin kullanıldığı birçok eser kullanılmaktadır.
- c) Kontrpuan tekniği; teknik olarak sol el parmaklarının, farklı tellerde aynı anda farklı hareketler ile birden fazla tele hitap ederek, her iki melodiyi birlikte ve uyum içerisinde hazırlaması, sağ elin de hazırlanan melodileri çalması olarak özetlenebilir.
- d) Arpej; akorlardaki seslerin değişik sıralamalara göre çalınması ya da tınlattılmasıdır. Klasik gitarda arpej tekniğini çalmak için; sağ el parmakları, sol elin basarak hazırlanmış olduğu akorları ayrı zamanlarda tınlattırılır. Arpej de, eşlik etmede kullanılan diğer teknikler gibi üç veya daha fazla tel kullanılarak çalınabilir.
- e) Flajöle (Fr. Flageolet, It. Flautato, Ing. Harmonics) tekniği; klasik gitar ya da keman gibi telli çalgılarda, bir takım parmak hareketlerine dayalı figürlerle, tellerden alışlagelmişin dışında bir tını elde etme tekniğidir. Bu tınıya “armonik ses” ya da üflenerek çalınan eski bir çalgının sesini andırdığı için “flajöle” denir.
- f) Efekt sesler kullanma teknikleri; çalgının kendi karakterinin dışında, farklı tınılar elde edilmesini sağlamaktadır. Bu teknikler sayesinde çalgıdan, kendi alışlagelmiş özelliklerinin dışında, bir takım teknikler elde edilir. (Köz, 2007: 30-31-32-33)

Rasguado, gitar ile eşliklemeye yaygın olarak kullanılan önemli bir tekniktir. Gitara benzersiz bir ses katmakta, hem teknik olarak hem duyum olarak diğer telli çalgılardan farklı kılmaktadır. Gitarın bu kadar sevilmesine katkısı olan rasguado, çalım olarak da farklı tekniklere ihtiyaç duymaktadır (Miles, 2011:9).

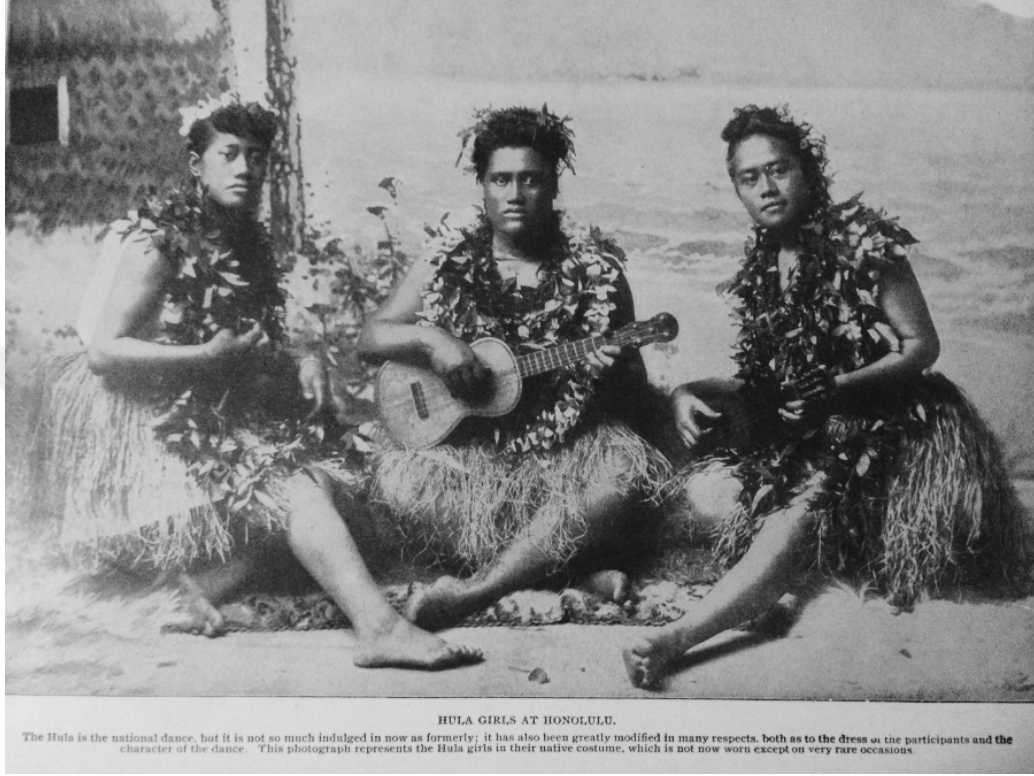
Ortaöğretim öğrencilerinin eşikleme becerileri üzerine yapılan bu çalışmada öğrencilerin kısa sürede öğrenebilecekleri ve okul şarkılarının eşliklenmesinde kullanabilecekleri düşünülen rasguado, tel çekme ve arpej teknikleri çalışılmıştır.

2.1.3.3. Okul Şarkılarının Ukulele İle Eşliklenmesi

Greenberg (1992); “Gökyüzü, ukulele’de çalınabileceklerin sınırındır.” diyerek ukulele ile neredeyse bütün ezgilerin çalınabileceğini belirtmiştir.

Hawaii müziğinin sembolü olan ve Kral Kalakua’nın büyük desteğiyle Hawaii’nin resmi çalgısı olarak kabul edilen ukulele, Hawaii’ye özgü bir dans olan hula’ya eşlik etmek için kullanılmaktaydı (Drozd, 1998). 1886’ da Hawaii’ye kültürel anlamda büyük katkısı

olan Kral Kalakua'nın 50. doğum gününde ukulele eşliğinde hula dansı icra edildi (King ve Tranquada, 2003). Bunun yanında Kral Kalakua kendi bestelerini de ukulele eşliğinde seslendirmekteydi (Drozd, 1998).

Resim 19. Honolulu'da "Hula" dansçıları (1899)

Kral Kalakua'nın hükümdarlığından itibaren ukulele, bir halk çalgısı olarak önemini arttırmış ve hula ile birlikte Hawaii müziğinin simgesi olmuştur. Hızla herkes tarafından benimsenmiş ve Hawaii'deki müzik topluluklarında yer almaya başlamıştır. Okullara ve bir eğlence aracı olarak birçok eve girmiştir. 20. yüzyılın başlarında birçok müzik topluluğunun bir parçası haline gelmiş ve zamanla önce mandolinin sonra banjonun yerini almıştır (Drozd, 1998).

Ukulele, 19. yüzyılın sonlarından itibaren Hawaii'nin çok kültürlülüğüne uyum sağlamıştır. Bunun yanında farklı ülkelerin halk şarkılarının eşliklenmesinde de kullanıldığı bilinmektedir. Japonya'dan "Nippon Bushi", Kore'den "Arirang" veya Portekiz'den "Chamarita" adlı halk müziklerini çalmak için ukulele kullanılmıştır. Çeşitli halkların müziklerinin eşliklenmesinin yanı sıra kiliselerde ilahileri eşliklemek için de kullanılmıştır (Drozd, 1998).

Yüz yılı aşkın bir süredir birçok halk müziği ile çalınan ukulele, müzik eğitiminde de önemli bir yeri doldurabilecek bir çalgıdır (Greenberg, 1992).

Gitar gibi ukulele de hem bir solo çalgı hem de bir eşlik çalgısıdır. Uzun süre bir vokal topluluğunu destekleyen bir çalgı çemberi şeklinde kullanılmış ve bu kullanımı çalgının kendisini en iyi şekilde yansıtmayı sağlamıştır (Higashi, 2011).

Higashi'ye göre (2011); "Ukulele müzikal olarak eğlenceli, samimi ve umutlu hissettiren bir çocuk sesi gibi duyulduğundan insanlarda derin duygular uyandırmış ve sosyal ilişkiler kurmaya yardımcı olmuştur." Bu sayede Hawaii ile sınırlı kalmamış ve günümüzde dünyanın dört bir yanında popüler bir çalgı haline gelmiştir.

Boyutunun küçük olması, kolay taşınabilirliği, sadece dört tele sahip olması gibi sevimli fiziksel özellikleri öğreniminin kolay olduğu hissi uyandırıyor ve bu durum ukulele çalmayı öğrenmek isteyenler açısından motive edici bir durum olarak karşımıza çıkıyor. Bunun yanında çok yüksek ve rahatsız etmeyen bir sesinin olması, ukuleleyi şarkı söylerken çalınabilecek iyi bir eşlik entrümanı yapıyor (Secoy, 2016). King ve Tranquada (2003); 1913'te ukulele üretimi yapan ilk şirketlerden birinin broşüründe, "'Bir öğretmenin yardımı olmadan herkesin çalmayı öğrenebileceği tatlı tonda bir çalgıdır ve özellikle vokal eşliğinde çalmaya uygundur.'" diye yazdığını vurgulamışlardır.

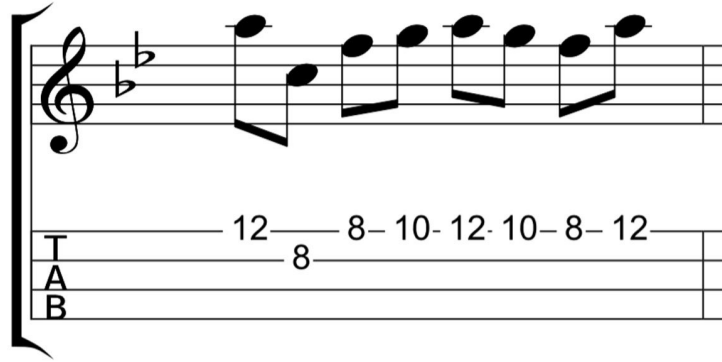
Vokal ve ukulele müzik eğitiminde öğrenciler için uygun bir ikilidir. Vokali armonik, ritmik ve ezgisel olarak destekleyebilen ukulele müzik öğretmek için de en uyarlanabilir çalgılardan biridir. Klasikten caz ve pop müziğe kadar birçok müzik türüne ait şarkılar ukulele ile seslendirilebilir. Madhosingh (1984); çok yönlülüğü sayesinde ukulelenin işlevlerini şu şekilde sıralamıştır:

1. *şarkı söylemek için bir eşlik*
2. *bir solo çalgı*
3. *bir grup çalgısı*
4. *eğlence için sosyal bir araç*
5. *kavramları pekiştirmek için bir öğretim aracı*" (Madhosingh, 1984)

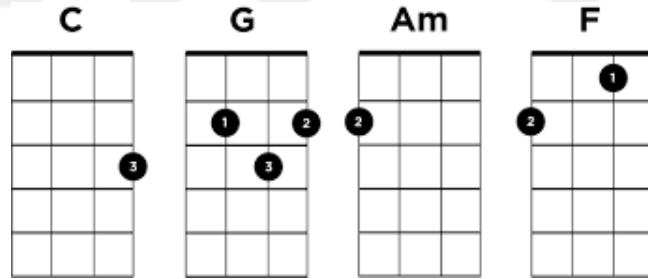
Ukulele ile eşlikleme yapmanın en iyi yönteminin akor eşliği olduğu söylenebilir. Akor eşliği öğrencilerin kısa sürede uygulayabileceği bir eşlik türü olarak çok sesli duymayı, doğru tonda söylemeyi sağlayabilir. Bunun yanında kısa sürede sınırlı şekilde eşlikleme yapabilmek öğrencilerin güdülenmesi ve özgüvenlerinin artması açısından önemlidir (Ditty, 1968; Wallace, 1972; Greenberg, 1992). Ritmik eşlik olarak da

kullanılan ukulele vuruş, ölçü, tartım gibi kavramların pekişmesini de sağlamaktadır (Greenberg, 1992).

Gitarda olduğu gibi ukulelede de tablatur, ritim kalıbı ve fretboard kullanımı yaygındır. Eşlikleme yapmada kolaylık sağlayan bu yöntem öğrencilerin şarkı öğrenirken eşlikleme yapabilmeleri açısından kullanılabilecek uygun bir yöntemdir.

Resim 20. *Ukulelede tablatur kullanımı*

Resim 21. *Ukulelede fretboard gösterimi*

Hem ezgisel, hem armonik hem de ritmik olarak müzik derslerinde şarkı öğretimi başta olmak üzere diğer öğrenme alanlarında da kullanılabilen ukulele özellikle taşıma kolaylığı ve düşük maliyeti ile müzik eğitimi açısından ön plana çıkmaktadır.

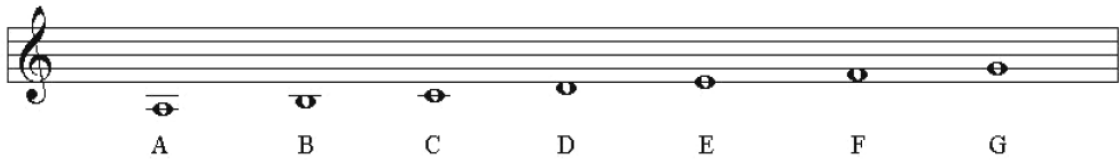
2.1.3.4. Harf-Şifre Yöntemi İle Eşlikleme

Müzikte sesleri belirtmek için harflerin kullanılması antik çağa dayanmaktadır. Antik Yunanlılar sesleri tanımlamak ve müziği kaydetmek amacıyla alfabelerinden türettikleri harfleri kullandılar. Biri vokal diğeri enstrümantal olmak üzere iki harf sistemi

kullanıldı ve bu sistemler 5. yüzyılda Boethius tarafından Latin Batı'ya aktarıldı. Daha sonra Boethius Latin harflerini kullanarak bu sistemleri geliştirdi. Bu sistemlerden biri Latin alfabesindeki ilk 15 harfi diğeri ilk 16 harfi içeriyordu (Browne, 1981).

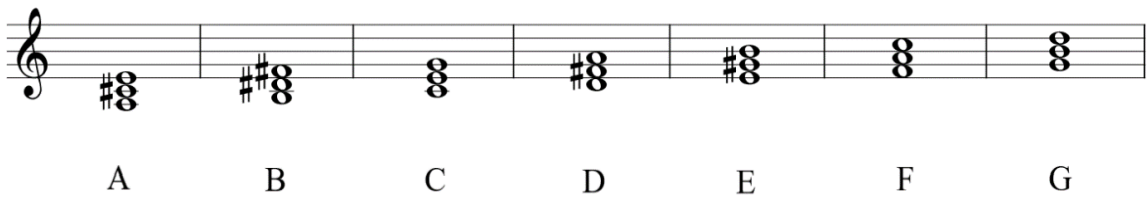
16. yüzyıla gelindiğinde hem İtalya'da hem İspanya'da akorları ifade eden sistemler geliştirildi. Bu sistemler görünüş olarak farklılık gösterse de ikisi de armonilerin soyut akor sembolleri ile belirtildiği aynı prensibe dayanıyordu. İtalyan sisteminde her akor bir harf ile ifade edilirken İspanyol sisteminde akorları ifade etmek için sayılar kullanılıyordu (Miles, 2013).

Günümüzde akorları ifade etmek için yaygın olarak İngiliz harf sistemi kullanılmaktadır. Bu sistem Latin alfabesinin ilk 7 harfini içermektedir ve sırasıyla la, si, do, re, mi, fa, sol notaları A, B, C, D, E, F, G harfleri ile ifade edilmektedir (Girgin Tohumcu, 2006:15).

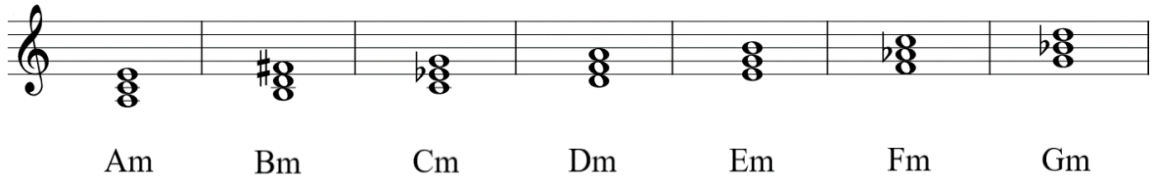
Resim 22. Notaların harf ile gösterimi

Latin alfabesindeki ilk 7 harfin büyük yazılmasıyla oluşan semboller aynı zamanda simgeledikleri sesin üzerine kurulan majör akoru ifade etmek için kullanılmaktadır.

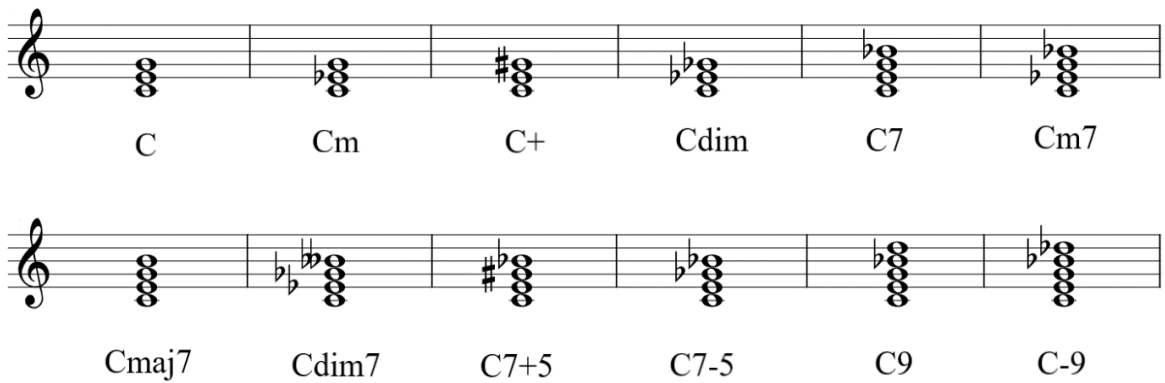
Resim 23. Majör akorların harf şifre yöntemiyle gösterimi

Minör akorları ifade etmek için majör akorları simgeleyen harflerin sağına küçük “m” harfi getirilmektedir.

Resim 24. Minör akorların harf şifre yöntemiyle gösterimi

5'li majör ve minör akorlar dışında 7'li, 9'lu, eksik, artık gibi birçok akor temel sesi simgeleyen harfin yanına getirilen çeşitli harf, sayı veya işaretlerle ifade edilmektedir. Örnek olarak do sesi üzerine kurulan akorlar ve harf-şifre yöntemiyle gösterimi şekildeki gibidir.

Resim 25. Do sesi üzerine kurulan akorların harf şifre yöntemiyle gösterimi

Özellikle caz müzikte çok sık kullanılan harf-şifre yöntemi, hem yazma hem çalma açısından pratiktir. Gitar ile eşlikleme yapmada yaygın bir şekilde kullanılmaktadır ve bu durum birçok müzik türünde kullanımını yaygınlaştırmıştır.

Harf-şifre yöntemi, genel müzik eğitiminde genellikle tonal okul şarkılarının eşliklenmesinde de kullanılmaktadır (Köz, 2007; Akçalı, 2007).

Bu çalışmada, okul şarkılarının eşliklenmesinde harf-şifre yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu ortaöğretim öğrencilerin oluşturduğu çalışmada öğrenciler tarafından tonal ve makamsal okul şarkıları gitar ve ukulele çalgıları ile harf-şifre yöntemi kullanılarak eşliklenmiştir. Verilerin elde edilmesi aşamasında uzmanların görüşleri doğrultusunda seçilen “Karadeniz” ve “Karahisar Kalesi” eserleri çalışma grubunu oluşturan öğrenciler tarafından eşliklenmiş ve değerlendirmeler bu iki şarkı üzerinden yapılmıştır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Eşlikleme ile ilgili ülkemizde hem deneysel hem uzman, öğretmen, öğrenci görüşleri üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar; genellikle piyano, gitar gibi az sayıda çalgı ile sınırlı kalmıştır.

Ülkemizde ukulele ile ilgili yapılmış herhangi bir deneysel çalışmaya rastlanmamıştır. Bunun yanında ilköğretim ve ortaöğretimde okul şarkılarının eşliklenmesi üzerine yapılan çalışmalar öğretmenin eşlikleme yapması ile sınırlı kalmış, öğrencilerin eşlikleme sürecine katıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Yurtdışında ukulele ile ilgili az sayıda çalışma bulunmaktadır. Eşlikleme konusunda piyano ve gitar ağırlıklı olmak üzere farklı çalgıların da kullanıldığı çalışmalar yapılmıştır.

Kardeş (2018) tarafından yapılan “Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Eşliklenmesine Yönelik Materyal Geliştirme ve Kullanılabilirliği” adlı doktora tezinde 6. sınıf müzik dersinde ve belirli gün ve haftalarda kullanılan şarkıları saptayarak bir dağarcık oluşturmak ve bu şarkılara eşlikler yazarak uygulanabilirliğini gözlemlemek; böylece müzik eğitiminde kullanılabilecek bir materyal hazırlayıp uygulanabilirliğini ve etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Verilerin elde edilmesinde tarama modeli ve zayıf deneysel model kullanılmıştır. Şarkıları saptamak amacıyla ve eşlik eğitimi konusunda 77 müzik öğretmenin görüşleri alınmıştır. Eşlik materyallerini kullanmak amacıyla 30 müzik öğretmeni ve 199 tane 6. sınıf öğrencisine ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda müzik öğretmenlerinin şarkı öğretirken eşlik kullanmayı fazla tercih etmedikleri, önem vermedikleri ancak meslek hayatlarında bunun eksikliğini hissettikleri ve şarkı öğretirken eşlikleme yapmayı gerekli gördükleri anlaşılmaktadır. Eşlikli şarkı öğretiminin derse katılımı arttırdığı, doğru ritim ile söyleme/çalmaya önemli derecede katkı sağladığı, tonda kalarak şarkı söylemede etkili olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu şarkıların armonik analizlerini yapabildiklerini ancak piyanoda yetersiz oldukları için eşlikleme yapmada zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında müzik öğretmenlerinin büyük bir kısmı okulların imkanlarının istenilen düzeyde olmadığını düşünmektedirler.

Öğrencilerin görüşlerine ilişkin ulaşılan sonuçlara göre derslerde eşlikleme yapmanın öğrencilerin müzik dersine bakış açılarını olumlu etkilediği ve çalgı çalma

isteklerini arttırdığı; müzik konusunda eğitim alma isteği uyandırdığı; müziği meslek olarak seçme konusunda olumlu etkisi olduğu anlaşılmaktadır.

Akgün (2018) tarafından yapılan “Ortaöğretim Müzik Dersinde Kullanılan Blokflüt Ve Melodika Çalgılarının Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkililik Düzeylerinin Karşılaştırılması” başlıklı çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin öğretim programı içeriğine uygun Türk müziği içerikli eserleri blokflüt ve melodika ile seslendirilmelerinde hangi çalgının daha etkili olduğunu belirlemek amaçlanmıştır.

Çalışmada 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerinden 21 kişi ile Solomon Dört Gruplu Deneyisel Model uygulanmıştır. Verilerin elde edilmesi aşamasında “BlokFlüt ve Melodika Çalma Becerilerine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılmıştır. Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda; öğrencilerin seçilen “Çanakale Türküsü” ve “Katibim” adlı eserleri seslendirmede melodika ile daha başarılı oldukları görülmüştür.

Okay (2017) tarafından yapılan “Okul Şarkılarının Çalgılarla Eşliklenmesine Yönelik Yöntem Ve Uygulamalar” adlı yüksek lisans tezinde okul şarkılarının piyano, org ve gitar ile eşliklenmesinde izlenebilecek alternatif yöntem ve teknikleri sunmak amaçlanmıştır. Çalışma, belgesel tarama yönteminin kullanıldığı betimsel bir araştırmadır. Okul şarkılarının eşliklenmesinde kullanılabilecek teknik, yöntem ve modellerin belirlenmesi amacıyla çeşitli yerli ve yabancı kaynaklar incelenmiştir. Araştırmanın nicel verilerini ortaya koymak amacıyla da müzik eğitimi bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden 45 kişiye anket uygulanmıştır.

Müzik öğretmeni adaylarından bir okul şarkısına eşlik yazmaları istenmiş ve % 55,6’lık bir başarı oranı elde edilmiştir. Okul şarkılarına eşikleme yaparken müzik öğretmeni adaylarının % 35,7’i armoni, % 31’i piyano çalma düzeyi, % 11,9’u form bilgisi konularında zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. 3 farklı eşlik modeli oluşturmaları istenen müzik öğretmeni adaylarından % 71,1’inin başarılı olduğu görülmüş, bu eşlikleri uygulamaları istenince başarı oranı % 46,7’ye düşmüştür. Bunun yanında kaynaklar incelenmiş ve bir eşlik hazırlama yöntemi oluşturularak çeşitli okul şarkılarına eşlikler yazılmıştır.

Özdemir ve Yıldız (2017) tarafından yapılan “Şarkı Öğretiminde Popüler Müzik Eşliklerinin Kullanımına Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri” adlı çalışmada

ortaokulda şarkı öğretiminde popüler müzik biçimlerinin ve eşliklerinin kullanılmasının olumlu ve olumsuz etkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu müzik öğretmenliği bölümü son sınıfa devam eden 24 öğrenciden oluşmaktadır. 4 ortaokulda, hazırlanan eşlikler ve öğretmen kılavuz kitabında bulunan okul şarkıları kullanılarak şarkı öğretimi uygulaması yapılmış, uygulama sonunda müzik öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır.

Araştırma sonucunda; popüler müzik eşliklerinin kullanılmasının şarkı öğretimi süresini kısalttığı, tartıma uygun söyleme becerisini olumlu yönde etkilediği, nüansları uygulayarak bütünlük içinde söyleme becerilerini yüksek oranda arttırdığı görülmüştür. Bunun yanında tondan çıkmadan söyleme becerisine bir etkisi olmadığı gözlemlenmiştir. Popüler müzik eşliklerinin kullanılmasının öğrencilerin müzik dersinden daha fazla keyif almalarını sağladığı; bunun da istenilen kazanımların elde edilmesini kolaylaştırdığı ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Küçükosmanoğlu (2011) tarafından yapılan “İlköğretim İkinci Kademedeki Şarkı Öğretiminde Kullanılan Eşlik Çalgılarının Etkililiğinin Karşılaştırılması” adlı doktora tezinde okul şarkılarının çalgı olmadan, blok flüt ve klasik gitarla öğretimi karşılaştırılmıştır. Çalışma; müzik derslerinde kullanılan öğretmen çalgılarının okul şarkıları, türküler ve marşların öğretilmesindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışma grubunu 6. sınıf öğrencilerinden 24 kişinin oluşturduğu deneysel bir çalışmadır. Veri toplama aracı olarak yapılandırılmış davranışsal beceri gözlem formu kullanılmıştır. Çalışma sonucunda okul şarkılarının klasik gitar ile öğretiminin çalgı olmadan veya blok flütle öğretime göre daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

Yılmaz (2010) tarafından yapılan “Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri” adlı yüksek lisans tezinde okul şarkılarının klasik gitar ile farklı şekillerde eşliklendirilmesi amaçlanmıştır. Betimsel araştırma niteliğindeki bu çalışmada belgesel tarama yöntemiyle verilere ulaşılmış; ayrıca anket yoluyla 20 müzik öğretmenin görüşleri alınmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre müzik öğretmenleri okul şarkılarının öğretiminde eşikleme yapılmasının öğrencilerin daha kolay öğrenmelerini sağladığını düşünmektedirler. Bunun yanında okul şarkılarının öğretiminde eşikleme yapmaya en uygun çalgıların gitar ve piyano olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Robins (2010) tarafından yapılan “The Effect Of Intonation Of An Accompanying Instrument On Engagement Of Children” adlı çalışma diyezli ve bemollü eşliklemeye kıyasla uyumlu eşlik eden bir çalgının çocukların derse katılımını önemli ölçüde etkileyip etkilemediğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışma grubu Midwest’te özel bir okulda anasınıfından 4. sınıfa kadar değişen 53 müzik öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrenciler gelişigüzel bir deney grubu ve iki kontrol grubu olarak üç gruba ayrılmıştır. Öğrencilerin aşinalıklarını ortadan kaldırmak için 12 ölçülük bir şarkı bestelendi. Her video klipte aynı dil, ortam, şarkı ve gitarın kullanıldığı üç ayrı video klip hazırlanmıştır. Video kliplerin biri akortlu bir gitar eşliğinde, bir diğeri bemollü bir gitar eşliğinde, bir diğeri diyezli bir gitar eşliğinde bestelenen şarkıyı sunmaktaydı. Çalışma, gruplar arası tek değişkenli bir modelden oluşmuştur. Araştırmanın sonucunda; gruplar arasında genel katılım, aktif katılım, göz teması, şarkı söyleme katılımı veya hareket katılımı düzeyinde önemli bir farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda, bemollü gruba göre daha fazla şarkı söyleme katılımıyla, gruplar arasında şarkı söyleme katılımı düzeyinde önemli bir fark bulunmuştur.

Yungul (2008) tarafından yapılan “Okul Şarkılarının Gitar İle Eşliklenmesinde Örnek Bir Model” başlıklı çalışma okul şarkılarının gitar ile nasıl eşliklenebileceğini belirlemeyi ve bunu maddeler halinde ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın verileri; belgesel tarama ve anket yöntemleriyle elde edilmiştir. Eşlik modelleri geliştirme aşamasında metod kitapları taranmış ve anadal gitar eğitimi ve okul çalgıları dersi gitar eğitimi alan öğrencilerin ve bu dersleri veren öğretim elemanlarının okul şarkılarının eşliklenmesi konusuna ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla anket uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucunda bir şarkının gitar ile eşliklenmesinde izlenecek yöntem ve teknikler şu şekilde sıralanmıştır:

- Armonik Analiz
- Akor seslerinin belirlenmesi
- Akor seslerinin armoni kurallarına göre bağlanması
- Şarkıların belirlenen armonilere göre eşliklenmesi

Akçalı (2007) tarafından yapılan “Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Müziğinde Çoksesli Eşliklemeye Yaklaşımları Ve Eşlikte Harf Şifre Yöntemini Kullanma Durumları” adlı yüksek lisans tezinde müzik öğretmenlerinin çoksesli eşikleme ile ilgili

düşünceleri ve harf şifre yöntemini kullanma durumları saptanmaya çalışılmıştır. Betimsel araştırma niteliğindeki çalışmada belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada 2006-2007 eğitim öğretim yılında Antalya ilinde görev yapan 104 müzik öğretmeninin görüşleri alınmıştır.

Araştırma sonucunda müzik öğretmenlerinin çoksesli eşlik yapmayı yeterince önemsemedikleri görülmüştür. Bunun yanında harf şifre yöntemi ile eşikleme yapma oranının düşük olduğu sonucuna ulaşılmış; ders kitapları veya kaynak olarak kullanılan diğer kitaplarda eşlik ile ilgili bilgi ve akor bulunmazken yabancı kaynakların neredeyse tümünde okul şarkılarının notalarının ve harf şifrelerinin olduğu belirtilmiştir.

Köz (2007) tarafından yapılan “İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu, Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri” adlı yüksek lisans tezinde eşikleme yaparken karşılaşılan problemler ve gitarın bu alanda kullanılabilirliği araştırılmıştır. Tarama modelinin kullanıldığı araştırmada 4 üniversiteden 6 öğretim elemanı ve ilköğretim okullarında görev yapan 35 müzik öğretmenin görüşleri alınmıştır.

Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda gitarın çoksesliliğe uygun yapısı, ses genişliği, ses gürlüğü bakımından okul şarkılarının eşliklenmesinde yeterli olduğu; ritmik yapısı ve efekt sesler ile yaratıcı eşlikler yapılabileceği ve bunun öğrenci motivasyonunu arttırabileceği; öğretmenin hakimiyeti kaybetmeden sınıfta dolaşarak eşikleme yapabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenleri müzik dersinin eşlikli işlenmesi konusunda ders kitaplarında bulunan okul şarkılarının yapısal olarak eşliklendirilmeye uygun oldukları; çoksesliliğe uygun çalgılar ile eşikleme yapmanın dersi daha verimli hale getireceği; gitarın çoksesli yapısı, küçük olması, kolay taşınabilir olması, sevilen bir tınısının olması, akor pozisyonlarının ve farklı tını elde etme tekniklerinin fazla olmasının vazgeçilmez bir eşlik çalgısı olmasını sağladığı görüşlerini belirtmişlerdir. Bunun yanında gitar ile eşikleme yapma konusunda ritmik yapısı sayesinde öğrencileri motive edebileceği, ezgisel ve ritmik bellek gelişimini destekleyebileceği, ezgi-eşlik uyumu konusunda öğrencileri geliştirebileceği görüşleri müzik öğretmenleri tarafından belirtilmiştir.

McCarty Murray (2007) tarafından yapılan “Developing Self-Esteem Through Connections To Music: Assessing Effects On Self-Esteem In Grade 3 Students Through

Learning To Play The Ukulele” adlı çalışmada ukulele çalmayı öğrenmenin 3. Sınıf öğrencilerinin benlik saygısı üzerindeki etkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Paris’te bulunan Paris Merkez Okulundan 3. Sınıfta öğrenim gören 14 öğrenciden oluşmaktadır. Öğretim süreci 6 ay sürmüştür ve bu süreç boyunca öğrencilerden, velilerden ve öğretmen gözlemlerinden eşzamanlı olarak veri toplanarak çalışmanın nitel ve nicel bulguları oluşturulmuştur. Elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlar şu şekilde sıralanmıştır:

- Herhangi bir şekilde değerlendirilmeyen, raporlanmayan veya derecelendirilmeyen, genellikle spontane, yönetilmeyen ukulele programı önemli miktarda öğrenmeyle sonuçlandı.
- Her öğrenci başarılarından gurur duyuyordu; hiç kimse daha iyi yapabilecekleri, daha hızlı öğrenebilecekleri veya başka biri kadar iyi çalamayacakları fikrini dile getirmedi.
- Öğrencilerin öğrenmeleri için ödüllendirilmesine gerek yoktu; etiket / ödül sayfası kullanılmadı.
- Rekabet yoktu; sadece diğer öğrenciler için işbirliği ve teşvik.
- Öğrenciler öğrendikleri becerilerin hayatlarının diğer alanlarına aktarılabileceğini fark ettiler: "Çok uğraşırsam her şeyi yapabilirim", "Sebat ettiğim sürece her şeyi yapabilirim."
- Öğrenciler sorumluluğu öğrendi ve ukulele çalmayı öğrenmeye hazırlanan okula gelme sorumluluğunu aldı. Ukulelelerini unuturlarsa, diğerlerinin çalmasını izlemek zorunda kalırlar. Nadiren iki kez unuttular.
- Öğrenciler zaman yönetimi becerilerini öğrendiler; günün sonunda oynayacak vaktimiz olsun diye çok çalışmayı öğrendiler.

Greenberg (1992) tarafından yapılan “The Ukulele In Your Classroom” adlı çalışmada ukulelenin genel müzik derslerinde nasıl kullanılabileceği incelenmiştir. Ukulelenin kökeni, gelişimi, yapısı ve çalım tekniklerinin de önemli ölçüde ele alındığı çalışmada ukulele ile eşikleme yapma yöntemleri üzerinde durulmuştur. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre; Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’daki müzik öğretmenleri tarafından genel müzik derslerinde ukulelenin performans, dinleme becerileri ve müzik fikirlerinin geliştirilmesi konusunda sahip olduğu birçok kullanımı keşfedilmiştir. Ukulele; otantik, öğrenmesi zor olmayan, düşük maliyetli, müzik kavramının ve becerilerinin öğrenilmesinde ve geliştirilmesinde çok yönlü ve şarkılara eşlik edebilmek

için ideal bir çalgı olarak tanımlanmıştır. Hawaii’de 100 yılı aşkın bir süredir halk tarafından herkesin çalmayı öğrenebileceği bir çalgı olarak kullanılan ukulele müzik eğitimcileri tarafından genel müzik eğitimin vazgeçilmez bir parçası olarak düşünülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Özçakır (1990) tarafından yapılan “Klasik Gitar Türk Okul Müziğinde Bir Eşlik Çalgısı Olarak Nasıl Kullanılabilir” adlı yüksek lisans tezinde klasik gitar ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yayımlanmış metot, albüm ve çeşitli kaynakların incelenmesiyle tarihsel yöntem; gözlem ve görüşmeler yapılarak ve çeşitli materyal ve objelerin incelenmesiyle betimsel yöntem; seçilen eserlerin kişi ve gruplar üzerinde eşlik çeşitleri ve ilgili gitar teknikleri açılarından denenmesiyle deneysel yöntem uygulanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre gitarın ses gürlüğünün, ses genişliğinin ve tekniklerinin okul şarkılarının eşliklenmesine uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Madhosingh (1984) tarafından yapılan “An Approach To Developing Comprehensive Musicianship In The Intermediate Grades Using The Voice And The Ukulele” adlı doktora tezinde ukulele ve ses ikilisini birlikte kullanarak ortaokullardaki müzik dersleri için alternatif bir müzik programı geliştirmek amaçlanmıştır. Ortaokullardaki genel müzik dersleri için şan ve ukuleleyi içeren üç aşamalı bir müzik programı geliştirilmiş; bu üç aşama sırasıyla kolay, orta ve zor olarak belirlenmiştir. Geliştirilen programda öğrencilerin yerine getirmeleri gereken görevler bulunmaktadır. Öğrencilerin görevleri ne ölçüde tamamladıklarının belirlenebilmesi için bir değerlendirme ölçeği oluşturulmuştur. Araştırmada öğrencilerin bir konu hakkında ne kadar çok bilirlerse, o konuyu ele alırken kendilerine o kadar güvenecekleri belirtilmiş; bunu sağlamak için geliştirilen programın temellerle başlayıp bunları çeşitli şekillerde sunmaya çalıştığı ve bunun başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Runfol Hale (1977) tarafından yapılan “An Experimental Study Of The Comparative Effectiveness Of Harmonic And Melodic Accompaniment In Singing As It Relates To The Development Of A Sense Of Tonality” adlı çalışmada iki farklı eşlik türünü öğrencilerin tonalite duygusunun oluşmasına katkıları açısından objektif olarak karşılaştırmak amaçlanmıştır. Deneysel bir çalışma olan araştırmanın çalışma grubunu 1975-1976 eğitim öğretim yılında New York’ta bulunan bir ilkokula kayıtlı 247 ana sınıfı öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin; piyano ile hem armoninin hem melodinin birlikte çalındığı eşlikle, sadece armoninin çalındığı eşliğe göre majör ve minör

şarkıları daha etkili bir şekilde öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre anaokulu öğrencilerinin haftada en az iki kez yirmi beş dakikalık müzik eğitimi almaları gerektiği çıkarımı yapılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

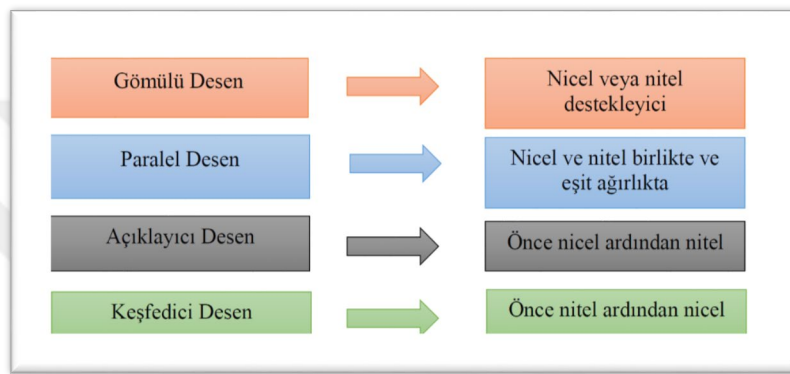
Bu bölümde araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda izlenen yöntem hakkında bilgiler sunulmuştur. Bu doğrultuda araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, deneysel işlemler, verileri toplama teknikleri ile verilerin analizi, konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma gömülü karma desende yürütülmüştür. Karma araştırma yöntemi, araştırma problemlerinin ayrıntılı ve derinlemesine araştırılması amacıyla bir araştırmanın içerisinde nicel ve nitel araştırma yöntem ve tekniklerinin birlikte kullanılmasını hedefleyen bir araştırma yöntemidir (Creswell, 2013). Başka bir anlatımla karma yöntem araştırma sorularına daha ayrıntılı ve kapsamlı yanıtlar bulmak için farklı araştırma metodlarının birlikte kullanılmasıdır (Teddlie & Tashakkori, 2009). Creswell ve Plano Clark (2011)'a göre karma araştırma yönteminin temel özellikleri; a) hem nitel hem de nicel verilerin toplanması ve bunların analiz edilmesi, b) kullanılan karma yöntem desenine göre nitel ve nicel verilerin bütünleştirilmesi, c) araştırma tasarımının daha geniş felsefi ve teorik temele oturtulmasıdır. Karma araştırma yöntemine gerek duyulmasının en önemli sebebi, tek başına nitel ya da nicel verilerin araştırılan problemin çözümünde ve anlaşılmasında yetersiz kalabilmesidir (Creswell & Plano Clark, 2011). Çünkü bir araştırmada sadece nicel veriler toplandığında, araştırılan fenomene yönelik araştırmanın katılımcılarının yaşantı ve deneyimleri tam olarak belirlenemeyebilir (Creswell & Plano Clark, 2011). Sadece nitel veriler toplandığında ise, belirli bir amaç doğrultusunda seçilen sınırlı sayıda kişiden veri elde edildiğinden dolayı araştırma sonuçlarının genellenmesinde zorluklar yaşanmaktadır (Creswell, 2013). Ayrıca nitel araştırmalar doğası gereği öznel nitelikler barındırdırmaktadır (Leedy & Ormrod, 2010). Karma araştırma yönteminde ise farklı türlerde veriler toplanarak sadece nicel veya sadece nitel araştırma yöntemlerinin yetersiz ve eksik özellikleri minimize edilir (DeCuir-Gunby, 2008). Karma Yöntem araştırmalarında nicel ve nitel veriler senkron (eşzamanlı) / asenkron (eş zamansız), nitel verilerin nicel verileri desteklediği, nicel verilerin nitel

verileri destekleyeceği, öncelik sırasına göre verilerin önce nicel sonra nitel veya önce nitel sonra nicel olacak şekilde toplanarak sadece nicel veya sadece nitel araştırma yöntemlerinin yetersiz ve eksik özellikleri giderilir (DeCuir-Gunby, 2008; Leech ve Onwuegbuzie, 2007).

Creswell (2008) en sık kullanılan karma yöntem desenlerini; Paralel (çeşitleme) Desen (Triangulation Design), Açıklayıcı Desen (Explonatory Design), Keşfedici Desen (Exploratory Design) ve Gömülü (İç içe) Desen (Embedded Design) olmak üzere dört grupta kategorize etmiştir. Aşağıdaki Şekilde karma yöntem desenleri sunulmuştur.

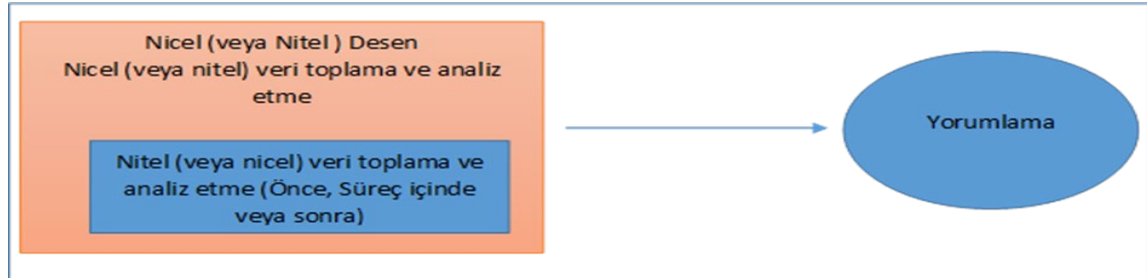

Şekil 1. *Karma yöntem desenleri (Fırat, Kabakçı Yurdakul ve Ersoy, 2014)*

Gömülü karma desende nitel veya nicel verilenlerden bir tanesi daha baskındır. Baskın olmayan veri türü ise baskın olan veri türünü desteklemek amacıyla kullanılır. Paralel karma desende, nitel ve nicel veriler eş zamanlı toplanır ve eşit ağırlıkta ve önemlidirler. Açıklayıcı karma desende, önce nicel veriler sonra nitel veriler toplanır. Nicel veriler toplanıp analiz edildikten sonra nitel veriler, nicel verilerden çıkan sonuçları ayrıntılı bir şekilde açıklamak ve anlamlandırmak için toplanır. Keşfedici karma desende, önce nitel veriler ardından nicel veriler toplanır. Bu desen, genellikle bir ölçme aracı geliştirmek için kullanılır.

Gömülü (iç içe) karma desen ise, araştırma problemine daha ayrıntılı ve kapsamlı yanıtlar bulmak için ve araştırma verilerinin geniş ve derin bir şekilde analiz edilmesi amacıyla nicel ve nitel araştırma unsurlarının birleştirildiği bir araştırmadır. Gömülü (iç içe) karma araştırmalar; nitel ağırlıklı bir araştırmada nicel bir aşama ya da nicel ağırlıklı bir araştırmada nitel bir aşama eklenerek yürütülür. Nitel veya nicel verilerden bir tanesi daha baskındır ve baskın olmayan veri türü baskın veri türünü desteklemek için kullanılır. Gömülü (iç içe) karma araştırmalar, genellikle deneysel bir nicel araştırmaya nitel bir

aşama eklenerek ya da durum çalışması gibi nitel bir araştırmaya nicel bir aşama dahil edilerek yürütülür (Creswell ve Clark, 2007). Aşağıdaki şekilde gömülü (iç içe) karma desen araştırma süreci sunulmuştur.

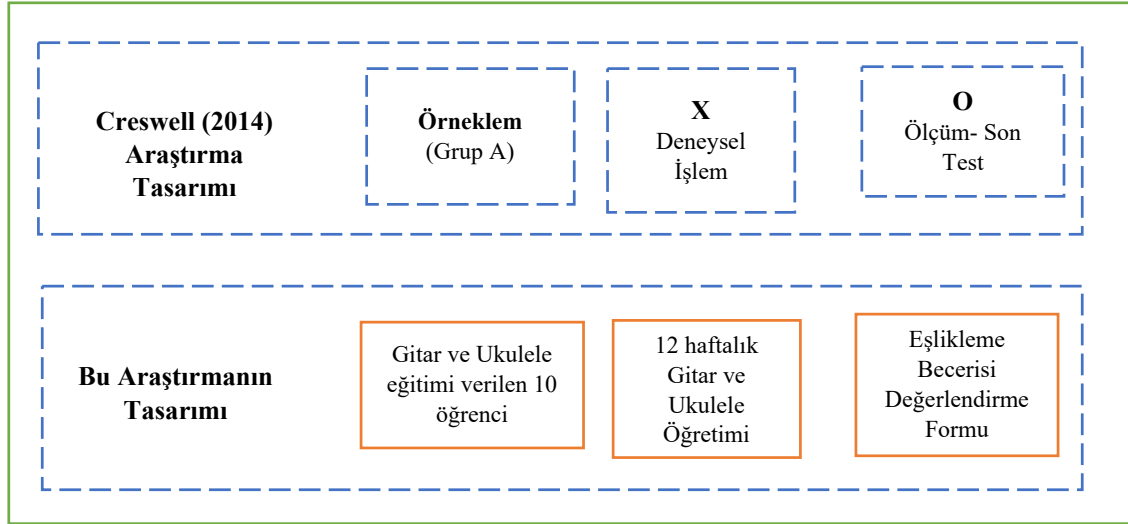
Şekil 2. İç içe karma desen (Creswell ve Plano-Clark, 2011).

Gömülü karma desende, hem nicel veri hem de nitel veri toplanır ve bu veri setleri ayrı ayrı analiz edilir (Creswell, 2013). Araştırma verileri deneysel araştırmalarda uygulama sürecinin başında (keşfedici), uygulama sırasında (birleştirici) uygulama sonrasında (açıklayıcı) veya birkaç noktada toplanabilir (Creswell, 2013).

Bu araştırmanın nicel kısmı zayıf (deney öncesi) deneysel desenlerden tek grulu son test durum çalışması ile yürütülmüştür. Tek grulu son test durum çalışması, tek bir grubun deneysel işleme tabi tutulması ve daha sonra deneysel uygulamanın etkisini test etmek gayesiyle bağımlı değişkenin ölçülmesi şeklinde tanımlanabilir (Frankel ve Wallen, 2000). Deneysel araştırmalarda, araştırmacı tarafından gerçekleştirilen ya da oluşturulan farklılıkların bağımlı değişkene etkisi incelenir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Bu araştırmada tek grup son test durum çalışmasının seçilmesinin nedeni, katılımcıların daha önce gitar ve ukulele eğitimi almamış olmalarından dolayı deneysel süreç öncesinde öntest ölçümünün uygulanmasının mümkün olmamasıdır.

Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikleri kapsayan deneysel işlem sürecinde, çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerine 12 hafta boyunca gitar ve ukulele eğitimleri verilmiştir. Araştırma sonunda, gerçekleştirilen deneysel işlemin çalışma grubu öğrencilerinin eşikleme becerilerine etkisini belirlemek amacıyla son test ölçümünde "Eşikleme Becerisi Değerlendirme Formu" kullanılmıştır. Öğrencilerden, ortaöğretim müzik dersi öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan biri tonal (Karadeniz) biri makamsal (Karahisar Kalesi) iki şarkıyı eşiklemeleri istenmiş ve eşikleme becerileri her bir eser için hem

ukulele hemde klasik gitar ile ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Aşağıdaki şekilde Creswell'e (2014) göre tek gruplu son test durum araştırması süreçleri ve bu araştırmada yürütülen süreçler sunulmuştur.

Şekil 3. Deneyel Süreç

Çalışma; nitel boyut açısından okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin ortaöğretim öğrencilerinin eşlikleme becerilerini nasıl etkilediğini, öğrenci görüşleri doğrultusunda ele alan bir durum çalışmasıdır. McMillan'a göre (2000) durum çalışmaları: "bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntemdir" (akt. Büyüköztürk vd., 2018). Çalışmanın nitel verileri yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Deneyel işlem sürecinin sonunda yarı yapılandırılmış görüşmeler 10 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Mardin ili Kızıltepe ilçesinde bulunan Cumhuriyet Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrenciler arasından ders dışı egzersiz uygulamasına katılan daha önce herhangi bir çalgı eğitimi almamış gönüllü 10 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 7'si erkek, 3'ü kız öğrencidir. Öğrencilerin 3'ü 9. sınıfta, 3'ü 10. sınıfta, 2'si 11. sınıfta ve 2'si 12. sınıfta öğrenim görmektedir.

3.3. Veri toplama araçları

3.3.1. Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu

Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin öğrencilerin eşlikleme becerilerine etkisini ortaya koymak amacıyla yürütülen deneysel süreç sonunda, çalışma grubuna araştırmacı tarafından geliştirilen “Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu (Ek-3)” uygulanmıştır. Bu form uygulanmadan önce alanında uzman 3 öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuş ve alınan dönütlere göre gerekli düzeltmeler yapılarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Uygulanan formda 9’u teknik boyut, 4’ü müzikal boyut kapsamında yer alan 13 ölçüt beceri (kriter) bulunmaktadır. Bu kriterlerin puanlaması çok iyi (5), iyi (4), orta (3), düşük (2), çok düşük (1) şeklinde belirlenmiştir. Değerlendirme formunda yer alan teknik ve müzikal becerilere ilişkin ölçütler uzman görüşleri doğrultusunda önemine göre katsayılandırılmıştır. Aşağıdaki Tablo 1’de Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formuna ilişkin kriterler, katsayılar, alınabilecek minimum ve maksimum puanlar yer almaktadır.

Tablo 1. Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu İlişkin Kriterler Katsayılar

Boyut	No	Ölçüt Beceriler (Kriterler)	Katsayı	Minimum	Maksimum
Teknik Boyut	1	Akort yapabilme	1x	1	5
	2	Doğru duruş pozisyonunu uygulayabilme	1x	1	5
	3	Doğru tutuş pozisyonunu uygulayabilme	1x	1	5
	4	Sol el tekniği	1x	1	5
	5	Sağ el tekniği	1x	1	5
	6	Sağ ve sol el uyumu	2x	2	10
	7	Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme	2x	2	10
	8	Sesleri doğru çalabilme	2x	2	10
	9	Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme	1x	1	5
Müzikal Boyut	10	Tempoya uygun çalabilme	2x	2	10
	11	Akor geçişlerinde zamanlama	2x	2	10
	12	Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme	2x	2	10
	13	Ezgi ile uyum içinde çalabilme	2x	2	10
Toplam				21	100

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniği olan görüşme; bireylerin çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışları ile bunların nedenlerini ortaya koymayı sağlamaktadır (Karasar, 2012:166). Görüşme; ciddi bir amaç doğrultusunda yapılan, önceden hazırlanılmış, soru sorma ve cevaplama tekniğine dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir (Stewart ve Cash, 1985; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Çalışmanın nitel verilerini elde etmek amacıyla görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacının sormayı planladığı soruları içeren formu önceden hazırladığı bu teknikte (Smith, 2003) formun uygulandığı kişilerin de araştırma üzerinde kontrolleri bulunabilmektedir (Yalçın, 2006). Yarı yapılandırılmış görüşmeler kolay analiz edilebilmesinin yanı sıra araştırılan kişilerin kendini ifade edebilme imkanının sağlandığı ve derinlemesine bilgi sağlandığı bir tekniktir (Büyüköztürk vd., 2018:159).

Deneyisel süreç sonunda öğrencilerin sürece dair görüşlerini alabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Form hazırlandıktan sonra alanında uzman 3 öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve gerekli görülen düzenlemeler yapılarak 7 adet açık uçlu soru ile forma son şekli verilmiştir.

12 haftalık deneyisel süreç sonunda sürecin; eşlikleme becerisine ilişkin teknik ve müzikal beceriler, müzik dersine ilişkin tutum vd. özellikleri nasıl etkilediğini ortaya koymak amacıyla her öğrenci ile birebir görüşme yapılmış ve cevaplar kayıt altına alınmıştır.

3.4. Araştırma Verilerinin Toplanması

Deneyisel süreç sonunda öğrencilerden 3 alan uzmanı tarafından belirlenen Tonal (Karadeniz) ve Makamsal (Karahisar Kalesi) okul şarkıları hem ukulele hem klasik gitar ile eşlik etmeleri istenmiş ve performansları video kayıt altına alınmıştır. Video kayıt altına alınan performanslar yine alanında uzman 3 öğretim üyesi tarafından “Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu” ile değerlendirilmiştir. 10 kişilik tek grup ile hem ukulele hem klasik gitar öğretimi gerçekleştirilmiş ve deneyisel süreç sonunda öğrencilere uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış “Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” uygulanmıştır.

12 haftalık deneysel süreç sonunda sürecin teknik beceriler, müzikal beceriler, tutum, davranış ve motivasyonlarını nasıl etkilediğini ortaya koymak amacıyla her öğrenci ile birebir görüşme yapılmış ve cevaplar kayıt altına alınmıştır.

3.5. Deneysel İşlem

Tek gruplu sontest durum çalışması deseninin uygulandığı bu araştırmada çalışma grubu üzerinde deneysel işlem sonunda ölçümler yapılmıştır. Öğrencilerin daha önce çalgı eğitimi almamış olmalarından dolayı deneysel işlem öncesinde herhangi bir ölçüm (ön test) yapılmamıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni araştırma konusuna ilişkin öğrencilerin eşikleme becerileri; bağımsız değişkeni ise uygulanan deneysel işlem olmuştur. Öğrencilerin eşikleme becerilerini ve buna ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla, 12 haftalık deneysel sürecin sonunda alan yazın taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirilen Eşikleme Becerisi Değerlendirme Formu ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu uygulanarak araştırmanın verileri elde edilmiştir.

Deneysel işleme başlamadan önce; literatür taraması yapılmış ve ekte örneği sunulmuş olan 12 haftalık ukulele ve klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı öğretim programı, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Öğretim programına göre haftada 1 ders saati ukulele, 1 ders saati klasik gitar olmak üzere farklı günlerde 2 ders saati çalgı öğretimi gerçekleştirilmiştir. Uygulama, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde oluşturulan program ile ders dışında belirli saatlerde yapılmıştır. Ukulele ve klasik gitar öğretim programları birbirine denk şekilde oluşturulmuş, programların eş zamanlı olarak ilerlemesine, aynı kazanımların aynı haftalarda yer almasına dikkat edilmiştir. Öğretim programı oluşturulurken önce konular belirlenmiş; daha sonra belirlenen konularda elde edilmek istenen kazanımlar oluşturulmuştur.

İşlemin başında öğrencilere eşikleme ve çalgı öğrenme süreci hakkında genel bilgiler verilmiş ve öğrencilerin çalışmaya güdülenmeleri amacıyla uygulama sürecinin amacı, içeriği ve işleyişi hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır. Öğretim sürecinde çalgıların öğretim sırası, haftalık olarak değiştirilerek uygulanmıştır. Örnek olarak; ilk hafta önce ukulele dersi sonra klasik gitar dersi, ikinci hafta önce klasik gitar dersi sonra ukulele dersi şeklinde devam etmiştir.

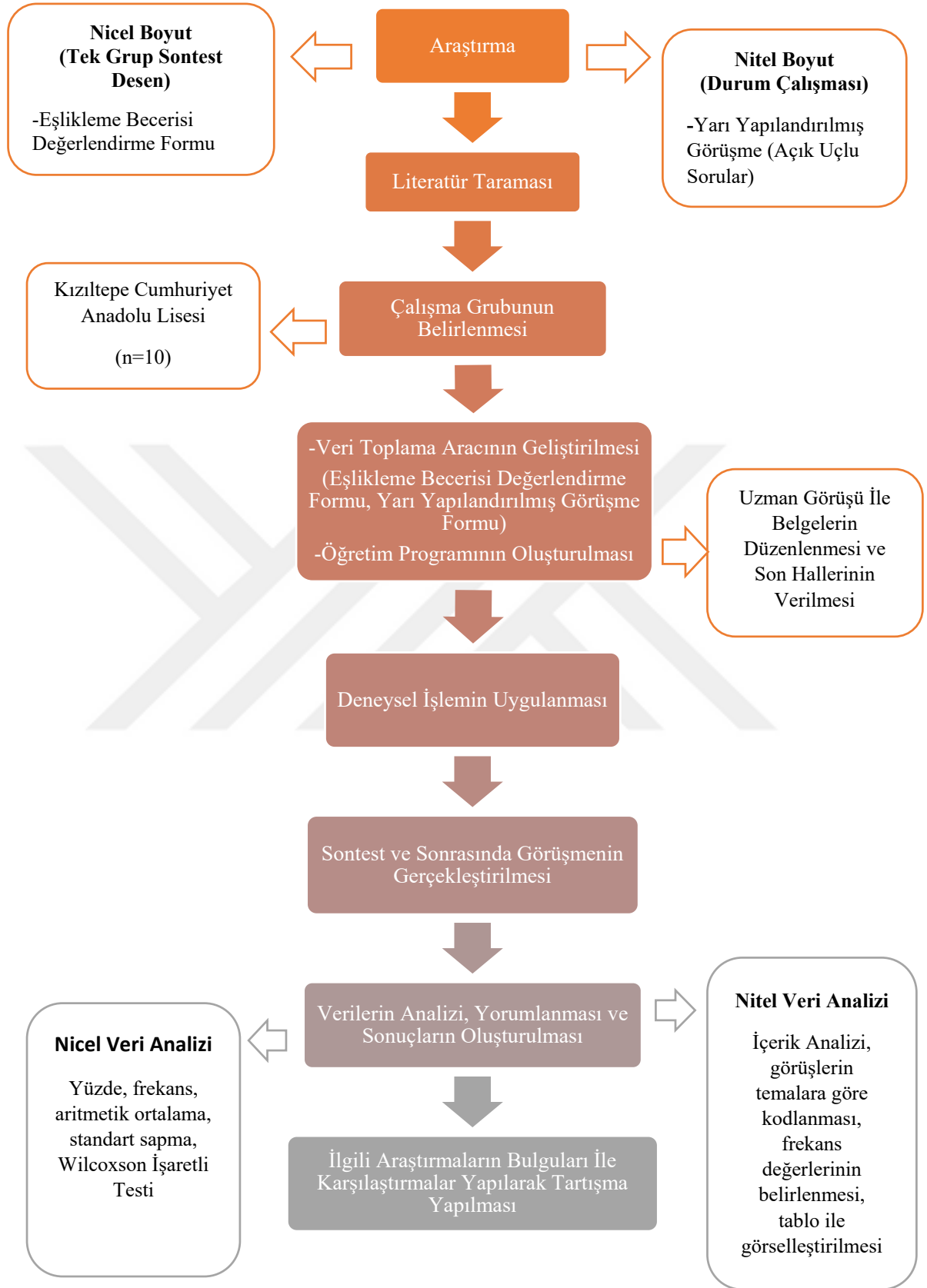
Yüz yüze eğitim şeklinde başlayan deneysel işlem süreci covid 19 salgını sebebiyle okulların uzaktan eğitime geçmesinden dolayı zoom programı üzerinden uzaktan eğitim şeklinde devam etmiştir. Deneysel işlemin ilk 6 haftası yüz yüze yapılmış olup gerekli teknik bilgiler verilmiş ve uygulanmıştır. Uzaktan eğitim şeklinde yapılan sonraki 6 haftada akor geçişleri, akort etme, doğru ve temiz çalabilme ve eşlikleme uygulamaları konularına dair kazanımlar verilmiştir.

Uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte iletişimin daha iyi sağlanabilmesi ve öğretimin daha rahat yapılabilmesi amacıyla 10 kişilik çalışma grubu daha küçük gruplara bölünmüştür. Ders planlarının içeriğinde herhangi bir değişiklik yapılmayıp deneysel işlem planlandığı sürede tamamlanmıştır.

Uygulama sürecinin ilk 8 haftasında gerekli teknik beceriler ve müzikal becerileri içeren kazanımlar yer alırken 9. haftadan itibaren okul şarkılarının eşliklenmesine başlanmıştır. Deneysel işlemde eşliklenecek olan okul şarkıları ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. sınıf kılavuz kitaplarında bulunan okul şarkıları arasından düzeye uygun oldukları düşünülen şarkıların seçilmesiyle belirlenmiştir. Seçilen okul şarkıları arasında hem tonal hem makamsal eserler bulunmasına; bunun yanında tonal ve makamsal eserlerin zorluk seviyelerinin birbirine denk olmasına dikkat edilmiştir. Eşliklenecek şarkılar program içinde basitten zora doğru yer almaktadır.

Deneysel işlem süresince ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. sınıf kılavuz kitaplarından alınan; “Saray Yolu”, “Karahisar Kalesi”, “Göçmen Kızı”, “Bir Dalda İki Kiraz”, “Karadeniz” ve “Şu Dalmadan Geçtin mi” şarkıları eşliklenmiştir.

Uygulama süreci sonunda eşikleme becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla süreç boyunca eşliklenen okul şarkıları uzmanlara sunulmuş ve aralarından değerlendirme aşamasında kullanılmaya uygun buldukları şarkıları belirtmeleri istenmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda değerlendirme aşamasında eşliklenmek üzere “Karadeniz” (Tonal) ve “Karahisar Kalesi” (makamsal) şarkıları seçilmiştir. Şarkıların seçiminde; şarkıların birinin tonal birinin makamsal olmasına ve zorluk seviyelerinin birbirine denk olmasına dikkat edilmiştir.

Şekil 4. Araştırma Sürecini Oluşturan Aşamaların Şematik Yapısı

3.6.Verilerin Analizi

Deneyisel işlem sonunda sırasıyla gitar ve ukulele çalgıları ile ayrı ayrı biri tonal diğeri makamsal iki farklı eseri eşliklemeleri öğrencilerden istenmiştir. Öğrencilerin eşlikleme yaparken videoları çekilmiştir. Ardından videolar 3 uzman tarafından izlenmiş eşlikleme becerisi değerlendirme formu puanlanmıştır. Deney sonrası eşlikleme becerisi değerlendirme formları SPSS 22 programına işlenmiş ve istatistiki testler bu yazılım aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Her bir kriter için üç farklı uzmanın verdikleri puanların ortalaması alınmıştır. Tanımlayıcı istatistiklere ve fark testlerine geçmeden önce puanlayıcılar arası uyum durumu incelenmiştir. Bu amaçla non parametrik Kendall W testi yapılmıştır (Field, 2009). Kendall's W testi sonuçlarına bakıldığında üç Puanlayıcı arasında yüksek düzeyde ve anlamlı derecede [$W=.91$, $p<.01$] uyum olduğu ortaya çıkmıştır (Can, 2016; Field, 2009)

Tanımlayıcı istatistiklerden aritmetik ortalama, standart sapma, en düşük ve en yüksek değerler hesaplanmıştır. Grup büyüklüğü 10 olduğu için verilerin normal dağılım göstermediği kabul edilmiştir. Bu doğrultuda küçük ve ilişkili grupların sıra ortalamalarının karşılaştırıldığı Wilcoxon İşaretli Sıralar testi ile eşlikleme becerisi puanlarındaki değişim incelenmiştir (Field, 2009; Kalaycı, 2010; Can, 2016; Büyüköztürk, 2008). Etki büyüklüklerinin saptanmasında ise r değerleri $z/\sqrt{(N \times 2)}$ formülü ile tespit edilmiş ve bu değerlerin 1'e yaklaşması etkinin yükselmesi olarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın nitel verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Deneyisel işlem sonrasında araştırmacı tarafından öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu alan yazın taraması yapılarak oluşturulmuş ardından 3 farklı akademisyene uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir. Görüşmeler araştırmacı tarafından yapılmış ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır ve kayıtlar dinlenerek yazılı hale dönüştürülmüştür. Ardından Nvivo programına aktararak hem araştırmacı hemde tez danışmanı tarafından ayrı ayrı nitel analizler yapılmıştır. Ardından yapılan analizler sonucu ulaşılan tema ve kodlardaki farklılıklar tartışılarak düzenlemeler yapılmıştır. Gerekli durumlarda uzman görüşüne başvurulmuştur.

Nitel veri analiz tekniği olarak betimsel ve içerik analiz teknikleri kullanılmıştır. Betimsel Analiz önceden belirlenen temalara göre araştırma verilerinin tasnif edilmesi ve

yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.239). Aşağıdaki Şekil 6’da betimsel analiz sürecine ilişkin yapılan işlemler kısaca özetlenmiştir.

Şekil 5. Betimsel Analiz Süreci (Yıldırım ve Şimşek, 2011)

İçerik analizi yazılı metinlerin kodlamalar yapılarak, tema veya anlam örüntülerinin ortaya çıkartıldığı sistematik sınıflandırma olarak ifade edilebilir (Hsieh & Shannon, 2005) İçerik analizi tekniğinde araştırmacı topladığı verileri analiz ederek, araştırdığı fenomen ya da olguyu açıklayacak kavramlar ve ilişkiler arar (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Şekil 6. İçerik Analizi Süreci (Yıldırım ve Şimşek, 2011)

3.7.Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları

- N: Toplam Sayı
- f : Frekans
- $\bar{x}$:Aritmetik Ortalama
- sd= Serbestlik Derecesi
- ss: Standart sapma
- p: Anlamlılık düzeyi

- r: Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi etki büyüklüğü değeri, sınıf içi korelasyon katsayısı değeri
z: Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi değeri

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde analizler sonucunda ulaşılan bulgular verilmiş ve bu bulgular eşliğinde yorumlar getirilmiştir.

4.1. Çalışma Grubunun Eşikleme Becerisi Puanlarının, Tanımlayıcı Değerlerine ve Öğrencilere Göre Dağılımına İlişkin İstatistikî Bulgular

Bu alt başlıkta, çalışmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular sunulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Eşleştirme Becerisi Değerlendirme formu toplam ve faktör puanlarının; aritmetik ortalama, standart sapma, en yüksek ve en düşük puan değerleri ile öğrenci bazında dağılımı tespit edilmiştir.

4.1.1. Eşikleme Becerisi Puanlarının Tanımlayıcı İstatistiklerine Yönelik Bulgular

Tablo 2’de katılımcıların, klasik gitar çalgısı ile eşlikledikleri tonal (karadeniz) ve makamsal (karahisar) şarkılardan aldıkları eşikleme becerisi toplam ve alan puanlarının tanımlayıcı değerleri sunulmuştur.

Tablo 2. Gitar ile Tonal ve Makamsal Şarkıları Eşlikleme Beceri Puanları Tanımlayıcı Değerleri

Gitar	Karadeniz (Tonal)				N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{x}$	ss
	Eser	Faktör	Alan	Puan Türü					
	Teknik	10	1	Akort yapabilme		4,00	5,00	4,40	,26
			2	Doğru duruş pozisyonunu uygulayabilme		3,66	5,00	4,43	,47
			3	Doğru tutuş pozisyonunu uygulayabilme		3,66	5,00	4,40	,51
			4	Sol el tekniği		3,66	5,00	4,06	,46
			5	Sağ el tekniği		4,00	5,00	4,56	,27
			6	Sağ ve sol el uyumu		7,33	10,00	8,73	1,01
			7	Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme		8,00	10,00	9,33	,70
			8	Sesleri doğru çalabilme		6,66	10,00	8,33	1,05
			9	Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme		3,00	5,00	4,00	,64
	Müzikal	10	Tempoya uygun çalabilme		8,66	10,00	9,40	,37	
		11	Akor geçişlerinde zamanlama		6,00	10,00	8,00	1,33	
		12	Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme		8,00	10,00	9,13	,70	
		13	Ezgi ile uyum içinde çalabilme		9,33	10,00	9,53	,32	
	Toplam Eşlikleme Becerisi					80,33	96,66	88,33	5,84
	Karahisar (Makamsal)				N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{x}$	ss
Eser	Faktör	Alan	Puan Türü						
Teknik	10	1	Akort yapabilme		4,00	5,00	4,40	,26	
		2	Doğru duruş pozisyonunu uygulayabilme		3,66	5,00	4,50	,52	
		3	Doğru tutuş pozisyonunu uygulayabilme		3,66	5,00	4,40	,43	
		4	Sol el tekniği		3,33	5,00	4,23	,47	
		5	Sağ el tekniği		4,33	5,00	4,66	,15	
		6	Sağ ve sol el uyumu		7,33	10,00	8,86	,99	
		7	Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme		9,33	10,00	9,60	,34	
		8	Sesleri doğru çalabilme		7,33	10,00	8,66	,83	
		9	Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme		3,33	4,66	3,96	,55	
		Müzikal	10	Tempoya uygun çalabilme		8,66	10,00	9,26	,49
			11	Akor geçişlerinde zamanlama		6,00	9,33	8,13	1,32
			12	Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme		8,00	10,00	9,06	,71
			13	Ezgi ile uyum içinde çalabilme		8,00	10,00	9,13	,77
Toplam Eşlikleme Becerisi					82,33	94,66	88,90	5,05	

Tablo 2 incelendiğinde çalışma grubunun gitar ile tonal şarkıyı (karadeniz) eşlikleme becerisi toplam puanlarının ortalaması ($\bar{x}$ =88,33) ve makamsal şarkıyı (karahisar) eşlikleme becerisi toplam puanlarının ortalaması ($\bar{x}$ =88,90) olduğu görülmektedir. Tonal (Karadeniz) şarkının eşlikleme becerisi puanlarına bakıldığında en başarılı alanların “Ezgi ile uyum içinde çalabilme” ($\bar{x}$ =9,53) “Tempoya uygun çalabilme” ($\bar{x}$ =9,40) ve “Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme” ($\bar{x}$ =9,33), en düşük başarılı alanların “Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme” ($\bar{x}$ =4,00), “Akor geçişlerinde zamanlama” ($\bar{x}$ =8,00) ve “Sol el tekniği” ($\bar{x}$ =4,06) olduğu tespit edilmiştir. Makamsal (Karahisar) şarkının eşlikleme becerisi puanlarına bakıldığında ise en yüksek puanlı alanların “Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme” ($\bar{x}$ =9,60), “Sağ el tekniği” ($\bar{x}$ =4,66) ve “Tempoya uygun çalabilme” ($\bar{x}$ =9,26) olduğu görülmektedir. En düşük puanlı alanların ise tonal karadeniz şarkısı eşlikleme puanları ile benzer şekilde “Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme” ($\bar{x}$ =3,96), “Akor geçişlerinde zamanlama” ($\bar{x}$ =8,13) ve “Sol el tekniği” ($\bar{x}$ =4,23) olduğu belirlenmiştir. Gitar ile hem tonal hem de makamsal şarkıların

eşliklenmesinde katılımcıların yüksek puanlar aldığı ve eşikleme becerilerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3’de katılımcıların, ukulele çalgısı ile eşlikledikleri tonal (karadeniz) ve makamsal (karahisar) şarkılardan aldıkları eşikleme becerisi toplam ve alan puanlarının tanımlayıcı değerleri sunulmuştur.

Tablo 3. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Şarkıları Eşikleme Beceri Puanları Tanımlayıcı Değerleri

Ukulele	Eser	Boyut	Puan Türü	N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	ss	
	Tonal (Karadeniz)	Teknik	1	Akort yapabilme	10	4,00	5,00	4,53	,28
			2	Doğru duruş pozisyonunu uygulayabilme		4,33	5,00	4,79	,28
			3	Doğru tutuş pozisyonunu uygulayabilme		4,33	5,00	4,76	,27
			4	Sol el tekniği		4,00	5,00	4,66	,35
			5	Sağ el tekniği		4,33	5,00	4,70	,29
			6	Sağ ve sol el uyumu		8,00	10,00	9,40	,79
			7	Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme		8,66	10,00	9,66	,47
			8	Sesleri doğru çalabilme		7,33	10,00	9,40	,96
			9	Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme		3,33	5,00	4,46	,57
		Müzikal	10	Tempoya uygun çalabilme		9,33	10,00	9,80	,32
			11	Akor geçişlerinde zamanlama		6,66	10,00	9,00	1,14
			12	Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme		8,66	10,00	9,73	,46
			13	Ezgi ile uyum içinde çalabilme		9,33	10,00	9,80	,32
	Toplam Eşikleme Becerisi					84,00	98,33	94,73	5,06
	Eser	Boyut	Puan Türü	N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	ss	
	Makamsal (Karahisar)	Teknik	1	Akort yapabilme	10	4,00	4,66	4,50	,23
2			Doğru duruş pozisyonunu uygulayabilme	4,33		5,00	4,80	,28	
3			Doğru tutuş pozisyonunu uygulayabilme	4,00		5,00	4,76	,35	
4			Sol el tekniği	3,66		5,00	4,46	,50	
5			Sağ el tekniği	3,66		5,00	4,60	,37	
6			Sağ ve sol el uyumu	7,33		10,00	9,33	,88	
7			Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme	9,33		10,00	9,73	,34	
8			Sesleri doğru çalabilme	8,00		10,0	9,13	,63	
9			Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme	3,66		5,00	4,30	,42	
Müzikal		10	Tempoya uygun çalabilme	8,66		10,00	9,66	,47	
		11	Akor geçişlerinde zamanlama	7,33		10,00	8,73	,85	
		12	Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme	8,00		10,00	9,13	,63	
		13	Ezgi ile uyum içinde çalabilme	9,34		10,00	9,80	,32	
Toplam Eşikleme Becerisi					83,00	97,33	92,96	4,39	

Tablo 3 incelendiğinde çalışma grubunun ukulele ile tonal eseri (karadeniz) eşikleme becerisi toplam puanlarının ortalaması ($\bar{x}$ =94,73) ve makamsal eseri (karahisar) eşikleme becerisi toplam puanlarının ortalaması ($\bar{x}$ =92,96) olduğu görülmektedir. Tonal Karadeniz şarkısının eşikleme puanlarına bakıldığında en yüksek puanlı alanların “Ezgi ile uyum içinde çalabilme” ($\bar{x}$ =9,80) “Tempoya uygun çalabilme” ($\bar{x}$ =9,80) ve “Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme” ($\bar{x}$ =9,73), en düşük başarılı alanların “Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme” ($\bar{x}$ =4,46), Akor geçişlerinde zamanlama ($\bar{x}$ =9,00) ve “akort yapabilme” ($\bar{x}$ =4,53) olduğu tespit edilmiştir.

Makamsal (Karahisar) şarkının eşlikleme puanlarına bakıldığında en başarılı olunan alanlar “*Ezgi ile uyum içinde çalabilme*” ($\bar{x}=9,80$), “*Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme*” ($\bar{x}=9,73$) ve “*Tempoya uygun çalabilme*” ($\bar{x}=9,60$) olduğu görülmektedir. En Düşük başarılı alanlar ise “*Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme*” ($\bar{x}=4,46$), “*Akor geçişlerinde zamanlama*” ($\bar{x}=8,73$) ve “*Sol el tekniği*” ($\bar{x}=4,46$) olduğu belirlenmiştir. Ukulele ile hem tonal hem de makamsal eserlerin eşliklenmesinde katılımcıların yüksek puanlar aldığı ve başarılı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4’de Katılımcıların gitar ve ukulele ile eşlikleme becerisi toplam ve boyut puanlarının tanımlayıcı istatistikleri sunulmuştur.

Tablo 4. Eşlikleme Becerisi Toplam ve Boyut Puanları Tanımlayıcı İstatistikleri

Gitar									
	Tonal (Karadeniz)				Makamsal (Karahisar)				$\bar{x}_{\text{genel}}$
	min	max	$\bar{x}$	ss	min	max	$\bar{x}$	ss	
Teknik	47,33	56,67	52,26	3,98	49,00	56,67	53,30	2,88	52,78
Müzikal	32,67	40,00	36,06	2,20	32,00	38,67	35,60	2,49	35,83
Toplam	80,33	96,67	88,33	5,84	82,33	94,67	88,90	5,05	88,61
Ukulele									
	Tonal (Karadeniz)				Makamsal (Karahisar)				$\bar{x}_{\text{genel}}$
	min	max	$\bar{x}$	ss	min	max	$\bar{x}$	ss	
Teknik	50,00	58,33	56,40	3,23	49,67	59,00	55,63	2,67	56,01
Müzikal	34,00	40,00	38,33	1,94	33,33	40,00	37,33	1,98	37,83
Toplam	84,00	98,33	94,73	5,06	83,00	97,33	92,96	4,39	93,85

Yukarıdaki Tablo 4’de alınabilecek en yüksek puanın 60 olduğu teknik boyut ve alınabilecek en yüksek puanın 40 olduğu müzikal boyuttan oluşan eşlikleme becerisi değerlendirme formundan alınan puanlar incelendiğinde, gitar enstrümanı ile eşliklenen tonal şarkıdan alınan eşlikleme puanı ortalaması teknik boyutta $\bar{x}=52,26$, müzikal boyutta 36,06 ve toplamda $\bar{x}=88,33$ ’tür. Gitar enstrümanı ile eşliklenen makamsal şarkıdan alınan eşlikleme puanı ortalaması teknik boyutta $\bar{x}=53,30$, müzikal boyutta 35,60 ve toplamda $\bar{x}=88,90$ ’dır. Gitar çalgısı ile tonal ve makamsal eserleri eşlikleme puanları ortalaması teknik boyutta $\bar{x}=52,78$, müzikal boyutta $\bar{x}=35,83$ ve toplam puanda $\bar{x}=88,61$ ’dir. Ukulele enstrümanı ile eşliklenen tonal şarkıdan alınan eşlikleme puanı ortalaması teknik boyutta $\bar{x}=56,40$, müzikal boyutta 38,33 ve toplamda $\bar{x}=94,73$ ’dür. Ukulele enstrümanı ile eşliklenen makamsal şarkıdan alınan eşlikleme puanı ortalaması teknik boyutta $\bar{x}=55,63$, müzikal boyutta 37,33 ve toplamda $\bar{x}=92,96$ ’dır. Ukulele çalgısı ile tonal ve makamsal eserleri eşlikleme puanları ortalaması teknik boyutta $\bar{x}=56,21$, müzikal boyutta $\bar{x}=37,83$

ve toplam puanda $\bar{x}=93,85$ 'dir. Enstruman ve şarkı türü fark etmeksizin teknik ve müzikal boyutta ile toplam eşikleme becerisi puanlarının oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

4.1.2. Eşikleme Becerisi Puanlarının Öğrencilere göre Dağılımına Yönelik Bulgular

Aşağıdaki Tablo 5 de herbir öğrencinin eşikleme becerisi puanları sunulmuştur.

Tablo 5. Eşikleme Becerisi Puanlarının Öğrenci Bazında Dağılımı

		Tonal (Karadeniz)			Makamsal (Karahisar)		
		Teknik	Müzikal	Toplam	Teknik	Müzikal	Toplam
Gitar	Ö ₁	56,66	40,00	96,66	58,00	40,00	98,00
	Ö ₂	55,33	37,33	92,66	58,00	38,66	96,66
	Ö ₃	49,00	36,00	85,00	57,66	40,00	97,66
	Ö ₄	47,33	34,66	82,00	58,33	38,00	96,33
	Ö ₅	56,33	36,66	93,00	58,33	40,00	98,33
	Ö ₆	54,66	38,66	93,33	56,66	38,66	95,33
	Ö ₇	47,99	34,66	82,66	50,66	36,00	86,66
	Ö ₈	51,33	34,00	85,33	58,00	39,33	97,33
	Ö ₉	47,66	32,66	80,33	49,99	34,00	84,00
	Ö ₁₀	56,33	36,00	92,33	58,33	38,66	97,00
		Tonal (Karadeniz)			Makamsal (Karahisar)		
		Teknik	Müzikal	Toplam	Teknik	Müzikal	Toplam
Ukulele	Ö ₁	58,00	40,00	98,00	57,33	40,00	97,33
	Ö ₂	58,00	38,66	96,66	56,66	38,00	94,66
	Ö ₃	57,66	40,00	97,66	55,66	38,66	94,33
	Ö ₄	58,33	38,00	96,33	59,00	36,66	95,66
	Ö ₅	58,33	40,00	98,33	57,00	38,66	95,66
	Ö ₆	56,66	38,66	95,33	55,33	38,00	93,33
	Ö ₇	50,66	36,00	86,66	53,00	34,66	87,66
	Ö ₈	58,00	39,33	97,33	55,00	37,33	92,33
	Ö ₉	49,99	34,00	84,00	49,66	33,33	83,00
	Ö ₁₀	58,33	38,66	97,00	57,66	38,00	95,66

Katılımcıların Tonal (karadeniz) şarkısını gitarla eşikleme puanları incelendiğinde teknik boyutta en yüksek eşikleme becerisi puanlarına sahip ilk üç öğrenci Ö₁ ($\bar{x}=56,66$), Ö₅ ($\bar{x}=56,33$) ve Ö₁₀ ($\bar{x}=56,33$)'dur. Gitarla karadeniz (tonal) şarkısını müzikal boyutta en yüksek eşikleme becerisi puanlarına sahip ilk üç öğrenci Ö₁ ($\bar{x}=40,00$), Ö₆ ($\bar{x}=38,66$) ve Ö₁₀ ($\bar{x}=37,33$)'dür. Gitarla karadeniz (tonal) şarkısını eşikleme becerisi toplam puanlarına bakıldığında en yüksek puana sahip ilk üç öğrenci Ö₁ ($\bar{x}=96,66$), Ö₆ ($\bar{x}=93,33$) ve Ö₁₀ ($\bar{x}=93,00$)'dur. Gitar ile Karahisar (makamsal) eşikleme puanları incelendiğinde teknik boyutta en yüksek puan alan öğrenciler Ö₄ ($\bar{x}=58,33$), Ö₅ ($\bar{x}=58,33$) ve Ö₁₀ ($\bar{x}=58,33$), müzikal boyutta en yüksek puanı alan öğrenciler Ö₁ ($\bar{x}=40,00$), Ö₃ ($\bar{x}=40,00$), ve Ö₅ ($\bar{x}=40,00$), toplam eşikleme puanında en yüksek puan alan öğrenciler Ö₅ ($\bar{x}=98,33$), Ö₁ ($\bar{x}=98,00$) ve Ö₃ ($\bar{x}=97,66$) tür.

Katılımcıların Karadeniz (tonal) şarkısını ukulele ile eşikleme puanları incelendiğinde teknik boyutta en yüksek eşikleme becerisi puanlarına sahip ilk üç öğrenci Ö4 ($\bar{x}=58,33$), Ö5 ($\bar{x}=58,33$) ve Ö10 ($\bar{x}=58,33$)’dur. Ukulele karadeniz (tonal) şarkısını müzikal boyutta en yüksek eşikleme becerisi puanlarına sahip ilk üç öğrenci Ö1 ($\bar{x}=40,00$), Ö3 ($\bar{x}=40,00$) ve Ö5 ($\bar{x}=40,00$)’dir. Ukulele ile karadeniz (tonal) şarkısını eşikleme becerisi toplam puanlarına bakıldığında en yüksek puana sahip ilk üç öğrenci Ö5 ($\bar{x}=96,66$), Ö1 ($\bar{x}=98,33$) ve Ö3 ($\bar{x}=97,66$)’dır. Ukulele ile Karahisar (makamsal) eseri eşikleme puanları incelendiğinde teknik boyutta en yüksek puan alan öğrenciler Ö4 ($\bar{x}=59,00$), Ö10 ($\bar{x}=57,66$) ve Ö1 ($\bar{x}=57,33$), müzikal boyutta en yüksek puanı alan öğrenciler Ö2 ($\bar{x}=38,66$), Ö3($\bar{x}=38,66$), Ö5($\bar{x}=38,66$) ve Ö1 ($\bar{x}=40,00$) toplam eşikleme puanında en yüksek puan alan öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=97,33$) ve Ö4-Ö5-Ö10 ($\bar{x}=95,66$) dur.

Tablo 6’da her öğrencinin gitar ile karadeniz (tonal) şarkısını eşikleme becerisi boyut puanlarının tanımlayıcı değerleri sunulmuştur.

Tablo 6. Gitar İle Karadeniz (Tonal) Şarkısını Eşikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı

	Öğr	Akort	Duruş	Tutuş	Sol El	Sağ El	Sol-Sağ Uyum	Ölçü- Usul
Gitar (Karadeniz)	Ö ₁	4,33	4,66	4,66	5,00	5,00	10,00	10,00
	Ö ₂	4,33	4,00	4,00	4,66	4,66	9,33	10,00
	Ö ₃	4,33	4,00	4,00	3,66	4,66	8,66	9,33
	Ö ₄	4,33	3,66	3,66	3,66	4,33	7,33	9,33
	Ö ₅	4,33	5,00	5,00	4,00	4,66	9,33	10,00
	Ö ₆	4,33	4,66	4,66	3,66	4,66	9,33	9,33
	Ö ₇	4,33	4,66	4,66	4,00	4,33	7,33	8,00
	Ö ₈	4,66	5,00	5,00	4,00	4,66	8,00	8,66
	Ö ₉	4,00	4,00	3,66	3,66	4,00	8,00	8,66
	Ö ₁₀	5,00	4,66	4,66	4,33	4,66	10,00	10,00
	Öğr	Ses	Entonasyon	Tempo	Akor	Duraksamadan	Ezgi	
	Ö ₁	8,66	4,33	10,00	10,00	10,00	10,00	
	Ö ₂	9,33	5,00	9,33	9,33	9,33	9,33	
	Ö ₃	7,33	3,00	9,33	8,00	9,33	9,33	
	Ö ₄	8,00	3,00	9,33	6,66	9,33	9,33	
	Ö ₅	9,33	4,66	8,66	9,33	9,33	9,33	
	Ö ₆	10,00	4,00	10,00	8,66	10,00	10,00	
	Ö ₇	6,66	4,00	9,33	6,66	9,33	9,33	
	Ö ₈	7,33	4,00	9,33	7,33	8,00	9,33	
	Ö ₉	8,00	3,66	9,33	6,00	8,00	9,33	
	Ö ₁₀	8,66	4,33	9,33	8,00	8,66	10,00	

Öğrencilerin eşikleme puanları incelendiğinde akort boyutunda en yüksek puanı alan öğrenci Ö10 ($\bar{x}=5,00$) en düşük puanı alan öğrenci Ö9 (4,00) dur. Duruş boyutunda en yüksek puanı alan öğrenci Ö8 ($\bar{x}=5,00$) en düşük puanı alan öğrenci Ö4 ($\bar{x}=3,66$)’tür. Tutuş puanlarında en yüksek puanlı öğrenci Ö5 en düşük puanlı öğrenciler ise Ö4 ($\bar{x}=3,66$) ve Ö9 ($\bar{x}=3,66$) dur. Sol el puanlarında en yüksek puan öğrenci Ö1 ($\bar{x}=5,00$) en

düşük puan alan öğrenciler Ö3 ($\bar{x}=3,66$), Ö4 ($\bar{x}=3,66$), Ö6 ($\bar{x}=3,66$) ve Ö9 ($\bar{x}=3,66$) dur. Sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puanlı öğrenci Ö1 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puan alan öğrenci Ö9 ($\bar{x}=4,00$)'dur. Sol-sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puanlı öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$), en düşük puanlı öğrenciler Ö4 ($\bar{x}=7,33$) ve Ö7 ($\bar{x}=7,33$)'dir. Ölçü-Usul boyutunda en yüksek puana sahip öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö2 ($\bar{x}=10,00$), Ö10 ($\bar{x}=10,00$), en düşük puanlı öğrenciler Ö7 ($\bar{x}=8,00$)'dir.

Ses alanında Ö6 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö7 ($\bar{x}=6,66$) ise en düşük puanı almıştır. Entonasyon alanında Ö2 ($\bar{x}=5,00$) en yüksek puanı, Ö3 ($\bar{x}=3,00$) ve Ö4 ($\bar{x}=3,00$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Tempo alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö6 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö5 ($\bar{x}=8,66$) ise en düşük puanı almıştır. Akor alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö7 ($\bar{x}=6,66$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Duraksamadan alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö6 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö8 ($\bar{x}=8,00$) ve Ö9 ($\bar{x}=8,00$) ise en düşük puanı almıştır. Ezgi alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) Ö6 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, diğer öğrenciler ise puanı ($\bar{x}=9,33$) almışlardır .

Tablo 7'de her öğrencinin gitar ile Karahisar (makamsal) şarkısını eşlikleme becerisi boyut puanlarının tanımlayıcı değerleri sunulmuştur.

Tablo 7. Gitar İle Karahisar (Makamsal) Şarkısını Eşlikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı

Öğr	Akort	Duruş	Tutuş	Sol El	Sağ El	Sol-Sağ Uyum	Ölçü- Usul
Ö1	4,33	4,66	4,66	5,00	5,00	10,00	10,00
Ö2	4,33	4,00	4,00	4,66	4,66	9,33	10,00
Ö3	4,33	4,00	4,00	4,00	4,66	9,33	9,33
Ö4	4,33	3,66	3,66	3,33	4,33	8,66	9,33
Ö5	4,33	5,00	5,00	4,00	4,66	9,33	10,00
Ö6	4,33	5,00	4,66	4,00	4,66	9,33	9,33
Ö7	4,33	5,00	4,66	4,66	4,66	7,33	9,33
Ö8	4,66	5,00	4,66	4,33	4,66	7,33	9,33
Ö9	4,00	4,00	4,00	4,00	4,66	8,00	9,33
Ö10	5,00	4,66	4,66	4,33	4,66	10,00	10,00
Gitar (Karahisar)	Öğr	Ses	Entonasyon	Tempo	Akor	Duraksamadan	Ezgi
	Ö1	8,66	4,33	10,00	8,66	8,66	
	Ö2	10,00	4,33	9,33	9,33	10,00	
	Ö3	7,33	3,33	8,66	9,33	9,33	
	Ö4	8,00	3,66	9,33	7,33	8,66	
	Ö5	9,33	4,66	9,33	9,33	9,33	
	Ö6	9,33	3,66	10,00	8,66	10,00	
	Ö7	8,00	3,33	8,66	6,66	9,33	
	Ö8	8,00	3,33	9,33	6,66	8,00	
	Ö9	9,33	4,33	8,66	6,00	8,00	
	Ö10	8,66	4,66	9,33	9,33	9,33	

Öğrencilerin eşlikleme puanları incelendiğinde akort boyutunda en yüksek puanı alan öğrenci Ö10 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanı alan öğrenci Ö9 ($\bar{x}=4,00$) dur. Duruş

boyutunda en yüksek puanı alan öğrenciler Ö5 ($\bar{x}=5,00$), Ö6 ($\bar{x}=5,00$), Ö7 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö8 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanı alan öğrenci Ö4 ($\bar{x}=3,66$)'tür. Tutuş puanlarında en yüksek puanlı öğrenci Ö5 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanlı öğrenciler ise Ö4 ($\bar{x}=3,66$) dür. Sol el puanlarında en yüksek puan alan öğrenci Ö1 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puan alan öğrenci Ö4 ($\bar{x}=3,33$) dür. Sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puan öğrenci Ö1 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puan alan öğrenci Ö4 ($\bar{x}=4,33$)'dür. Sol-sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puanlı öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$), en düşük puanlı öğrenciler Ö7 ($\bar{x}=7,33$) ve Ö8 ($\bar{x}=7,33$)'dir. Ölçü-Usul boyutunda en yüksek puana sahip öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö2 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$), diğer öğrenciler ise $\bar{x}=9,33$ puan almıştır. Ses alanında Ö2 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö7 ($\bar{x}=7,33$) ise en düşük puanı almıştır. Entonasyon alanında Ö5 ($\bar{x}=4,66$) ve Ö10 ($\bar{x}=4,66$) en yüksek puanı, Ö7 ($\bar{x}=3,33$) ve Ö8 ($\bar{x}=3,33$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Tempo alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö6 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö3 ($\bar{x}=8,66$), Ö7 ($\bar{x}=8,66$) ve Ö9 ($\bar{x}=8,66$) ise en düşük puanı almıştır. Akor alanında Ö2-Ö3-Ö5-Ö10 ($\bar{x}=9,33$) en yüksek puanı, Ö9 ($\bar{x}=6,00$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Duraksamadan alanında Ö2 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö6 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö8 ($\bar{x}=8,00$) ve Ö9 ($\bar{x}=8,00$) ise en düşük puanı almıştır. Ezgi alanında Ö2 ($\bar{x}=10,00$) Ö6 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö3 ve Ö4 ($\bar{x}=8,00$) almışlardır.

Tablo 8'de her bir öğrencinin ukulele ile Karadeniz (tonal) şarkısını eşlikleme becerisi boyut puanlarının tanımlayıcı değerleri sunulmuştur.

Tablo 8. Ukulele İle Karadeniz (Tonal) Şarkısını Eşikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı

Öğr	Akort	Duruş	Tutuş	Sol El	Sağ El	Sol-Sağ Uyum	Ölçü- Usul
Ukulele (Karadeniz)	Ö1	4,33	4,33	4,33	5,00	5,00	10,00
	Ö2	4,66	5,00	4,66	5,00	5,00	10,00
	Ö3	4,33	4,66	4,66	5,00	4,66	9,33
	Ö4	4,66	4,66	4,66	4,66	5,00	10,00
	Ö5	4,66	5,00	5,00	5,00	4,66	10,00
	Ö6	4,33	5,00	5,00	4,33	4,33	9,33
	Ö7	4,00	5,00	5,00	4,33	4,33	8,00
	Ö8	4,66	5,00	5,00	4,66	5,00	9,33
	Ö9	4,66	4,33	4,33	4,00	4,33	8,00
	Ö10	5,00	5,00	5,00	4,66	4,66	10,00
Ukulele (Karadeniz)	Öğr	Ses	Entonasyon	Tempo	Akor	Duraksamadan	Ezgi
	Ö1	10,00	5,00	10,00	10,00	10,00	10,00
	Ö2	10,00	4,33	10,00	10,00	9,33	9,33
	Ö3	10,00	5,00	10,00	10,00	10,00	10,00
	Ö4	10,00	4,66	10,00	8,00	10,00	10,00
	Ö5	9,33	4,66	10,00	10,00	10,00	10,00
	Ö6	10,00	5,00	10,00	8,66	10,00	10,00
	Ö7	7,33	3,33	9,33	8,00	9,33	9,33
	Ö8	10,00	4,33	10,00	9,33	10,00	10,00
	Ö9	8,00	3,66	9,33	6,66	8,66	9,33
	Ö10	9,33	4,66	9,33	9,33	10,00	10,00

Öğrencilerin eşikleme puanları incelendiğinde akort boyutunda en yüksek puanı alan öğrenci Ö10 ($\bar{x}=5,00$) en düşük puanı alan öğrenci Ö7 ($\bar{x}=4,00$) dur. Duruş boyutunda en yüksek puanı alan öğrenciler Ö2 ($\bar{x}=5,00$), Ö5 ($\bar{x}=5,00$), Ö6 ($\bar{x}=5,00$), Ö7 ($\bar{x}=5,00$), Ö8 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanı alan öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=4,33$) ve Ö9 ($\bar{x}=4,33$) 'dur. Tutuş puanlarında en yüksek puanlı öğrenci Ö5($\bar{x}=5,00$), Ö6($\bar{x}=5,00$), Ö7($\bar{x}=5,00$), Ö8 ($\bar{x}=5,00$)ve Ö10 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanlı öğrenciler ise Ö1 ($\bar{x}=4,33$) ve Ö9 ($\bar{x}=4,33$) dur. Sol el puanlarında en yüksek puan öğrenci Ö1 ($\bar{x}=5,00$), Ö2 ($\bar{x}=5,00$) Ö3 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö5 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puan alan öğrenci Ö9 ($\bar{x}=4,00$) dur. Sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puan öğrenci Ö1 ($\bar{x}=5,00$), Ö2 ($\bar{x}=5,00$), Ö4 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö8 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puan alan öğrenci Ö6 ($\bar{x}=4,33$), Ö6 ($\bar{x}=4,33$) ve Ö6 ($\bar{x}=4,33$)'dır. Sol-sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puanlı öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö2 ($\bar{x}=10,00$), Ö4 ($\bar{x}=10,00$), Ö5 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$), en düşük puanlı öğrenciler Ö7 ($\bar{x}=8,00$) ve Ö9 ($\bar{x}=8,00$)'dur. Ölçü-Usul boyutunda en yüksek puana sahip öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö3 ($\bar{x}=10,00$), Ö4 ($\bar{x}=10,00$), Ö5 ($\bar{x}=10,00$), Ö8 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10($\bar{x}=10,00$), en düşük puanlı öğrenci ise Ö9 ($\bar{x}=8,66$)'dur. Ses alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö2 ($\bar{x}=10,00$), Ö3 ($\bar{x}=10,00$), Ö4 ($\bar{x}=10,00$) Ö6 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö8 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanları, Ö7 ($\bar{x}=7,33$) ise en düşük puanı almıştır. Entonasyon alanında Ö1 ($\bar{x}=5,00$), Ö3 ($\bar{x}=5,00$), ve Ö6 ($\bar{x}=5,00$) en yüksek puanı, Ö7 ($\bar{x}=3,33$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Tempo alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) Ö2 ($\bar{x}=10,00$) Ö3 ($\bar{x}=10,00$) Ö4 ($\bar{x}=10,00$) Ö5 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö6

($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanları, Ö7 ($\bar{x}=9,33$), Ö9 ($\bar{x}=9,33$) ve Ö10 ($\bar{x}=9,33$) ise en düşük puanı almıştır. Akor alanında Ö1-Ö2-Ö3-Ö5 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö9 ($\bar{x}=6,66$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Duraksamadan alanında öğrencilerin büyük çoğunluğu tam puan almıştır. En düşük puanlı öğrenci ise Ö9 ($\bar{x}=8,66$) dur. Ezgi alanında öğrencilerin aldığı puanlar 9,33-10,00 arasında değişmektedir.

Tablo 9’da her öğrencinin ukulele ile Karahisar (makamsal) şarkısını eşlikleme becerisi boyut puanlarının tanımlayıcı değerleri sunulmuştur.

Tablo 9. Ukulele İle Karahisar (Makamsal) Şarkısını Eşlikleme Becerisi Boyut Puanlarının Öğrencilere Göre Dağılımı

Öğr	Akort	Duruş	Tutuş	Sol El	Sağ El	Sol-Sağ Uyum	Ölçü- Usul
Ö1	4,33	4,66	4,66	5,00	5,00	10,00	10,00
Ö2	4,66	5,00	5,00	5,00	4,66	9,33	9,33
Ö3	4,33	4,33	4,33	4,33	4,66	10,00	10,00
Ö4	4,66	4,66	5,00	4,66	5,00	10,00	10,00
Ö5	4,66	5,00	5,00	5,00	4,66	10,00	10,00
Ö6	4,33	5,00	5,00	3,66	3,66	10,00	9,33
Ö7	4,00	5,00	4,66	4,33	4,66	8,66	9,33
Ö8	4,66	5,00	5,00	4,33	4,66	8,66	10,00
Ö9	4,66	4,33	4,00	3,66	4,33	7,33	9,33
Ö10	4,66	5,00	5,00	4,66	4,66	9,33	10,00
Öğr	Ses	Entonasyon	Tempo	Akor	Duraksamadan	Ezgi	
Ö1	9,33	4,33	10,00	10,00	10,00	10,00	
Ö2	9,33	4,33	10,00	9,33	9,33	9,33	
Ö3	9,33	4,33	10,00	9,33	9,33	10,00	
Ö4	10,00	5,00	9,33	8,00	9,33	10,00	
Ö5	8,66	4,00	10,00	9,33	9,33	10,00	
Ö6	10,00	4,33	10,00	8,66	9,33	10,00	
Ö7	8,66	3,66	9,33	8,00	8,00	9,33	
Ö8	8,66	4,00	10,00	8,00	9,33	10,00	
Ö9	8,00	4,00	8,66	7,33	8,00	9,33	
Ö10	9,33	5,00	9,33	9,33	9,33	10,00	

Öğrencilerin eşlikleme puanları incelendiğinde akort boyutunda öğrencilerin aldığı en yüksek puan $\bar{x}=4,66$, en düşük puanı alan öğrenci ise Ö7 ($\bar{x}=4,00$) dur. Duruş boyutunda en yüksek puanı alan öğrenciler Ö2 ($\bar{x}=5,00$), Ö5 ($\bar{x}=5,00$), Ö6 ($\bar{x}=5,00$), Ö7 ($\bar{x}=5,00$), Ö8 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanı alan öğrenciler Ö3 ($\bar{x}=4,33$) ve Ö9 ($\bar{x}=4,33$)’dur. Tutuş puanlarında en yüksek puanlı öğrenci Ö2 ($\bar{x}=5,00$), Ö4 ($\bar{x}=5,00$), Ö5 ($\bar{x}=5,00$), Ö6 ($\bar{x}=5,00$), Ö8 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanlı öğrenci ise Ö3 ($\bar{x}=4,33$)’dür. Sol el puanlarında en yüksek puanlı öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=5,00$), Ö2 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö5 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puanlı öğrenciler Ö6 ($\bar{x}=3,66$) ve Ö9 ($\bar{x}=3,66$) dur. Sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puan öğrenci Ö1 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö4 ($\bar{x}=5,00$), en düşük puan alan öğrenci Ö6 ($\bar{x}=3,66$)’dır. Sol-sağ el puanları incelendiğinde en yüksek puanlı öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö3 ($\bar{x}=10,00$), Ö4 ($\bar{x}=10,00$), Ö5 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö6 ($\bar{x}=10,00$),

en düşük puanlı öğrenciler Ö9 ($\bar{x}=7,33$)’dur. Ölçü-Usul boyutunda en yüksek puana sahip öğrenciler Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö3 ($\bar{x}=10,00$), Ö4 ($\bar{x}=10,00$), Ö5 ($\bar{x}=10,00$), Ö8 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$), en düşük puanlı öğrenci ise Ö2-Ö7-Ö9 ($\bar{x}=9,33$)’dur. Ses alanında Ö4 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanları, Ö9 ($\bar{x}=8,00$) ise en düşük puanı almıştır. Entonasyon alanında Ö4 ($\bar{x}=5,00$) ve Ö10 ($\bar{x}=5,00$) en yüksek puanı, Ö7 ($\bar{x}=3,66$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Tempo alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$), Ö2 ($\bar{x}=10,00$), Ö3 ($\bar{x}=10,00$), Ö5 ($\bar{x}=10,00$), Ö6 ($\bar{x}=10,00$) ve Ö8 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanları, Ö9 ($\bar{x}=8,66$) ise en düşük puanı almıştır. Akor alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, Ö9 ($\bar{x}=7,33$) en düşük puanı alan öğrencilerdir. Duraksamadan alanında Ö1 ($\bar{x}=10,00$) en yüksek puanı, en düşük puanlı öğrenci ise Ö9 ($\bar{x}=8,00$) dur. Ezgi alanında öğrencilerin aldığı puanlar 9,33-10,00 arasında değişmektedir.

4.2. Çalışma Grubunun Gitar ve Ukulele ile Tonal ve Makamsal Okul Şarkılarını Eşlikleme Becerisi Puanlarına Yönelik Bulgular

12 haftalık eğitim süreci sonunda öğrencilerden biri tonal (Karadeniz) biri makamsal (Karahisar Kalesi) olmak üzere iki şarkıya hem ukulele hem gitar ile eşlik etmeleri istenmiş ve katılımcıların eşlikleme becerisi puanları arasındaki farklılıkların anlamlılık durumları ve etki büyüklükleri incelenmiştir. Katılımcıların gitar ve ukulele ile karadeniz tonal şarkısını, gitar ve ukulele ile karahisar tonal şarkısını, gitar ile karadeniz ve karahisar şarkılarını, ukulele ile karadeniz ve karahisar şarkılarını eşliklerken iki faktörden oluşan eşlikleme becerisi değerlendirme formundan aldıkları puanlarının farklılığının anlamlılığı incelenmiştir. Bu farklılığın incelenmesi amacıyla *Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi* uygulanmıştır. Etki büyüklüklerinin tespitinde ise *r* değerleri yorumlanmıştır.

4.2.1. Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular

Aşağıdaki Tablo 10’da Teknik Boyuttaki Gitar ve Ukulele Eşlikleme Becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir.

Tablo 10. Teknik Boyuttaki Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Puan Türü	Ukulele - Gitar	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Teknik	Negatif S.	0	,00	,00					
	Pozitif S.	10	5,50	55,00	52,78	56,01	-2,805	,00	0,62
	Eşit	0							

Ukulele teknik eşikleme puanlarının ($\bar{x}=56,01$), gitar teknik eşikleme puanlarından ($\bar{x}=52,78$) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,805$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması ($N=10$), teknik kriterlerde öğrencilerin tamamının ukulele eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [$r=.60>=.50$].

Aşağıdaki Tablo 11’de Müzikal Boyutta Gitar ve Ukulele ile Eşikleme Becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir.

Tablo 11. Müzikal Boyutta Gitar ve Ukulele ile Eşikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Puan Türü	Ukulele-Gitar	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Müzikal	Negatif S.	1	,00	2,00					
	Pozitif S.	9	5,89	53,00	35,83	37,83	-2,601	,00	0,58
	Eşit	0							

Ukulele müzikal boyut eşikleme puanlarının ($\bar{x}=37,83$), gitar ile ($\bar{x}=35,83$) eşikleme puanlarından anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,60$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması ($N=9$), öğrencilerin müzikal ölçütlerde ukulele ile eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [$r=.58>=.50$].

Aşağıdaki Tablo 12’de Gitar ve Ukulele Eşikleme Becerileri toplam puanlarının farklılaşmasına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi yapılmıştır

Tablo 12. Gitar ve Ukulele Eşikleme Becerileri Toplam Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Puan Türü	Ukulele- Gitar	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Toplam	Negatif S.	0	,00	,00					
	Pozitif S.	10	5,50	55,00	88,61	93,85	-2,803	,00	0,62
	Eşit	0							

Ukulele toplam eşikleme puanlarının ($\bar{x}=93,85$), gitar ile eşikleme puanlarından ($\bar{x}=88,61$) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,80$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması ($N=10$), öğrencilerin ukulele ile eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [$r=.62>=.50$].

4.2.2. Gitar ile Tonal (Karadeniz) ve Makamsal (Karahisar) Şarkıları Eşlikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular

Aşağıdaki Tablo 13’de Gitar ile Karadeniz (Tonal) ve Karahisar (Makamsal) eserlerinin Teknik Boyut Eşlikleme Becerileri puanlarının farklılaşması incelenmiştir.

Tablo 13. Gitar ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Teknik Boyutta Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Gitar Makamsal - Gitar Tonal	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{\text{tonal}}$	$\bar{X}_{\text{makamsal}}$	z	p	r
Teknik	Negatif S.	1	1,50	1,50					
	Pozitif S.	5	3,90	19,50	52,26	53,30	-1,892*	.06	
	Eşit	4							

Tablo 13 incelendiğinde, gitar ile karadeniz (tonal) şarkısını teknik boyutta eşlikleme puanlarının ($\bar{x}$ =52,26), karahisar (makamsal) şarkısını eşlikleme puanlarından ($\bar{x}$ =53,30) anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki Tablo 14’de Gitar ile Karadeniz ve Karahisar Eserlerindeki Müzikal Boyutta Eşlikleme Becerileri puanlarının farklılaşması incelenmiştir.

Tablo 14. Gitar ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Müzikal Boyutta Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Gitar Makamsal - Gitar Tonal	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{\text{tonal}}$	$\bar{X}_{\text{makamsal}}$	z	p	r
Müzikal	Negatif S.	6	5,00	30,00					
	Pozitif S.	3	5,00	15,00	36,06	35,60	-,895	,37	
	Eşit	1							

Tablo 14 incelendiğinde, gitar ile karadeniz (tonal) şarkısını müzikal boyutta eşlikleme puanlarının ($\bar{x}$ =36,06), karahisar (makamsal) şarkısını eşlikleme puanlarından ($\bar{x}$ =35,60) anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki Tablo 15’de Gitar ile Karadeniz ve Karahisar Eserlerindeki Eşlikleme Becerileri toplam puanlarının farklılaşması incelenmiştir.

Tablo 15. Gitar ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Toplam Eşlikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Gitar Makamsal - Gitar Tonal	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{\text{tonal}}$	$\bar{X}_{\text{makamsal}}$	z	p	r
Toplam	Negatif S.	3	4,83	14,50					
	Pozitif S.	7	5,79	40,50	88,33	88,90	-1,327	,18	
	Eşit	0							

Tablo 15 incelendiğinde, gitar ile karadeniz (tonal) şarkısını toplam eşikleme puanlarının ($\bar{x}=88,33$), karahisar (makamsal) şarkısını eşikleme puanlarından ($\bar{x}=88,90$) anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

4.2.3. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Eşikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular

Aşağıdaki Tablo 16’da Karadeniz ve Karahisar Eserlerindeki Ukulele ile Teknik Boyuttaki Eşikleme Becerileri puanlarının farklılaşması incelenmiştir.

Tablo 16. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Teknik Boyutta Eşikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Ukulele Karahisar - Ukulele Karadeniz	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{\text{tonal}}$	$\bar{X}_{\text{makamsal}}$	z	p	r
Teknik	Negatif S.	8	5,31	42,50	56,40	55,63	-1,531	,12	
	Pozitif S.	2	6,25	12,50					
	Eşit	0							

Tablo 16 incelendiğinde, Ukulele ile karadeniz (tonal) şarkısını teknik boyutta eşikleme puanlarının ($\bar{x}=56,40$), karahisar (makamsal) şarkısını eşikleme puanlarından ($\bar{x}=55,63$) anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki Tablo 17’de ukulele ile karadeniz ve karahisar eserlerindeki müzikal boyuttaki eşikleme becerileri puanlarının farklılaşması incelenmiştir.

Tablo 17. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Müzikal Boyutta Eşikleme Becerileri Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Ukulele Karahisar - Ukulele Karadeniz	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{\text{tonal}}$	$\bar{X}_{\text{makamsal}}$	z	p	r
Müzikal	Negatif S.	9	5,00	45,00	38,33	37,33	-2,714	,00	0,60
	Pozitif S.	0	,00	,00					
	Eşit	1							

Ukulele ile karadeniz (tonal) şarkısını müzikal boyutta eşikleme puanlarının ($\bar{x}=38,33$), karahisar (makamsal) şarkısını eşikleme puanlarından ($\bar{x}=37,33$) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2.714$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın negatif sıralar lehine olması (Ukulele-Karadeniz), tonal karadeniz şarkısını eşiklemede dokuz katılımcının daha başarılı olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [$r=.60>.50$].

Aşağıdaki Tablo 18’de Ukulele ile Karadeniz ve Karahisar Eserlerindeki Eşikleme Becerileri toplam puanlarının farklılaşması incelenmiştir.

Tablo 18. Ukulele ile Tonal ve Makamsal Eserlerin Eşikleme Becerileri Toplam Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Ukulele Karahisar - Ukulele Karadeniz	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{\text{tonal}}$	$\bar{X}_{\text{makamsal}}$	z	p	r
Toplam	Negatif S.	9	5,72	51,50	94,73	92,96	-2,449	,01	,54
	Pozitif S.	1	3,50	3,50					
	Eşit	0							

Ukulele ile karadeniz (tonal) şarkısını toplam eşikleme puanlarının ($\bar{x}=94,73$), karahisar (makamsal) şarkısını eşikleme puanlarından ($\bar{x}=92,96$) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,44$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın negatif sıralar lehine olması (Ukulele-Karadeniz), tonal karadeniz şarkısını eşiklemede dokuz öğrencinin daha başarılı olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin orta düzey olduğu görülmektedir [$r=.54>.50$].

4.2.4. Tonal Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular

Aşağıdaki Tablo 19’da tonal şarkının gitar ve ukulele ile eşiklemesine ilişkin teknik boyuttaki eşikleme becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir.

Tablo 19. Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşikleme Becerileri Puanlarının Teknik Boyutta Farklılaşmasına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Ukulele Karadeniz - Gitar Karadeniz	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{\text{gitar}}$	$\bar{X}_{\text{ukulele}}$	z	p	r
Teknik	Negatif S.	0	,00	,00	52,26	56,40	-2,812	,00	,62
	Pozitif S.	10	5,50	55,00					
	Eşit	0							

Ukulele ile karadeniz (tonal) şarkısını, teknik boyut eşikleme puanlarının ($\bar{x}=56,40$), gitar ile eşikleme puanlarından ($\bar{x}=52,26$) anlamlı olarak farklılaştığı ve daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,81$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması, öğrencilerin ukulele ile karadeniz (tonal) eserini eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [$r=.62>.50$].

Aşağıdaki Tablo 20’ de tonal şarkının (karadeniz) gitar ve ukulele ile eşiklemesine ilişkin müzikal boyuttaki eşikleme becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir.

Tablo 20. Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşikleme Becerileri Puanlarının Müzikal Boyutta Farklılaşmasına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Ukulele Karadeniz - Gitar Karadeniz	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Müzikal	Negatif S.	0	,00	,00	36,06	38,33	-2,527	,01	0,56
	Pozitif S.	8	4,50	36,00					
	Eşit	2							

Ukulele ile karadeniz (tonal) şarkısını müzikal boyut eşikleme puanlarının ($\bar{x}$ =38,33), gitar ile eşikleme puanlarından ($\bar{x}$ =36,06) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [z = -2,52, p <.05]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması (N =8), öğrencilerin ukulele ile karadeniz (tonal) eserini eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [r = .56>=.50].

Aşağıdaki Tablo 21’de tonal şarkının (karadeniz) gitar ve ukulele ile eşiklemesine ilişkin toplam eşikleme becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir.

Tablo 21. Karadeniz Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşikleme Becerileri Toplam Puanlarının Farklılaşmasına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Puan Türü	Ukulele Karadeniz - Gitar Karadeniz	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Toplam	Negatif S.	0	,00	,00	88,33	94,73	-2,805	,00	.62
	Pozitif S.	10	5,50	55,00					
	Eşit	0							

Ukulele ile karadeniz (tonal) şarkısını toplam eşikleme puanlarının ($\bar{x}$ =94,73), gitar ile eşikleme puanlarından ($\bar{x}$ =88,33) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [z = -2,80, p <.05]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması (N =10), öğrencilerin ukulele ile karadeniz (tonal) eserini eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [r = .62>=.50].

4.2.5. Makamsal Karahisar Şarkısının Gitar ve Ukulele ile Eşikleme Becerileri Puanlarına Yönelik Bulgular

Aşağıdaki Tablo 22’de Makamsal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşiklemesine ilişkin Teknik Boyuttaki Eşikleme Becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir.

Tablo 22. Makamsal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine ilişkin Teknik Boyuttaki Eşikleme Becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Puan Türü	Ukulele Karahisar - Gitar Karahisar	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Teknik	Negatif S.	1	7,00	7,00	53,30	55,63	-2,091	,03	0,46
	Pozitif S.	9	5,33	48,00					
	Eşit	0							

Ukulele ile karahisar (makamsal) şarkısını toplam eşikleme puanlarının ($\bar{x}=55,63$), gitar ile eşikleme puanlarından ($\bar{x}=53,30$) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,091$, $p<.03$]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması ($N=9$), teknik kriterlerde öğrencilerin ukulele ile karahisar (makamsal) eserini eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin orta düzeyde olduğu görülmektedir [$r=.46>=.20$].

Aşağıdaki Tablo 23’de Tonal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine ilişkin Müzikal Boyuttaki Eşikleme Becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir.

Tablo 23. Makamsal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine ilişkin Müzikal Boyuttaki Eşikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşmasının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Puan Türü	Ukulele Karahisar - Gitar Karahisar	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Müzikal	Negatif S.	2	1,50	3,00	35,60	37,33	-2,318	,02	,51
	Pozitif S.	7	6,00	42,00					
	Eşit	1							

Ukulele ile karahisar (makamsal) şarkısını müzikal boyut eşikleme puanlarının ($\bar{x}=37,33$), gitar ile eşikleme puanlarından ($\bar{x}=35,60$) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,31$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması ($N=7$), öğrencilerin ukulele ile karadeniz (tonal) eserini eşikleme becerilerinin gitar ile eşikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [$r=.51>=.50$].

Aşağıdaki Tablo 24’de Makamsal şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine ilişkin toplam Eşikleme Becerileri puanlarının farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile incelenmiştir

Tablo 24. Makamsal Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşliklemesine İlişkin Toplam Eşlikleme Becerileri Puanlarının Farklılaşması Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi

Puan Türü	Ukule Karahisar - Gitar Karahisar	N	S. O.	S. T.	$\bar{X}_{gitar}$	$\bar{X}_{ukulele}$	z	p	r
Toplam	Negatif S.	1	2,50	2,50	88,90	92,96	-2,550	,01	,57
	Pozitif S.	9	5,83	52,50					
	Eşit	0							

Ukulele ile karahisar (tonal) şarkısını toplam eşlikleme puanlarının ($\bar{x}=92,96$), gitar ile eşlikleme puanlarından ($\bar{x}=88,90$) anlamlı olarak farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır [$z=-2,55$, $p<.05$]. Puanlardaki farklılığın pozitif sıralar lehine olması ($N=9$), öğrencilerin ukulele ile karadeniz (tonal) eserini eşlikleme becerilerinin gitar ile eşlikleme becerilerinden yüksek olduğunu göstermektedir. Bu farklılaşmaya ilişkin etkinin büyük olduğu görülmektedir [$r=.57>=.50$].

4.3. Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukulele ve Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Eşlikleme Becerilerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlıkta, araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular verilmiştir. Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin çalışma grubu öğrencilerinin ($f=10$) eşlikleme becerilerine etkisine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğrenci görüşme formunda yer alan 7 açık uçlu soruya verilen cevapların görüşme dökümlerinden elde edilen bulgular tablolaştırılarak ve öğrencilerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; akort yapabilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde hangi çalgıyı daha rahat akort edebildikleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25. “Akort yapabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Akort Yapabilme	Ukulele	Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö9 ^K	6
		Ukulele ve Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö10 ^E	4

Tablo 25’de görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin “akort yapabilme” alt temasına ilişkin görüşleri ukulele (f=6), ukulele ve klasik gitar (f=4) olarak kodlanmıştır.

Ukuleleyi daha rahat akort ettiğini belirten öğrenciler (f=6), ukulelenin daha az telinin olması; bunun yanında akort yaparken ukulelenin daha rahat tutulması ve tellerin gitardaki kadar sert olmamasından dolayı ukuleleyi daha kısa sürede akort edebildiklerini aktarmışlardır. Buna ek olarak Ö7^E, akort yaparken ukulelenin daha temiz duyulduğunu; gitarda, özellikle bas tellerde, duyumun zorlaştığını ifade etmiştir.

Hem ukuleleyi hem klasik gitarı rahat akort ettiğini belirten öğrenciler (f=4) de akort yapmada zorluk açısından ukulele ile klasik gitar arasında bir fark olmadığını; ancak ukuleleyi daha kısa sürede akort edebildiklerini ifade etmişlerdir.

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı (f=3) ukuleleyi daha rahat akort ettiklerini belirtmişlerdir. Bu görüşü Ö6^K: “*Ukulelenin küçük boyutlu olmasından dolayı daha rahat akort edebiliyorum.*” diye ifade ederken Ö3^K: “*Daha rahat tutabildiğim için ukuleleyi daha rahat akort ediyorum.*” diye aktarmıştır. Bunun yanında; çalışma grubunda yer alan erkek öğrencilerin bir kısmı (f=3) ukuleleyi daha rahat akort ettiğini belirtirken diğer kısmı (f=4) akort yapma açısından iki çalgı arasında herhangi bir fark olmadığını belirtmişlerdir. Ö2^E: “*Ukulelenin telleri daha az ve daha yumuşak*” diyerek ukulelenin daha rahat akort edildiğini ifade etmiş, Ö1^E: “*Belirgin bir fark yok, ikisi de aynı şekilde akort edilebiliyor.*” diyerek her iki çalgıyı da akort edebildiğini aktarmıştır.

Elde edilen bulgulara dayanarak; ukulelenin daha az tele sahip olması ve tellerin gitara göre yumuşak olmasından dolayı daha kolay ve kısa sürede akort edilebildiği söylenebilir. Bunun yanında; akort ederken rahat tutulabilmesi ve parlak bir sese sahip olmasının da kolay akort edilebilmesine etkisi olduğu düşünülebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulayabilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu hangi çalgıda daha iyi uygulayabildikleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. “Doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulayabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulayabilme	Ukulele	Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö6 ^K , Ö8 ^E , Ö9 ^K	5
		Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö7 ^E , Ö10 ^E	5

Tablo 26’da görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yarısı (f=5) ukulele ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha iyi uyguladıklarını belirtirken diğer yarısı (f=5) klasik gitar ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha iyi uyguladıklarını ifade etmişlerdir.

Ukulele ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha iyi uyguladıklarını belirten öğrencilerin tamamı (f=5) ukulelenin küçük boyutlu bir çalgı olmasından dolayı daha rahat tutulabildiğini; böylece doğru duruş ve tutuş pozisyonunun daha rahat uygulanabildiğini aktarmışlardır. Bu görüşe ilişkin öğrenci ifadelerinden bir örnek şöyledir:

Fiziksel olarak küçük olduğum için gitar ile eşlikleme yaparken doğru durmak ve gitarı doğru bir şekilde tutmak daha zor oluyor. Ukulelenin de küçük bir çalgı olmasından dolayı doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha rahat uygulayabiliyorum (Ö8^E).

Gitar ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha iyi uyguladıklarını belirten öğrencilerin tamamı (f=5) gitarı daha rahat kontrol edebildiklerini, küçük boyutlu olmasından dolayı ukuleleye hakim olmanın daha zor olduğunu ifade etmişlerdir. Bu görüşe ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şöyledir:

Uzun boylu olduğum için gitar ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha rahat uyguluyorum. Ukulele çok küçük bir çalgı, kontrol etmesi daha zor olabiliyor (Ö4^E).

Ukulele ile eşlikleme yaparken elimden kayabiliyor, hakim olmakta zorlanıyorum. Gitarın insan vücuduna daha uyumlu bir çalgı olduğunu düşünüyorum; bu yüzden doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulayabilmek daha kolay oluyor (Ö8^E).

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı (f=3) ukulele ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha rahat uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir. Ö9^K çalgının boyutu noktasına şu şekilde işaret etmiştir:

Ukulele ile eşlikleme yaparken ukuleleyi sağ kolum ve vücudum arasına yerleştirebiliyorum; böylece doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulamak daha kolay oluyor. Gitar büyük olduğu için vücuda uygun bir şekilde yerleştiremiyorum (Ö9^K).

Bunun yanında; çalışma grubunda yer alan erkek öğrencilerin büyük bir kısmı (f=5) gitar ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha rahat uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan hareketle; doğru duruş ve tutuş pozisyonunun uygulanabilmesi noktasında çalgı boyutunun temel kriter olarak karşımıza çıktığı söylenebilir. Çalışmanın deneysel sürecinde en küçük ukulele türü olan soprano ukulelenin kullanılmış olması göz önüne alındığında icracının vücut ölçülerine göre daha büyük boyutlara sahip konser, tenor veya bariton ukulelelerin kullanılması ile doğru duruş ve tutuş pozisyonunun uygulanabilmesi noktasında temel problemin çözülebileceği düşünülebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; sol el tekniği alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşlikleme yaparken hangi çalgı ile sol el tekniğini daha iyi uygulayabildikleri noktasında düşünceleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. “Sol el tekniğini uygulayabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Sol el tekniğini uygulayabilme	Ukulele	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10

Tablo 27’de görüldüğü gibi; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tamamı (f=10) ukulele ile eşlikleme yaparken sol el tekniğini daha iyi uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir. Bu anlamda bütün öğrencilerin aynı noktayı vurguladıkları dikkat çekmektedir. Öğrenciler, klasik gitar ile eşlikleme yaparken bazı akorları basmakta zorlandıklarını; bu yüzden sol el tekniğini doğru bir şekilde uygulayamayabildiklerini aktarmışlardır. Bu alt temaya ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Ukulelede sol el tekniğini daha iyi uygulayabiliyorum. Gitarda öğrendiğimiz akorların bazıları çok zor. Yanlış parmaklarla bastığım oluyor. Ukulelede akorları basmak daha kolay (Ö5^E).

Ukuleleyi daha rahat tutabildiğim için sol el tekniğini de daha iyi yapabiliyorum. Akorlar da gitara göre daha rahat basılıyor (Ö6^E).

Ukulelede daha iyi yaptığımı düşünüyorum. İki çalgıda da öğrendiğimiz akorları ukulelede daha rahat çalıyorum. Gitarda ilk öğrendiğimiz akorlardan sonra zorlanmaya başladım; bu yüzden doğru tekniği de uygulamakta zorlandım (Ö10^E).

Çalışmanın 12 haftalık deneysel sürecinde öğrenciler ukulele ve klasik gitarı birlikte öğrenmişlerdir. Hem sürenin kısıtlı olması hem de çalgılar arasında zorluk derecesinin denk olabilmesi amacıyla bareli akorlar öğretilmemiştir. Buna rağmen öğrencilerin görüşlerinden ve araştırmacı gözlemlerinden yola çıkarak; çalgı boyutu, tel sayısı, tellerin kalınlığı ve gerginliği gibi özelliklerden dolayı klasik gitara göre ukulelede sol el tekniğinin daha rahat uygulanabildiği söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; sağ el tekniği alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşlikleme yaparken hangi çalgı ile sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildikleri noktasında düşünceleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. “Sağ el tekniğini uygulayabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Sağ el tekniğini uygulayabilme	Ukulele	Ö3 ^K , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K	5
		Klasik Gitar	Ö4 ^E	1
		Ukulele ve Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö5 ^E , Ö10 ^E	4

Tablo 28’de görüldüğü gibi; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yarısı (f=5) ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildiklerini belirtirken 1 öğrenci klasik gitar ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildiğini, 4 öğrenci ise şarkılara eşlikleme yaparken ukulele ve klasik gitarda sağ el tekniğini aynı seviyede uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir.

Ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildiklerini belirten öğrencilerin tamamının (f=5) ifadelerin çıkarılabilecek ortak düşünce; ukulelede tellerin gitara göre daha yumuşak olması ve ukulelenin tel sayısının daha az olmasından dolayı ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğinin daha rahat uygulanabildiğidir. Buna ilişkin öğrenci ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

Gitarın telleri ukuleleye göre sert, ilk haftalarda gitar ile ritim çalarken parmakların çok acıdı. Ukulelede öyle bir durum olmadı (Ö3^K).

Gitarda arpej tekniğini uygulamak daha zor oldu. Daha fazla tel var ve akorlara göre farklı tellere basmaya çalışırken çoğu zaman karıştırıyorum (Ö8^E).

Klasik gitar ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildiğini belirten öğrenci (f=1), bu durumun tutuş pozisyonunu daha rahat uygulayabilmesinden kaynaklandığını vurgulamıştır. Buna ilişkin Ö4^E şöyle bir ifadede bulunmuştur:

Bir yandan ukuleleyi doğru bir şekilde tutmaya çalışırken diğer yandan sağ el tekniğini doğru uygulamakta zorlanıyorum. Ukuleleyi rahat bir şekilde sabitleyemediğim için sağ el tekniğini uygularken hakimiyeti kaybedebiliyorum, ukulele kayabiliyor. Gitarı rahat bir şekilde tutabiliyorum. Sağ el tekniğini uygularken bir yandan gitarı sabitlemeye çalışmakla uğraşmadığım için daha rahat çalışıyorum. Gitarda arpej tekniğini uygulamak biraz daha zor ama sadece çalmaya odaklanabildiğim için çok sıkıntı yaşamadım (Ö4^E).

Hem ukulele hem klasik gitar ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini aynı seviyede uygulayabildiklerini belirten öğrenciler (f=4); her iki çalgıda da kullanılan tekniğin aynı olduğunu, zorluk açısından da belirgin bir fark olmadığını aktarmışlardır. Buna ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Hem ukulelede hem gitarda sağ el tekniği aynı, hiç birinde diğerine göre daha iyi ya da daha kötü yaptığımı söyleyemem. Zorlandığım noktalar da aynı, iki çalgıda da arpej tekniğini uygulamakta zorlandım (Ö1^E).

Pek fark yok, ikisinde de aynı şekilde uygulanabiliyor. Benzer çalgılar ve ikisini aynı anda öğrendiğim için birinde uyguladığımı diğerinde de uygulamak zor olmadı (Ö5^E).

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı (f=3) ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildiklerini belirtirken erkek öğrencilerin çoğunluğu (f=4) iki çalgı arasında sağ el tekniği açısından belirgin bir fark bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Elde edilen bulgulara ve araştırmacı gözlemlerine dayanarak; tel sayısının az olması ve tellerin daha yumuşak olmasının ukulelede sağ el tekniklerinin daha rahat uygulanabilmesinde etkili olduğu söylenebilir. Bunun yanında çalgının tutuş rahatlığının da sağ el tekniklerinin uygulanmasında etkisi olduğu düşünülebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; sağ el-sol el uyumu alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşlikleme yaparken hangi çalgı ile sağ el-sol el uyumunu daha iyi uygulayabildikleri noktasında düşünceleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. “Sağ el-sol el uyumu” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Sağ el-sol el uyumu	Ukulele	Ö3 ^K , Ö8 ^E	2
		Ukulele ve Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	8

Tablo 29’da görüldüğü gibi; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin büyük çoğunluğu (f=8) eşlikleme yaparken ukulelede ve klasik gitarda sağ el-sol el uyumunu aynı seviyede uygulayabildiklerini belirtirken kalan 2 öğrenci ise ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el-sol el uyumunu daha iyi uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir.

Eşlikleme yaparken her iki çalgıda sağ el-sol el uyumunu aynı seviyede uygulayabildiklerini belirten öğrencilerin tamamı (f=8); iki çalgı arasında sağ el-sol el uyumu açısından bir fark olduğunu düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Buna ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

İkisinde de aynı şekilde eşlikleme yapıyorum. Sol el ile akor basarken sağ el ile bu akorları seslendiriyorum. Sol elde akor basışları farklı, bunun da sağ el-sol el uyumuna çok etkisi olduğunu düşünmüyorum (Ö4^E).

Ellerin uyumu açısından farklı olduklarını düşünmüyorum. Ukuleleyi tutmakta sıkıntı yaşıyabiliyorum veya gitarda bazı akorları basmakta zorlanıyorum ama bunların uyuma çok etkisi olmuyor. Bir el aksadığında ister istemez diğeri de ona uyuyor (Ö7^E).

Ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el-sol el uyumunu daha iyi uygulayabildiklerini belirten öğrencilerin (f=2) buluştukları ortak nokta klasik gitar ile bazı akorları basmakta zorlanmalarıdır. Bu düşünceye ilişkin öğrenci ifadeleri şöyledir:

Sağ el-sol el uyumunu ukulelede daha iyi uygulayabildiğimi düşünüyorum. Gitarda bazı akorları doğru bir şekilde basmakta gecikebiliyorum; o sırada sağ el ile duraksamadan çalmaya devam edebiliyorum (Ö3^K).

Ukulelede daha iyi yapabildiğimi düşünüyorum. Akorları daha rahat basıyorum, sol elde bastığım akorları sağ elde de rahat seslendiriyorum. Gitarda basmakta zorlandığım akorlar var. Sağ elde de arpej tekniğinde zorlanıyorum. Bunlara odaklanmaya çalışırken uyum bozulabiliyor (Ö8^E).

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin 1’i ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el-sol el uyumunu daha iyi uygulayabildiğini belirtirken 2’si sağ el-sol el uyumu açısından ukulele ve klasik gitar arasında belirgin bir fark olmadığını ifade etmişlerdir. Erkek öğrencilerin büyük çoğunluğu (f=6) sağ el-sol el uyumu açısından ukulele ve klasik gitar arasında belirgin bir fark olmadığını aktarırken sadece 1 erkek öğrenci ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el-sol el uyumunu daha iyi uygulayabildiğini belirtmiştir.

Elde edilen bulgulara dayanarak; eşikleme yaparken aynı tekniklerin kullanılmasından dolayı sağ el-sol el uyumu açısından ukulele ve klasik gitar arasında ayırt edici bir fark olmadığı söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; ölçü sayısına uygun çalabilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşikleme yaparken hangi çalgı ile ölçü sayısına daha uygun çalabildikleri noktasında düşünceleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30. “Ölçü sayısına uygun çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Ölçü sayısına uygun çalabilme	Ukulele ve Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10

Tablo 30’da görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tamamı (f=10) eşikleme yaparken ukulelede ve klasik gitarda ölçü sayısına uygun çalabilme açısından bir fark olmadığını düşünmektedirler. Öğrencilerin tamamının hem fikir olduğu noktalar; hem ukulelede hem gitarda ölçü sayılarının aynı tekniklerle seslendiriliyor olmasıdır. Buna ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Ukulelede de gitarda da ölçü sayısına uygun çalabildiğimi düşünüyorum. İkisi de teknik olarak aynı (Ö2^E).

Ölçü sayısına uygun çalabilme konusunda bir fark olduğunu söyleyemem. Aynı şekilde çalınıyor. Zorlandığım noktalar iki çalgı için de geçerli (Ö6^K).

Gitarda sağ el tekniğinde daha çok zorlanıyorum ama ölçü sayısına uygun çalabilme açısından önemli bir fark olduğunu düşünmüyorum (Ö9^K).

Elde edilen bulgulara dayanarak; çalım tekniklerinin benzerliğinden dolayı ölçü sayısına uygun çalabilme açısından ukulele ve klasik gitar arasında ayırt edici bir fark olmadığı söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; sesleri doğru çalabilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine

dayalı etkinlikler sürecinde eşikleme yaparken hangi çalgı ile sesleri daha doğru çalabildikleri noktasında düşünceleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31. “Sesleri doğru çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Sesleri doğru çalabilme	Ukulele	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10

Tablo 31’de görüldüğü gibi; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tamamı (f=10) ukulele ile eşikleme yaparken sesleri daha doğru çalabildiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin tamamı ukulele eşikleme yaparken akorları daha rahat bastıklarını, gitarda basmakta zorlandıkları akorlar olduğunu; bu sebeple ukulelede sesleri daha doğru çalabildiklerini vurgulamışlardır. Bu alt temaya ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Ellerim büyük olduğu için ukulelede akorları basmakta zorlansam da bir şekilde doğru basmaya çalışıyorum; ama gitarda çok daha fazla zorlandığım akorlar var. Bu akorları basarken yanlış seslere bastığım oluyor (Ö4^E).

Ukulelede akorlar çok daha kolay. Yanlış bastığım pek olmuyor. Ama gitarda birkaç akor dışında akorları basmak çok daha zor. O akorları zamanında basmaya çalışırken yanlış basabiliyorum (Ö3^K).

Ukulelede daha doğru çaldığımı düşünüyorum; çünkü ukuleleyi daha rahat çalışıyorum. Akor pozisyonlarının gitara göre daha basit olduğunu düşünüyorum. Gitarda akorlar arasında geçiş yaparken doğru yerlere basamayabiliyorum (Ö8^E).

Elde edilen bulgulardan hareketle; sesleri doğru çalabilme alt temasına ilişkin ukulele ve klasik gitar arasında belirgin bir fark olduğu söylenebilir. Ukulelenin az tele sahip olmasından kaynaklı akor pozisyonlarının daha kolay uygulanabilir olduğu düşünülebilir. Öğrenci görüşlerinden ve araştırmacı gözlemlerinden yola çıkarak; klasik gitarda akorların doğru basılamamasının temel sebebinin zor pozisyonlu akorlar arasında

geçiş yaparken akorları zamanında basabilmek amacıyla kontrolsüz basılması olduğu söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; temiz ses üretebilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşikleme yaparken hangi çalgı ile daha temiz ses üretebildikleri noktasında düşünceleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 32’de ile sunulmuştur.

Tablo 32. “Temiz ses üretebilme” kategorisine ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Teknik Beceri (f:10)	Temiz ses üretebilme	Ukulele	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10

Tablo 32’de görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tamamı (f=10) ukulele ile eşikleme yaparken daha temiz ses üretebildiklerini belirtmişlerdir. Buna ilişkin bütün öğrencilerin vurguladıkları noktalar; ukulelede tel sayısının daha az olması, tellerin daha yumuşak yapıda olması ve akor pozisyonlarının daha kolay uygulanabilmesi olmuştur. Bu alt temaya ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Ukulele çalarken seslerin daha temiz çıktığını düşünüyorum. İki çalgıyı da düşününce öğrendiğim akorları ukulelede daha rahat basıyorum. Teller gitardaki kadar sert değil değil; bu yüzden telleri daha iyi kapatabiliyorum. Bu da seslerin daha temiz çıkmasını sağlıyor (Ö1^E).

Ukulelede sesler daha temiz geliyor. Sol elde akorlar daha kolay basılıyor. Çok sıkmaya gerek kalmadan temiz ses çıkıyor. Sağ elde de teller daha yumuşak olduğu için daha sert çalabiliyorum; bu yüzden sesin daha gür ve temiz çıktığını düşünüyorum (Ö6^K).

Ukulelede sesleri daha temiz çalıyorum. Gitarda genel olarak akorlar daha zor. Basamadığımda sesler cızırtılı veya boğuk geliyor. Özellikle bazı akorlarda geçişlerde zorlandığım için kötü sesler çıkabiliyor (Ö10^E).

Elde edilen bulgulara dayanarak; temiz ses üretebilme açısından ukulele ve klasik gitar arasında ayırt edici bir fark olduğu söylenebilir. Ukulelenin tel sayısının daha az olması, tellerin yapısı, ses üretmek için tellere gitardaki kadar baskı uygulamaya gerek

olmaması, akor pozisyonlarının gitara göre daha kolay uygulanabilir olmasından dolayı klasik gitara kıyasla daha kolay temiz ses üretilebildiği söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; tempoya uygun çalabilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşikleme yaparken hangi çalgı ile tempoya daha uygun çalabildiklerini düşündükleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 33’de sunulmuştur.

Tablo 33. “Tempoya uygun çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Müzikal Beceri	Tempoya uygun çalabilme	Ukulele	Ö3 ^K , Ö8 ^E , Ö9 ^K	3
		Klasik Gitar	Ö4 ^E	1
		Ukulele ve Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö10 ^E	6

Tablo 33’de görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğunluğu (f=6) tempoya uygun çalabilme becerisini hem ukulelede hem klasik gitarda aynı seviyede uygulayabildiklerini belirtmişlerdir. 3 öğrenci ukulele ile eşikleme yaparken tempoya uygun çalabilme becerisini daha iyi uygulayabildiklerini ifade ederken 1 öğrenci klasik gitar ile eşikleme yaparken tempoya uygun çalabilme becerisini daha iyi uygulayabildiğini aktarmıştır.

Eşikleme yaparken her iki çalgıda tempoya uygun çalabilme becerisini aynı seviyede uygulayabildiklerini belirten öğrencilerin tamamı (f=6); tempoya ayak uydurmakta genel olarak zorlanmadıklarını, ukulele ve klasik gitarda eşikleme tekniklerinin benzer olmasından dolayı tempoya uygun çalabilme açısından bir fark olmadığını aktarmışlardır. Buna ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Tempoya uygun çalabilme açısından ikisi de aynı diyebilirim. Genel olarak çalma tekniği açısından birbirine benzediği için tempo konusunda ukulele ve gitar arasında fark olduğunu düşünmüyorum (Ö2^E).

Ne ukulelede ne gitarda eşikleme yaparken tempoyu kaçırdığımı düşünmüyorum. Aralarındaki bazı farkların, ukuleleyi tutmakta zorlanmam veya gitarda bazı akorları basmakta zorlanmam gibi, doğru tempoda çalmaya etki etmediğini söyleyebilirim (Ö7^E).

Ukulele ile eşlikleme yaparken tempoya uygun çalabilme becerisini daha iyi uygulayabildiklerini belirten öğrencilerin tamamının (f=3) ifadelerindeki ortak nokta; klasik gitar ile eşlikleme yaparken daha çok zorlanmaları; bu yüzden eserin temposuna odaklanamamaları olmuştur. Buna ilişkin Ö9^K: “Gitar çalarken bir sonraki akoru basıp basamayacağım kaygısını yaşıyabiliyorum. Öyle durumlarda tempoyu kaçırabiliyorum. Genelde takılacağım endişesiyle çalmam gerekenden daha hızlı tempoda çalabiliyorum.” şeklinde bir ifadede bulunmuştur.

Sadece Ö4^E ukulele ile eşlikleme yaparken tempoya uygun çalabilme becerisini daha iyi uygulayabildiğini belirtmiştir. Ö4^E bu düşüncüyü: “Gitar ile eşlikleme yaparken tempoya daha iyi ayak uydurduğumu düşünüyorum. Ukulele ile eşlikleme yaparken ukuleleyi tutabilmeye ve doğru çalmaya çalışıyorum; tempoya ayak uyduramayabiliyorum. Tempoyu kaçırdığımı sonradan farkediyorum.” şeklinde açıklamıştır.

Elde edilen bulgulara dayanarak; ukulele ve klasik gitar ile eşlikleme yaparken kullanılan temel tekniklerin aynı olmasından dolayı tempoya uygun çalabilme alt temasına ilişkin ayırt edici bir farklılık olmadığı söylenebilir. Bunun yanında; tempoya uygun çalabilmeye etki eden temel noktanın çalgıya hakimiyet olduğu düşünülebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; akor geçişlerinde zamanlama alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşlikleme yaparken hangi çalgı ile akor geçişlerinde zamanlamayı daha iyi yapabildikleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 34’de sunulmuştur.

Tablo 34. “Akor geçişlerinde zamanlama” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Müzikal Beceri	Akor geçişlerinde zamanlama	Ukulele	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10

Tablo 34’de görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tamamı (f=10) ukulele ile eşlikleme yaparken akor geçişlerinde zamanlamayı daha iyi yapabildiklerini belirtmişlerdir. Buna ilişkin öğrencilerin üzerinde durdukları temel nokta

klasik gitarda akor pozisyonlarının zorluğu olmuştur. Öğrencilerin aktarımlarına göre; sol el tekniğini daha rahat uygulayabiliyor oldukları, dolayısıyla akor geçişlerini de daha rahat yapabildikleri ve zamanlamada sıkıntı yaşamadıkları; ancak gitarda sol el tekniğini uygulamakta zorlandıkları, bu yüzden akor geçişlerinde yanlış veya geç bastıkları anlaşılabilmektedir. Bu alt temaya ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Ukulelede akor geçişlerini daha rahat yapabiliyorum. Akorları daha rahat bastığım için geçişleri zamanında yapabiliyorum. Gitarda ilk öğrendiğim birkaç akor dışında diğer akorları basmakta zorlanıyorum; akorları tam basmakta gecikebiliyorum (Ö3^K).

Zamanlamayı ukulelede daha iyi yaptığımı düşünüyorum; çünkü akor geçişlerini daha rahat yapıyorum. Gitarda akorlar daha zor, bu yüzden geçişleri yapmak ukuleleye göre çok daha zor oluyor (Ö5^E).

Ukulele ile eşlikleme yaparken akorlar arasında daha rahat geçiş yapıyorum. Gitarda en çok zorlandığım şey akorlar arasında geçiş yapmak. Gitar çalarken bazı akorları ya yanlış basıyorum ya da doğru basmaya çalışırken geç kalıyorum. Daha sonra şarkıyı tekrar yakalıyorum ama eşlikte bir anlık aksama oluyor (Ö8^E).

Elde edilen bulgulara dayanarak; klasik gitar ile eşlikleme yaparken kullanılan akor pozisyonlarının, ukulelede kullanılan akor pozisyonlarına göre öğrencileri daha çok zorladığı görülebilmektedir. Akor pozisyonlarının uygulanmasındaki zorlukların akor geçişlerinde zamanlamayı etkileyen temel problem olduğu söylenebilir. Öğrencilerin görüşlerine ve araştırmacının deneysel süreçte edindiği izlenimlere göre; öğrencilerin okul şarkılarını eşliklerken akor geçişlerinde zamanlamayı doğru yapabilmelerinin önemli bir yere sahip olduğu düşünülebilir. Buradan yola çıkarak okul şarkılarının öğrenciler tarafından eşliklenebilmesi noktasında akor geçişlerinde zamanlama açısından ukulelenin kullanılabilirliğinin yüksek seviyede olduğu söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; duraksamadan bütünlük içinde çalabilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde eşlikleme yaparken hangi çalgı ile duraksamadan bütünlük içinde çalabildikleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 35’de sunulmuştur.

Tablo 35. “Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Müzikal Beceri	Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme	Ukulele	Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö8 ^E , Ö9 ^K	6
		Ukulele ve Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö4 ^E , Ö7 ^E , Ö10 ^E	4

Tablo 35’de görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin “duraksamadan bütünlük içinde çalabilme” alt temasına ilişkin görüşleri ukulele (f=6), ukulele ve klasik gitar (f=4) olarak kodlanmıştır.

Ukulele ile eşikleme yaparken duraksamadan bütünlük içinde çalabildiklerini belirten öğrenciler (f=6) genel olarak ukuleleye daha hakim olabildiklerini, sol el tekniklerini daha rahat uyguladıklarını; bu yüzden eşikleme yaparken çok duraksama yaşamadıklarını aktarmışlardır. Buna ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Ukulelede daha az duraksıyorum. Daha rahat çaldığım için bütünlüğü bozmadan eşlik edebiliyorum. Gitarda her an takılabileceğim endişesiyle çaldığım için daha çok duraksıyorum (Ö2^E).

Ukulele ile duraksamadan eşikleme yapabiliyorum. Gitar ile eşikleme yaparken zorlandığım pozisyonlarda duraksadığımı fark ediyorum (Ö5^E).

Eşikleme yaparken “duraksamadan bütünlük içinde çalabilme” becerisini hem ukulelede hem gitarda aynı seviyede uygulayabildiklerini belirten öğrenciler (f=4) genel olarak; ukulelede doğru tutuş pozisyonu uygulamakta zorlandıkları için hakimiyeti kaybedebildikleri, klasik gitarda ise uygulamakta zorlandıkları akor pozisyonlarından dolayı akorlar arasında geçiş yaparken doğru zamanlamayı yapamayabildiklerini aktarmışlardır. Buna ilişkin örnek bir öğrenci ifadesi şöyledir:

İkisinde de duraksadığım oluyor. Ukulele ile eşikleme yaparken özellikle mi minör akoruna geçerken ukulele elimden kayabiliyor. Bu yüzden duraksayabiliyorum. Klasik gitarda en çok sol majör ve fa majör akorlarını basmaya çalışırken duraksadığım oluyor (Ö1^E).

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı (f=3) ukulele ile eşikleme yaparken daha az duraksadıklarını belirtmişlerdir. Bu alt temaya ilişkin kız öğrencilerin

vurguladıkları temel nokta tutuş ve sol el tekniği olmuştur. Ö9^K bu konuda: “*Gitarda hem doğru tutuş pozisyonunu uygulamakta hem de akorları basmakta daha çok zorlanıyorum; bunlar da gitar çalarken duraksamama sebep olabiliyor.*” şeklinde ifadede bulunmuştur. Çalışma grubunda yer alan erkek öğrencilerin bir kısmı (f=3) ukulele ile eşlikleme yaparken daha az duraksadıklarını ifade ederken diğer kısmı (f=4) eşlikleme yaparken “duraksamadan bütünlük içinde çalabilme” becerisini hem ukulelede hem gitarda aynı seviyede uygulayabildiklerini aktarmışlardır.

Elde edilen bulgulara dayanarak; öğrencilerin ukulele ile eşlikleme yaparken çalgıya daha hakim olabildikleri, özellikle sol el tekniklerini daha rahat uygulayabildikleri, bu yüzden ukulele eşlikleme yaparken daha az duraksadıkları söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; ezgi ile uyum içinde çalabilme alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde hangi çalgı ile eşlikleme yaparken ezgi ile uyum içinde çalabildikleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 36’da sunulmuştur.

Tablo 36. “Ezgi ile uyum içinde çalabilme” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Müzikal Beceri	Ezgi ile uyum içinde çalabilme	Ukulele	Ö3 ^K , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö8 ^E , Ö9 ^K	5
		Ukulele ve Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö4 ^E , Ö7 ^E , Ö10 ^E	5

Tablo 36’da görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yarısı (f=5) ukulele ile eşlikleme yaparken ezgi ile daha uyumlu çalabildiklerini belirtirken diğer yarısı (f=5) her iki çalgı ile eşlikleme yaparken ezgi ile aynı seviyede uyumlu çalabildiklerini aktarmışlardır.

Ukulele ile eşlikleme yaparken ezgi ile daha uyumlu çalabildiklerini belirten öğrenciler (f=5) ukulele çalarken daha kontrollü olduklarını, hata yapma endişesinin daha az olduğunu; bunun da ezgiyi dinleyebilmelerini ve daha uyumlu çalabilmelerini sağladığını aktarmışlardır. Bu düşüncüyü Ö8^E şöyle ifade etmiştir:

Ukulele ile eşlikleme yaparken ezgiye daha çok uyum sağlayabiliyorum. Gitarda bir sonraki akoru basamama endişesi yaşayabiliyorum. Ukulelede bu açıdan sıkıntı yaşamıyorum. O yüzden ezgiye odaklanabiliyorum.

Ukulele veya klasik gitar ile eşlikleme yaparken ezgi ile aynı seviyede uyumlu çalabildiklerini belirten öğrenciler (f=5) ezgiye eşlik ederken uyum konusunda çok sıkıntı yaşamadıklarını ve çalgılarda zorlandıkları becerilerin ezgiyle uyum içinde çalabilme açısından çok etkisi olmadığını aktarmışlardır. Bu görüşü Ö4^E şöyle ifade etmiştir:

Ezgi ile uyum içinde çalabilme konusunda ukulele ve klasik gitar arasında bir fark olduğunu söyleyemem. İkisinde de uygulamakta zorlandığım şeyler var. Ama çoğu zaman ezgiye uyum sağlayabiliyorum.

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı (f=3) ukulele ile eşlikleme yaparken ezgi ile daha uyumlu çalabildiklerini belirtmişlerdir. Buna ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şöyledir:

Ukuleleyle daha uyumlu çaldığımı düşünüyorum. Gitarda hata yapmamaya odaklandığım için ezgiyi kaçırayabiliyorum (Ö3^K).

Ukuleleyi daha rahat çalıyorum; bu yüzden ezgiyi daha rahat dinleyebiliyorum ve daha uyumlu eşlik edebiliyorum (Ö9^K).

Çalışma grubunda yer alan erkek öğrencilerin çoğunluğu (f=5) ukulele veya klasik gitar ile eşlikleme yaparken ezgi ile aynı seviyede uyumlu çalabildiklerini belirtirken 2'si ukulele ile eşlikleme yaparken ezgi ile daha uyumlu çalabildiklerini ifade etmişlerdir.

Elde edilen bulgulara dayanarak; öğrencilerin ukuleleye daha hakim olabildikleri, eşlikleme yaparken klasik gitara göre daha az başarabilme endişesi duydukları, bu durumun ezgiye daha iyi odaklanabilmelerini sağladığı ve ezgi ile daha uyum içinde çalabildikleri söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde ukulele ve klasik gitar ile tonal ve makamsal eserlerden hangilerini eşliklemekte daha başarılı oldukları noktasında düşünceleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 37'de sunulmuştur.

Tablo 37. “Başarılı olunduğu düşünülen eserler” temasına ilişkin bulgular

Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Başarılı olunduğu düşünülen eserler	Tonal	Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K ,	6
	Tonal ve Makamsal	Ö1 ^E , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö10 ^E	4

Tablo 37’de görüldüğü gibi; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğunluğu (f=6) tonal eserleri eşliklemekte daha başarılı olduklarını, diğer kısmı (f=4) eşlikleme açısından tonal ve makamsal eserler arasında bir fark olmadığını belirtmişlerdir.

Tonal eserlerde daha başarılı olduklarını düşünen öğrenciler genel olarak makamsal eserler dinlemediklerini daha çok tonal eserler dinlediklerini; bu yüzden tonal eserlere daha rahat eşlik edebildiklerini aktarmışlardır. Bu düşünceye ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Tonal eserlerde daha başarılı olduğumu düşünüyorum. Normalde dinlediğim şarkılar tonal olduğu için tonal şarkılara daha rahat eşlik edebiliyorum gibi geliyor (Ö3^K).

Tonal eserleri çalmakta daha başarılı olduğumu söyleyebilirim. Tonal eserleri daha fazla seviyorum. Makamsal eserleri çok dinlemiyorum (Ö8^E).

Bunun yanında 4 öğrenci eşlikleme yaparken tonal ve makamsal eserler arasında başarı açısından bir fark olduğunu düşünmediklerini ifade etmişler. Bu alt temaya ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Başarı açısından bir fark olduğunu düşünmüyorum. Tonal eserlere de makamsal eserlere de aynı şekilde eşlik edebiliyorum. Daha çok tonal şarkılar dinliyorum; ama makamsal eserler de çok yabancı gelmiyor. Onlara da aşınayım (Ö1^E).

Hem tonal hem makamsal eserleri çok dinlediğim için ikisine de aynı seviyede eşlik edebildiğimi düşünüyorum (Ö10^E).

Elde edilen bulgulardan yola çıkarak; öğrencilerin günlük hayatlarında tonal eserleri daha fazla dinledikleri, tonal eserlere daha aşina oldukları; bu yüzden tonal eserleri eşliklemekte daha başarılı olduklarını düşündükleri söylenebilir. Bunun yanında makamsal eserlere çok yabancı olmayan ve günlük hayatında da makamsal eserler

dinleyen öğrencilerin, eşlikleme yaparken eserin tonal veya makamsal olmasının başarıya etkisi olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; eşlikleme yapmaktan keyif alma temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde hangi çalgı ile eşlikleme yaparken daha çok keyif aldıkları sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 38’de sunulmuştur.

Tablo 38. “Eşlikleme yapmaktan keyif alma” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Eşlikleme yapmaktan keyif alma	Ukulele	Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K	7
	Klasik Gitar	Ö1 ^E , Ö4 ^E , Ö10 ^E	3

Tablo 38’de görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin büyük kısmı (f=7) ukulele ile eşlikleme yaparken daha çok keyif aldıklarını belirtirken diğer kısmı (f=3) klasik gitar ile eşlikleme yaparken daha çok keyif aldıklarını ifade etmişler.

Ukulele ile eşlikleme yaparken daha çok keyif aldıklarını belirten öğrencilerin (f=7) vurguladıkları temel nokta ukulele ile daha rahat eşlikleme yapabilmeleri olmuştur. Buna ilişkin bazı öğrenci ifadeleri şu şekildedir:

Ukuleleyi daha rahat çalıyorum. Ukulele çalarken ezgiyi de dinleyebiliyorum; hatta şarkıyı söyleyebiliyorum. Gitarda hata yapmamaya daha çok çaba sarf ediyorum. Bu yüzden ukulele ile eşlikleme yaparken daha çok keyif alıyorum (Ö3^K).

Bu süreçten önce gitar çalmayı çok istiyordum. Çalıştığımız sürede ukuleleyi daha iyi çalabildiğimi fark ettim. Bir şarkıya eşlik etmem gerektiğinde ukuleleyle daha rahat eşlik edebileceğimi düşünüyorum. Eşlik edebildiğimi görünce ukuleleden daha çok keyif almaya başladım (Ö7^E).

Ukulele ile şarkılara eşlik etmek daha keyifliydi. Öğrendiğimiz şarkıların hepsine ukulele ile daha güzel eşlik edebiliyorum. Gitarda kendimi daha yetersiz hissediyorum (Ö8^E).

Klasik gitar ile eşlikleme yaparken daha çok keyif aldıklarını belirten öğrenciler (f=3) ukuleleye göre daha çok zorlandıklarını ama gitarın sesini daha çok sevdiklerini

aktarmışlardır. Buna ilişkin Ö4^E: “Gitar çalmak en çok istediğim şeylerden biriydi. Bu süreçte her iki çalgıyı çalmak da keyifliydi; ama gitarın sesini daha çok seviyorum, biraz daha çalışınca çok daha fazla keyif alacağımı düşünüyorum.” şeklinde bir ifade bulunmuştur.

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı (f=3) ukulele ile eşliklemeye yapmaktan daha çok keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Ukuleleyi daha iyi çalabildikleri ve daha çok sevdikleri kız öğrencilerin üzerinde durdukları başlıca noktalar olmuştur. Bunun yanında çalışmaya katılan erkek öğrencilerin de çoğunluğu (f=4) ukulele ile eşliklemeye yapmaktan daha çok keyif aldıklarını ifade etmişlerdir.

Elde edilen bulgulara dayanarak; öğrencilerin ukuleleyi daha iyi çalabildiklerini düşündükleri ve bunun ukulele çalarken daha fazla keyif almaları açısından önemli bir nokta olarak karşımıza çıktığı söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; müzik dersine karşı bakış açısı alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde müzik dersine karşı bakış açılarında ne gibi değişiklikler olduğu sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 39’da sunulmuştur.

Tablo 39 “Müzik dersine ilişkin tutum ve davranış” temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Müzik dersine ilişkin tutum ve davranış	İlgi ve istekle derse katılımın artması	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10
	Önemseme ve ön hazırlık yapma	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10
	Başarılı olma isteğinin artması	Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö6 ^K , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	7

*** Bir öğrenci birden fazla alt temaya ilişkin görüş bildirmiştir.**

Tablo 39’da görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin “müzik dersine ilişkin tutum ve davranış” temasına ilişkin görüşleri doğrultusunda; hevesli ve istekli olma (f=10), önemseme ve hazırlanma (f=9) ve başarılı olma isteği (f=6) şeklinde 3 alt tema oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin tamamı okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı

etkinlikler sürecinde müzik dersine karşı bakış açılarında olumlu yönde değişiklikler olduğuna ilişkin görüş bildirmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin öğrenci görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Müzik dersini zaten seviyordum. Bu süreçte dersin çok daha keyifli geçebileceğini gördüm. Müzik dersini heyecanla bekliyorum. Öğreneceğimiz okul şarkılarına eşlik edebilecek olmak daha da heyecanlandırıyor (Ö2^E).

Daha önce müzik derslerinde derse çok katılmıyordum. Artık daha çok katılıyorum; hatta katılabilmek için çalışarak gelmeye başladım (Ö6^K).

Ukulele ve klasik gitar öğrenmeye başlamadan önce şarkı öğrenirken sadece şarkıyı söylüyorduk. Şimdi öğrendiğimiz şarkılara ukulele ve klasik gitarla eşlik etmeye çalışıyorum. Bunun için dersten önce daha çok çalışmaya başladım (Ö5^E).

Şarkı öğrenirken sadece öğretmenimiz çalgı ile eşlik ediyordu. Şimdi ben de öğrendiğimiz şarkılara eşlik edebilmek için çalışıyorum. Müzik dersinden bu süreçten önce de keyif alıyordum ama şimdi iple çekiyorum (Ö9^K).

Daha çok sevmeye başladım. Bütün dersler bu kadar keyifli geçiyor olmasını dilerdim (Ö7^E).

Elde edilen bulgulardan hareketle; okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde öğrencilerin müzik dersinde daha hevesli ve istekli oldukları, müzik dersini önemsemeye ve derse hazırlıklı gelmeye başladıkları, müzik dersinde başarılı olma gibi bir amaçları yokken derste başarılı olabilmek için daha çok çalışmaya başladıkları söylenebilir. Öğrencilerin, derse sadece öğrenen olarak değil okul şarkılarının eşliklenmesi noktasında da aktif katılmalarının müzik dersine karşı bakış açılarını olumlu yönde değiştirdiği söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; müzik dersinde kullanıma uygunluk alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sonunda çalgılardan hangisinin müzik dersinde kullanımının daha uygun olduğunu düşündükleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 40'da sunulmuştur.

Tablo 40. “Müzik dersinde kullanıma uygunluk” alt temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Kodlar	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Müzik dersinde kullanıma uygunluk	Ukulele	Kolay Taşınabilir Olması		
		Maliyetinin Düşük Olması	Ö1 ^E , Ö2 ^E , Ö3 ^K , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K ,	
		Kolay Öğrenilebilir Olması	Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö9 ^K , Ö10 ^E	10
		Kalabalık Sınıf Ortamına Uygunluğu		

Tablo 40’da görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tamamı (f=10) müzik dersinde ukulele kullanılmasının daha uygun olacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu kapsamda öğrencilerin vurguladıkları ortak noktalar; ukulelenin kolay taşınabilir olması, maliyetinin düşük olması, daha kolay öğrenilebilir olması ve kalabalık sınıf ortamına uygunluğu olmuştur. Buna ilişkin bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Ukulelenin müzik dersinde kullanımının daha uygun olduğunu düşünüyorum. Toplu bir şekilde çalarken ukulele çok daha rahat kullanılabilir. Ukulele fiyat olarak bütün öğrencilerin alabileceği bir çalgı. Öğrenciler ukuleleyi daha kısa zamanda öğrenebileceklerdir. Okula getirip götürmesi de daha kolay (Ö2^E).

Ben gitarı daha çok seviyorum; ama bence müzik dersinde kullanım açısından ukulele daha uygun bir çalgı. Öğrencilerin çoğunun kısa sürede eşlik edebilecek kadar öğrenebileceğini düşünüyorum. Ayrıca gitardan daha ucuz ve bütün öğrenciler satın alabilir. Gitar büyük olduğu için sınıf içerisinde bütün öğrencilerin gitar çalması zor olacaktır; ama ukuleleyi herkes sırasında fazladan bir alana ihtiyaç duymadan çalabilir (Ö4^E).

Öğrencilerin kullanımı açısından, bana göre, müzik dersinde ukulele kullanılması daha uygun. Öğrenciler şarkılara ukulele ile daha rahat eşlik edebileceklerdir. Daha rahat çalınabilmesinin yanında taşınması da daha kolay. Sapı dışarıda kalacak şekilde okul çantasına bile koyulabilir. Sınıf içinde de ukulele çalarken çok daha rahat hareket edilebilir. Birçok öğrencinin maddi açıdan gitar alamayacak durumda olduğunu düşünüyorum, bu açıdan da ukulelenin müzik dersinde kullanımı daha uygun olacaktır (Ö6^K).

Elde edilen bulgulara dayanarak; ukulelenin müzik dersinde kullanımının klasik gitara göre daha uygun olduğu düşünülebilir. Bunun sebepleri, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin ifadeleri ve araştırmacının edindiği izlenimlerden yola çıkılarak şöyle açıklanabilir:

- Ukulele teknik olarak klasik gitara göre daha rahat çalınabilir, öğrenciler tarafından daha kısa sürede öğrenilebilir.
- Klasik gitara göre ukulelenin maliyeti düşüktür; bu açıdan öğrenciler ukuleleyi daha rahat temin edebilirler.
- Ukulele taşınması ve muhafazası kolay olan bir çalgıdır. Öğrenciler ukuleleyi okula rahatça getirip götürebilirler. Küçük bir çalgı olduğu için okulda muhafaza edebilecekleri daha fazla alan bulunabilir (dolap, sıra altı vb.).
- Ukulele boyutunun küçük olmasından ve duruş-tutuş pozisyonundan dolayı icra etme açısından geniş bir alan gerektirmez. Öğrenciler fazla alana ihtiyaç duymadan sıralarında ukulele ile şarkılara eşlik edebilirler.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere; dışsal faktörlerin etkisi alt temasına ilişkin okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde dışsal faktörlerden (aile, arkadaşlar vb.) nasıl etkilendikleri sorulmuş, alınan cevaplar frekans değerleri ile tablo 41’de sunulmuştur.

Tablo 41. “Dışsal Faktörlerin Etkisi” temasına ilişkin bulgular

Tema	Alt Tema	Görüş Bildiren Öğrenciler	Frekans
Dışsal Faktörlerin Etkisi (aile, arkadaş ve diğer bireyler)	Özgüvenin artması	Ö2 ^E , Ö4 ^E , Ö5 ^E , Ö6 ^K , Ö8 ^E , Ö10 ^E	6
	Sosyalleşmenin artması	Ö1 ^E , Ö3 ^K , Ö7 ^E , Ö8 ^E , Ö10 ^E	5
	Kendini yetersiz hissetme	Ö7 ^E , Ö9 ^K	2

*** Bir öğrenci birden fazla alt temaya ilişkin görüş bildirmiştir.**

Tablo 41’de görüldüğü üzere; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin “dışsal faktörlerin etkisi” temasına ilişkin görüşleri doğrultusunda; özgüvenli olma (f=6),

sosyalleşme (f=5) ve kendini yetersiz hissetme (f=2) şeklinde 3 alt tema oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin tamamı okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde dışsal faktörlerden olumlu yönde etkilendiklerine dair görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin 2'si bir noktada çevresel faktörlerden olumsuz yönde de etkilendiklerini aktarmışlardır. Bu temaya ilişkin öğrenci görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

İyi anlamda etkilediğini söyleyebilirim. Dışarıda ukulele veya gitar taşıdığımı görenler daha dikkatli bakıyorlar. Bu durum kendimi daha iyi hissettiriyor, kendime güvenim artıyor diyebilirim (Ö3^K).

Çevreden hep olumlu tepkiler aldım. Ailem beni çok destekledi. Ukuleleyi veya gitarı okula getirdiğimde arkadaşlarım çalmamı istiyorlar. İyi çaldığımı söylüyorlar ve bu kendime güvenimi arttırıyor (Ö5^E).

Arkadaşlarım sürekli çalmamı istiyorlar. Farklı sınıflardan öğrenciler de gelip dinliyorlar. Daha önce hiç konuşmadığım öğrencilerle konuşmaya daha fazla kişiyi tanımaya başladım. Diğer yandan çalmamı istedikleri şarkılar oluyor; ama istedikleri şarkıların çoğunu çalamıyorum. Bu yüzden çalmayı beceremediğimi düşündüğüm oluyor (Ö9^K).

Elde edilen bulgulardan hareketle; okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde öğrencilerin dışsal faktörlerden genel olarak olumlu yönde etkilendikleri, bu anlamda özgüvenlerinin arttığı, kendilerini daha iyi hissettikleri, farklı insanlarla tanıştıkları, daha sosyal olmaya başladıkları söylenebilir. Bunun yanında çevreden gelen beklentilerin karşılanamamasının öğrencileri olumsuz yönde etkileyebileceği, bu anlamda öğrencilerin kendilerini yetersiz hissedebileceği düşünülebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemlerine göre elde edilen sonuçlar tartışılmış ve öneriler getirilmiştir.

5.1. Çalışma Grubunun Eşlikleme Becerisi Puanlarının Tanımlayıcı İstatistiklerine ve Öğrencilere Göre Dağılımına İlişkin Sonuçlar

5.1.1. Eşlikleme Becerisi Puanlarının Tanımlayıcı İstatistiklerine İlişkin Sonuçlar

12 hafta süren gitar ve ukulelenin birlikte öğretilmesine yönelik etkinliklerin sonunda, katılımcıların yüksek düzeyde eşlikleme becerisine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar hem gitar hem de ukulele ile tonal ve makamsal okul şarkılarını başarılı bir şekilde eşlikleyebildikleri görülmüştür. Teknik ve müzikal eşlikleme becerisi alt boyutlarında ve toplam puanlarda katılımcıların yüksek puanlar aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Gitar ile tonal okul şarkısının (Karadeniz) eşliklemesinde en başarılı alanların “*Ezgi ile uyum içinde çalabilme*”, “*Tempoya uygun çalabilme*” ve “*Sağ el tekniği*” en düşük başarılı alanların “*Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme*”, “*Akor geçişlerinde zamanlama*” ve “*Sol el tekniği*” olduğu görülmüştür. Gitar ile makamsal okul şarkısını (Karahisar Kalesi) eşliklemesinde en başarılı alanların “*Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme*”, “*Sağ el tekniği*” ve “*Tempoya uygun çalabilme*” olduğu görülmektedir. En düşük puanlı alanların ise tonal (Karadeniz) şarkı eşlikleme puanları ile benzer şekilde “*Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme*”, “*Akor geçişlerinde zamanlama*” ve “*Sol el tekniği*” olduğu belirlenmiştir.

Ukulele ile tonal okul şarkısının (Karadeniz) eşliklenmesinde en başarılı alanların “*Ezgi ile uyum içinde çalabilme*”, “*Tempoya uygun çalabilme*” ve “*Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme*” en düşük başarılı alanların “*Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme*”, “*Akor geçişlerinde zamanlama*” ve “*Akort yapabilme*” olduğu tespit edilmiştir. Ukulele makamsal okul şarkısının (Karahisar Kalesi) eşliklenmesinde en başarılı alanların “*Ezgi ile uyum içinde çalabilme*”, “*Tempoya uygun çalabilme*” ve

“Doğru duruş pozisyonunu uygulayabilme” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En düşük başarılı alanların ise “Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme”, “Akor geçişlerinde zamanlama” ve “Sol el tekniği” olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin hem ukulelede hem klasik gitarda zorlandıkları temel noktanın sol el ile akorları basma olduğu; buna bağlı olarak akorlar arasında geçiş yaparken parmakları zamanında doğru pozisyona yerleştirmekte ve geçişlerde zamanlamayı doğru yapmaya çalışırken temiz ses üretmede sıkıntı yaşadıkları görülmektedir.

5.1.2. Eşlikleme Becerisi Puanlarının Öğrencilere göre Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların tonal okul şarkısını (Karadeniz) gitarla eşliklemede teknik boyutta en başarılı ilk üç öğrenci Ö1^E, Ö5^E ve Ö10^E’dur. Gitarla tonal okul şarkısını (Karadeniz) müzikal boyutta en yüksek eşlikleme becerisi puanlarına sahip ilk üç öğrenci Ö1^E, Ö2^E ve Ö6^K’dır. Gitarla tonal okul şarkısını (Karadeniz) eşlikleme becerisi toplam puanlarında en yüksek puana sahip ilk üç öğrencinin Ö1^E, Ö5^E ve Ö6^K olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gitar ile makamsal okul şarkısının (Karahisar Kalesi) eşliklenmesinde teknik boyutta en başarılı öğrencilerin Ö4^E, Ö5^E ve Ö10^E; müzikal boyutta en başarılı öğrencilerin Ö1^E, Ö3^K ve Ö5^E; toplam eşlikleme becerisinde en başarılı öğrencilerin Ö5^E, Ö1^E ve Ö3^K olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların tonal okul şarkısını (Karadeniz) ukulele ile eşliklemede teknik boyutta en başarılı ilk üç öğrenci Ö5^E, Ö4^E ve Ö10^E’dur. Ukulele ile tonal okul şarkısını eşliklemede müzikal boyutta en yüksek eşlikleme becerisine sahip ilk üç öğrenci Ö1^E, Ö3^K ve Ö5^E’dir. Ukulele tonal okul şarkısını (Karadeniz) eşlikleme becerisi en yüksek ilk üç öğrencinin Ö5^E, Ö1^E ve Ö3^K olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ukulele ile makamsal okul şarkısının (Karahisar Kalesi) eşliklenmesinde teknik boyutta en başarılı öğrenciler Ö4^E, Ö10^E ve Ö1^E; müzikal boyutta en başarılı öğrenciler Ö1^E, Ö3^K ve Ö5^E; toplam eşlikleme becerisinde en başarılı öğrencilerin Ö1^E ve Ö4^E-Ö5^E-Ö10^E olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Gitar ve Ukulele ile Tonal ve Makamsal Okul Şarkılarını Eşlikleme Becerisi Puanlarına Yönelik Bulgular

5.2.1. Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların teknik, müzikal ve toplam puanda ukulele ile eşlikleme puanları gitar ile eşlikleme puanlarından yüksektir. Katılımcıların ukulele çalgısı ile gitara nazaran daha iyi eşlikleme yapabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum ukulelenin okullarda öğretiminin verilmesinin gitara nazaran daha uygun olabileceği kanısına varmamızı sağlayabilir.

5.2.2. Gitar ile Tonal (Karadeniz) ve Makamsal (Karahisar Kalesi) Şarkıları Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar

12 haftalık gitar ve ukulelenin birlikte öğretilmesine yönelik etkinliklerin, katılımcıların gitar ile tonal (Karadeniz) ve makamsal (Karahisar Kalesi) şarkıları eşlikleme becerilerinde teknik, müzikal alt boyutlarında ve toplam puanlarda anlamlı farklılığa neden olmadığı görülmüştür. Gitar ile eşlikleme becerilerinin şarkı türüne göre değişim göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.3. Ukulele ile Tonal (Karadeniz) ve Makamsal (Karahisar Kalesi) Şarkıları Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Ukulele ile tonal (Karadeniz) şarkının eşlikleme puanlarının, teknik alt boyutta makamsal (Karahisar Kalesi) şarkının eşlikleme puanlarından anlamlı olarak farklılaşmadığı fakat müzikal alt boyut puanlarında ve toplam puanlarda farklılaştığı görülmüştür. Katılımcıların müzikal alt boyutta ve toplam puanlarda, ukulele ile tonal (Karadeniz) şarkıyı eşliklediklerinde, eşlikleme başarılarının makamsal (Karahisar Kalesi) şarkıya göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile farklı doğrultuda Kalkan (2015), çalışmasında öğrencilerin makamsal okul şarkılarını severek söyledikleri, tonal okul şarkılarına göre daha kolay öğrendikleri sonucuna ulaşmıştır.

5.2.4. Tonal (Karadeniz) Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların ukulele ile tonal okul şarkısını (Karadeniz) eşlikleme becerilerinin teknik, müzikal alt boyut puanları ve toplam puanlarda gitar ile eşlikleme

becerilerlerinden anlamlı olarak farklılaştığı ve ukulele ile eşlikleme becerilerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılaşmaya ilişkin etki büyüklüğünün yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların tonal (Karadeniz) şarkıda ukulele ile gitara göre daha iyi eşlikleme yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.5. Makamsal (Karahisar Kalesi) Şarkının Gitar ve Ukulele ile Eşlikleme Becerileri Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların ukulele ile makamsal okul şarkısını (Karahisar Kalesi) eşlikleme becerilerine ilişkin teknik, müzikal alt boyut puanları ve toplam puanlarda gitar ile eşlikleme becerilerlerinden anlamlı olarak farklılaştığı ve ukulele ile eşlikleme becerilerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılaşmaya ilişkin etki büyüklüğü yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Katılımcıların makamsal (Karahisar Kalesi) şarkıda ukulele ile gitara göre daha iyi eşlikleme yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçları destekler nitelikte Greenberg (1992) ukuleleyi öğrenmesi zor olmayan, düşük maliyetli, müzik kavramının ve becerilerinin öğrenilmesinde ve geliştirilmesinde çok yönlü ve şarkılara eşlik edebilmek için ideal bir çalgı şeklinde tanımlarken Kratus (2007) ukulelenin kolay çalınabilir ve kısa sürede öğrenilebilir bir çalgı olduğunu vurgulamıştır.

5.3. Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukulele Ve Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Ortaöğretim Öğrencilerinin Eşlikleme Becerilerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin; çalışma grubu öğrencilerinin ($f=10$) teknik ve müzikal becerilerini nasıl etkilediği, hangi eserlerde başarılı oldukları, eşlikleme yapmaktan keyif aldıkları çalgılar, müzik dersine ilişkin tutum ve davranışları, çalgıların müzik dersinde kullanıma uygunluğu, dışsal faktörlerin etkisi sorulmuş ve sorulan 7 açık uçlu soruya verdikleri cevaplar incelenerek yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak ulaşılan sonuçlar sırasıyla sunulmuştur.

Elde edilen nitel bulgulardan yola çıkarak ulaşılan sonuçlara göre, çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı ($f=3$) ile erkek öğrencilerin bir kısmı ($f=3$) ukulelenin daha az tele sahip olması, akort yaparken ukulelenin daha rahat tutulması ve tellerinin gitar tellerine göre yumuşak olmasından dolayı ukuleleyi daha rahat akort

edebildiklerini, erkek öğrencilerin diğer kısmı ise ($f=4$) akor yapabilme açısından ukulele ve klasik gitar arasında bir fark olmadığını belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı ve erkek öğrencilerin bir kısmı ($f=2$) ukuleleye daha hakim olabildiklerinden dolayı ukulele ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha iyi uygulayabildiklerini belirtirken fiziksel olarak daha büyük olan erkek öğrenciler ($f=5$) duruş ve tutuş açısından klasik gitara daha hakim olabildiklerini; bu yüzden klasik gitar ile eşlikleme yaparken doğru duruş ve tutuş pozisyonunu daha iyi uygulayabildiklerini ifade etmişlerdir. Bu noktada öğrencilerin tamamı fiziksel boyut ve uygulayabildikleri gücün doğru duruş ve tutuş pozisyonunu etkilediğini vurgulamışlardır. Ukulelenin küçük bir çalgı olmasından dolayı farklı şekillerde tutulabilmesi üzerine Madhosingh (1984); bazı yanlış pozisyonların öğrencilere daha rahat gelebileceğini ancak teknik zorlukların artmasıyla yanlış tutuş pozisyonlarının öğrencilerin ilerlemelerini engelleyeceğini vurgulamıştır.

Öğrencilerin tamamı ukulele ile eşlikleme yaparken sol el tekniğini daha iyi uygulayabildikleri, klasik gitar ile eşlikleme yaparken bazı akorları basmakta zorlandıkları; bu yüzden sol el tekniğini doğru bir şekilde uygulayamayabildikleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

Çalışma grubunda yer alan kız öğrencilerin tamamı ve erkek öğrencilerin bir kısmı ($f=2$) tellerin gitara göre daha yumuşak olması ve tel sayısının daha az olmasından dolayı ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildikleri, erkek öğrencilerin çoğunluğu ($f=4$) iki çalgıda da kullanılan tekniğin aynı olmasından dolayı sağ el tekniğini uygulayabilme açısından iki çalgı arasında bir fark olmadığı ve 1 erkek öğrenci kendisinin fiziksel olarak büyük olmasından dolayı ukuleleyi rahat tutamadığı; bu yüzden klasik gitar ile eşlikleme yaparken sağ el tekniğini daha iyi uygulayabildiği görüşündedirler.

Öğrencilerin büyük bir kısmı ($f=8$) her iki elde kullanılan tekniklerin benzerliğinden dolayı sağ el-sol el uyumu açısından ukulele ve klasik gitar arasında belirgin bir fark olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Az sayıda öğrenci ($f=2$) klasik gitarda bazı akorları basmakta zorlandıkları; bu yüzden ukulele ile eşlikleme yaparken sağ el-sol el uyumunu daha iyi uygulayabildikleri görüşündedir.

Öğrencilerin tamamı, hem ukulelede hem gitarda ölçü sayılarının aynı tekniklerle seslendiriliyor olmasından dolayı ölçü sayısına uygun çalabilme açısından iki çalgı

arasında belirgin bir fark olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Ölçü sayısına uygun çalabilmenin okul şarkılarını söylemeye etkisi doğrultusunda Özdemir ve Yıldız (2017) yaptıkları araştırmada popüler müzik eşliklerinin tartıma uygun söyleme becerisini olumlu yönde etkilediği, nüansları uygulayarak bütünlük içinde söyleme becerilerini yüksek oranda arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Öğrencilerin tamamı klasik gitarda akor pozisyonlarını uygulamakta daha fazla zorlandıklarını; bu yüzden akor geçişlerinde doğru zamanlamayı yapmaya çalışırken bazı akorları yanlış bastıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bütün öğrenciler ukulelenin daha az tele sahip olmasından dolayı akor pozisyonlarının daha basit olduğunu ve sesleri daha doğru çalabildiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonucu destekler nitelikte Erim (2016:172) gitarda sağ elde ritmi aksatmadan sol el ile akor geçişi yaparken parmakları doğru yerleştirmenin zorluğunu vurgulamıştır.

Öğrencilerin tamamı ukulelede tel sayısının daha az olması, tellerin daha yumuşak yapıda olması ve akor pozisyonlarının daha kolay uygulanabilmesinden dolayı ukulele ile eşikleme yaparken daha temiz ses üretebildikleri görüşündedirler.

Öğrencilerin çoğunluğu ($f=6$) genel olarak tempoya ayak uydurmakta zorlanmadıklarını, iki çalgıda eşikleme tekniklerinin benzer olmasından dolayı tempoya uygun çalabilme açısından ukulele ve klasik gitar arasında belirgin bir fark olmadığı; öğrencilerin bir kısmı klasik gitar ile eşikleme yaparken daha çok zorlandıkları ve eserin temposuna odaklanamadıkları; 1 öğrenci ukulele ile eşikleme yaparken ukuleleyi tutabilmeye ve doğru çalmaya çalışırken tempoya ayak uyduramayabildiği görüşündedirler.

Öğrencilerin tamamı klasik gitarda akor pozisyonlarını uygulamakta zorlandıkları, ukulelede sol el tekniğini daha rahat uygulayabiliyor oldukları; dolayısıyla ukulele ile eşikleme yaparken akor geçişlerini daha rahat yapabildikleri ve zamanlamada sıkıntı yaşamadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilerin çoğunluğu ($f=6$) ukuleleye daha hakim olabildikleri, sol el tekniklerini daha rahat uyguladıkları; bu yüzden eşikleme yaparken çok duraksamadan bütünlük içinde çalabildikleri; öğrencilerin bir kısmı ($f=4$) duraksamadan bütünlük içinde çalabilme açısından ukulele ve klasik gitar arasında belirgin bir fark olmadığı görüşündedirler.

Öğrencilerin yarısı ukulele çalarken daha kontrollü olduklarını, hata yapma endişesinin daha az olduğunu, bu yüzden ukulele ile eşlikleme yaparken ezgi ile daha uyumlu çalabildiklerini; diğer yarısı ezgi ile uyum içinde çalabilme açısından ukulele ve klasik gitar arasında belirgin bir fark olmadığı görüşündedirler.

Öğrencilerin çoğunluğu ($f=6$) günlük hayatlarında tonal eserleri daha fazla dinledikleri, tonal eserlere daha aşina olduklarından dolayı eşliklemekte daha başarılı oldukları; öğrencilerin bir kısmı ($f=4$) tonal eserleri dinlemekle birlikte makamsal eserlere de çok yabancı olmadıklarından dolayı eşlikleme yaparken eserin tonal veya makamsal olmasının başarıya etkisi olmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Müzik türlerinden yola çıkarak Drozd (1998) Japonya'dan "Nippon Bushi", Kore'den "Arirang" veya Portekiz'den "Chamarita" gibi farklı ülkelerin halk şarkılarının eşliklenmesinde ukulele kullanıldığını vurgulamıştır.

Kız öğrencilerin tamamı ($f=3$) ve erkek öğrencilerin çoğunluğu ($f=4$) ukulele ile daha rahat eşlikleme yapabildiklerinden dolayı daha çok keyif aldıkları, erkek öğrencilerin bir kısmı ise ($f=3$) ukuleleye göre daha çok zorlandıkları ancak gitarın sesini daha çok sevdiklerinden dolayı klasik gitar ile eşlikleme yaparken daha çok keyif aldıkları yönünde görüş bildirmişler. McCarty Murray'ın (2007) araştırmasında herhangi bir ödüllendirmeye, yönetmeye, değerlendirmeye ihtiyaç duymadan 3. Sınıf öğrencilerine uyguladığı ukulele programı; rekabet etmeden, işbirliği içinde, keyif alarak önemli ölçüde öğrenmeyle sonuçlandığı görülmektedir. Yılmaz (2010) çalışmasında okul şarkılarının klasik gitar ile eşliklendirilmesine yönelik öğretmen görüşleri doğrultusunda okul şarkılarının öğretiminde eşlikleme yapılmasının öğrencilerin daha kolay öğrenmelerini sağladığı ve daha zevkli hale getirdiği; bunun yanında okul şarkılarının öğretiminde eşlikleme yapmaya en uygun çalgıların gitar ve piyano olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin tamamı; okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin, müzik dersine karşı tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bütün öğrenciler, ilgi ve istekle müzik dersine katılımlarının arttığı, müzik dersini daha fazla önemsedikleri ve ön hazırlık yaparak derse geldikleri görüşündedirler. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu ($f=7$) müzik dersinde başarılı olma isteklerinin arttığını belirtmişlerdir. Kardeş (2018) araştırmasında müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda eşlikli şarkı öğretiminin derse katılımı

arttırdığı, doğru ritim ile söyleme/çalmaya önemli derecede katkı sağladığı, tonda kalarak şarkı söylemede etkili olduğu gibi sonuçlara ulaşmıştır. Bunun yanında 6. Sınıf öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda eşlikleme yapmanın öğrencilerin müzik dersine bakış açılarını olumlu etkilediği ve çalgı çalma isteklerini arttırdığı; müzik konusunda eğitim alma isteği uyandırdığı; müziği meslek olarak seçme konusunda olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin tamamı, ukulelenin müzik dersinde kullanımına uygunluğu açısından olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler; kolay taşınabilir olması, maliyetinin düşük olması, daha kolay öğrenilebilir olması ve kalabalık sınıf ortamına uygunluğu gibi sebeplerden dolayı müzik dersinde ukulele kullanımının klasik gitara göre daha uygun olduğu görüşündedirler. Bu sonucu destekler nitelikte Lydia (2019) ukulelenin okul çantasına sığabilecek kadar küçük ve hafif olduğunu; Kratus (2007) ukulelenin kolay çalınabilir ve kısa sürede öğrenilebilir bir çalgı olduğunu savunmuşlardır. Bunun yanında Gayretli, Yılmaz ve Zahal (2021) sınıflarda sıraların yapısının öğrencilerin gitar çalabilmesine uygun olmadığını vurgulamışlardır. Greenberg (1992) ukuleleyi otantik, öğrenmesi zor olmayan, düşük maliyetli, müzik kavramının ve becerilerinin öğrenilmesinde ve geliştirilmesinde çok yönlü ve şarkılara eşlik edebilmek için ideal bir çalgı olarak tanımlamıştır. Köz (2007), okul şarkılarını çoksesliliğe uygun çalgılar ile eşliklemenin müzik dersini daha verimli yapacağını belirtmiştir. Gitar gibi ukulelenin de çoksesliliğe uygun bir çalgı olması onu iyi bir eşlikleme çalgısı haline getirmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu (f=6) çevrelerinden aldıkları olumlu tepkiler sayesinde özgüvenlerinin arttığı, öğrencilerin yarısı özellikle daha rahat arkadaşlık kurmaya başladıkları ve daha sosyal oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Az sayıda öğrenci (f=2) çevreden gelen beklentileri karşılayamadıklarını düşündüklerinden dolayı kendilerini yetersiz hissettikleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

5.4. Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunmaktadır.

Ukulelenin boyutunun genel olarak küçük olup boyut bakımından 4 farklı türünün bulunması, kolay taşınabilir ve muhafaza edilebilir olması, kolay öğrenilebilir ve rahat çalınabilir olması, maliyetinin düşük olması, fazla bir alana ihtiyaç duymadan çalınabilmesi; bunların yanında hem solo çalgı hem de eşlik çalgısı olarak kullanılması

çok sesli bir çalgı olması gibi özelliklerinden dolayı ğretmen çalgısı olarak müzik eēitiminin her kademesinde, ērenci çalgısı olarak ortaēretim kademelerinin yanı sıra ilköēretim kademelerinde de kullanılabileceēi düşünülmektedir.

Genel müzik eēitiminde ērencilerin ilgi ve istekle derse katılımlarının artması, müzik dersini daha fazla önemsemeleri, müzik dersinde başarılı olma isteklerinin artması; derse ilişkin başarıyı arttırıcı önemli unsurlardandır. Bu bakımından, müzik derslerinde eşlikleme boyutunda ērenci katılımını teşvik edici çalgılarla ērencilerin derse etkin katılımlarının saēlanması önerilmektedir.

ērencilerin makamsal mziēi az dinliyor olmaları, makamsal eserlere tonal eserler kadar aşına olmamaları vb. sebeplerle seslendirme konusunda daha az başarı göstermelerinden dolayı hem kültürümüzü yaşatarak ērencilerin kültürümüzün zenginliklerini farketmesini saēlamak hem de makamsal eserleri seslendirmede başarıyı arttırmak amacıyla ērencilere makamsal eserler dinletilmesi ve dinlemeye teşvik edilmesi önerilmektedir.

Çalgı çalmanın özgüveni, sosyalleşmeyi ve müzik dersine olan ilgiyi arttırdıēı sonucundan yola çıkarak ērencilerin çalgı çalmaya teşvik edilmeleri, sınıf içinde ve dışında çalgı ērenebilme ortamının saēlanması önerilmektedir.

Bu çalışmada ukulele ve klasik gitarın birlikte ēretiminin ortaēretim ērencilerinin eşlikleme becerilerine etkisi incelenmiştir. Bu araştırma, farklı eēitim kademelerinde yapılabileceēi gibi farklı algılar ile de yapılabilir. Ukulelenin müzik eēitiminde kullanılabiliřliēini deēerlendirmek amacıyla diēer okul algıları ile de karřılařtırıldıēı deneysel çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, F. (2001). *Gitar eşlikli okul şarkılarının müzik eğitimindeki önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akçalı, O. G. (2007). *Müzik öğretmenlerinin eğitim müziğinde çoksesli eşliklemeye yaklaşımları ve eşlikte harf şifre yöntemini kullanma durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Akgün, E. (2018). *Ortaöğretim müzik dersinde kullanılan blokflüt ve melodika çalgılarının öğrenci performansları üzerindeki etkililik düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Aktaş, S. (2008). *İlköğretim II. kademe okul şarkılarının öğrencilere uygunluğunun incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Bailey N. B. (1914). *A Practical Method For Self Instruction On The Ukulele and Banjo Ukulele*. San Francisco: Sherman Clay & Co.
- Beloff, J. (1997). *The Ukulele A Visual History*.(2). Minnesota: HAL Leonard Corporation.
- Bilgin, S. (1998). *İlköğretim okullarının ikinci kademesinde müzik eğitiminde kullanılan şarkıların gazi üniversitesi gazi eğitim fakültesi müzik eğitimi çıkışlı müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilgin, S. (2004, 7-10 Nisan). *Eğitim müziğinde prozodi*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, Isparta.
- Bilgin, S., Şaktanlı, S. C. (2007). Okul Şarkılarının Müzik Öğretmeni Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 130-133.

- Browne, A. C. (1981). The a-p system of letter notation. *American Institute of Musicology Verlag Corpusmusicae*. 35, 5-54. <https://www.jstor.org/stable/20532234>
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (27. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, Ü. K. (2004). *Türkiye’de 7-9 Yaş Grubu Çocuklarına Yönelik Repertuar Destekli Klasik Gitar Eğitimi Programı Hazırlanması ve Etkililiğinin Sınanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Christiansen, M. (1976). *The guitar as an accompaniment instrument*. All Graduate Theses and Dissertations, Utah State University, United States of America.
- Creswell, J. W. (2008). *Educational research planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. International Pearson Merrill Prentice Hall.
- Creswell, J. W. (2013). *Karma yöntem araştırmalarına giriş* (Mustafa Sözbilir, Çev.Edt.). Ankara: Pegem A Akademi.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Dağdeviren, M. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- DeCuir-Gunby, J. T. (2008). Designing mixed methods research in the social sciences: A racial identity scale development example. In Osborne, J. (Eds.), *Best Practices in Quantitative Methods* (pp 292–307). Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- Demirtaş, S. (2011). *İlköğretim 7. Sınıf müzik dersinde şarkıların piyano eşlikli öğretilmesinin öğrenci kazanımlarına etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

- Ditty, D. C. (1968). *Inexpensive Musical Instruments For The Intermediate Classroom*. Master Thesis, The Graduate Faculty Chapman College, California.
- Dixon, D. (2014). *Ukulele: The World's Friendliest Instrument*. Utah: Gibbs Smith. ISBN: 1423603699, 9781423603696
- Drozd, K. S. (1998). *The Hawaiian Ukulele: Its Players, Makers, Teachers And Continuity In Traditional Transmission Processes*. Master Thesis, The University Of Hawaii, Hawaii.
- Elmas, Y. (2003). *Sorularla gitar*. (2. Basım). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Erim, A. (2016). Gitar eğitiminde başlangıç yaşı ve kritik dönem olgusu. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 169-178.
- Fırat, M., Kabakçı Yurdakul, I., & Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 2(1), 65-86. [Online]: www.enadonline.com, doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.2s3m
- Field, A. (2009) *Discovering Statistics using SPSS Statistics*, SAGE Publications.
- Frankel, J., & Wallen, N., (2000) *How to design and evaluate research in education*. Boston, MA: McGraw-Hill Higher Education.
- Gayretli, Ş., Yılmaz, H., & Zahal, O. (2021). Müzik eğitiminde ukulele. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 42, 496-510. Doi: 10.33418/ataunikkefd.816648
- Giebelhausen, R. (2016). So, you're thinking about starting a ukulele program? *National Association for Music Education*. 29(3). 38-41 doi:10.1177/1048371315625294
- Girgin Tohumcu, Z. G. (2006). *Müziği yazmak*. (İlk basım). İstanbul: Nota Yayıncılık.
- Greenberg, M. (1992). The ukulele in your classroom. *Music Educators Journal*. 79(3). 43-48. doi:10.2307/3398483
- Gregory, D., Belgrave, M. (2009). Identification of requisite skills for guitar accompaniment proficiency. *Music Therapy Perspectives*, 27. 97-102.
- Gross, M. (2014). *Ukulele In The Classroom, Essential Elements For Ukulele*. Hal Leonard Corporation. ISBN 978-1-4803-2169-4

- Gülhan, N. (1990). *Orta Dereceli Okullardaki Müzik Eğitiminde, Piyanonun Bir Eşlik Çalgısı Olarak Kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Halvaşı, A. A. (1999). *Ülkemiz müzik eğitiminde klasik gitar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Higashi, G. S. S. (2011). *Musical Communitas: Gathering Around The 'Ukulele In Hawai'i And The Foursquare Church*. Doctor of Missiology Dissertation, Fuller Theological Seminary, School of Intercultural Studies.
- Kalkan, A. (2015). *Makamsal okul şarkılarının müzik eğitimindeki yerine yönelik uzman görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kalkanoğlu, B. (2007). *Okul şarkılarının müzik öğretmenlerinin bilgi ve beceri düzeyine göre piyano ile eşliklenmesine yönelik bir model önerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kanahele, G. S. (1979). *Hawaiian music and musicians: An illustrated history*. Hawaii: Univ of Hawaii Pr.
- Kanneci, A. (2001). *Gitar İçin Beste Yapmış Türk Bestecilerinin Eğitimleri ve Gitar Yapıtlarının Uluslararası Gitar Repertuarındaki Yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karagöz, B. (2013). *İlköğretim öğrencilerine değerlerin okul şarkıları yoluyla kazandırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (23. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kardeş, B. (2018). *Müzik eğitiminde kullanılan şarkıların eşliklenmesine yönelik materyal geliştirme ve kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- King J., Tranquada J. (2003). A new history of the origins and development of the ukulele, 1838—1915. *The Hawaiian Journal of History*. 37. 1-32.

- Köz, E. (2007). *İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan bireysel çalgı eğitimi (gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Kratus, J. (2007). Music education at the tipping point. *Music Educators Journal*, 94(2), 42-48.
- Kutluk, Ö. (1996). *Okul şarkılarına piyano ile eşlikleme yapabilme becerisinin geliştirilmesi üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Küçükosmanoğlu, H. O. (2011). *İlköğretim İkinci Kademedeki Şarkı Öğretiminde Kullanılan Eşlik Çalgılarının Etkililiğinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Küçüköncü, H. Y. (2006). Türk eğitim sistemindeki yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmeni modelleri. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Leech, N. L., & Onwuegbuzie, A. J. (2009). A typology of mixed methods research designs. *Quality & quantity*, 43(2), 265-275.
- Leedy, P. D., & Ormrod, J. E. (2010). *Practical research: Planning and design* (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Lyda, R. L. (2019). From the chair. *General Music Today*, 33(1), 4-5. <https://doi.org/10.1177/1048371319877886>
- Madhosingh, D. F. (1984). *An Approach To Developing Comprehensive Musicianship In The Intermediate Grades Using The Voice And The Ukulele*. Doctoral Thesis, The University Of British Columbia, Canada.
- Martin, L. (2019). *Notes For The Beginning Ukulele Player*. The Villages: Lakeside Press. www.lakesidepress.com/UkeSyllabus.pdf
- Mccarty Murray, M. (2007). *Developing Self-Esteem Through Connections To Music: Assessing Effects On Self-Esteem In Grade 3 Students Through Learning To Play The Ukulele*. Master Thesis, Nipissing University Faculty Of Education North Bay, Ontario.

- McQueen, B. (2017). *Your First Ukulele Lesson and Then Some*. McQueen Machine, LLC. <http://www.ukuleletricks.com>
- MEB. (2018). Müzik Dersi Öğretim Programı, Ankara.
- Miles, N. F. (2011). *The Baroque Guitar as an Accompaniment Instrument for Song, Dance and Theatre*. Master's thesis, University of Birmingham, England.
- Okay, G. (2017). *Okul şarkılarının çalgılarla eşliklenmesine yönelik yöntem ve uygulamalar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özçakır, R. (1990). *Klasik gitar Türk okul müziğinde bir eşlik çalgısı olarak nasıl kullanılabilir*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, G., Yıldız, G. (2017). Şarkı Öğretiminde Popüler Müzik Eşliklerinin Kullanımına Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 834-849.
- Özgür, Ü. (2001). Çokseslendirmede Akorların Harflerle İfade Edilmesi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21 (1), 165-172.
- Reser, H. (1964). *Harry Reser's Ukulele Method and Song Folio*. New York: Remick Music Corporation.
- Roberts, H. H. (1926). *Ancient Hawaiian Music*. Honolulu: Bernice P. Bishop Museum. <https://hdl.handle.net/2027/miun.agz2508.0001.001>
- Robins, A. M. (2010). *The effect of intonation of an accompanying instrument on engagement of children*. Master Thesis, University of Missouri, Columbia.
- Runfolo Hale, M. (1977). An experimental study of the comparative effectiveness of harmonic and melodic accompaniment in singing as it relates to the development of a sense of tonality. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 53, 23-30.
- Sağır, T. (2002). *Cumhuriyetten günümüze okul şarkıları üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Santos A. A., Nunes A. F. (1915). *Original Method And Self-Instructor On The Ukulele*. Garden Lane. Honolulu. Hawaii: Santos-Nunes Studios.
- Say, A. (2012). *Müzik Sözlüğü*. (4. Basım). İstanbul: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Secoy, J. J. R. (2016). *Informal Music Learning In Uncg Ukes*. Doctoral Dissertation, The University of North Carolina, Greensboro.
- Semiz, Z. (2010). *Eğitim müziğinde bilgisayar teknolojisinin kullanımı ve gitar eşlikli okul şarkıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Shelemay, K. (2001). *Soundscapes: Exploring music in a changing world*. New York and London: W. W. Norton & Company.
- Smeck, R. (1950). *Roy Smeck's ukulele fun book*. New York: Edward B. Marks Music Corporation.
- Smith, M. (2003). *Research methods in accounting*. (İlk baskı). London: Sage Publications.
- Sönmezöz, F. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki eşlik öğretiminin müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sun, M. (1969). *Şarkı demeti*. Ankara: Dağarcık Yayınları.
- Teddlie, C., & Tashakkori, A. (2009). *Foundations of mixed methods research: Integrating quantitative and qualitative approaches in the social and behavioral sciences*. Thousand Oaks: Sage
- Tranquada J., King J. (2012). *The Ukulele: A History*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Uçan, A. (1989, 25-26 Mayıs). *Ülkemizde müzik öğretimine genel bir bakış*. Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları VII. Öğretim Toplantısında sunuldu. Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.

- Wallace, W. W. (1989). *A History Of The Doane Ukulele Method 1961-1989: A Performance-Based Approach To Music Education*. Master Thesis, University of Victoria, Canada.
- Wm. J. Smith & Co. (1917). *The kamiki ukulele method*. New York: Wm. J. Smith & Co.
- Yağışan, N. (1995). *Ortaöğretim müzik eğitimi ilke ve amaçları ile bazı eğitim müziği kitaplarının analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yalçın, M. (2006). *Eğitimde gözlem ve değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E. (2010). *Okul şarkılarının klasik gitar ile eşliklendirilmesine yönelik öğretmen görüşleri ve okul şarkıları için eşliklendirme örnekleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Yungul, O. (2008). *Okul şarkılarının gitar ile eşliklenmesinde örnek bir model*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zavadzka, G., Davidova, J. (2018). Composition of song accompaniment as a form of developing future music teachers' harmonic hearing. *The European Journal of Social and Behavioural Sciences EJSBS Volume XXIV* (eISSN: 2301-2218), 2865-2876

EKLER

Ek-1: Araştırma (Uygulama) İzni

Ek-2: Etik Kurul Kararı

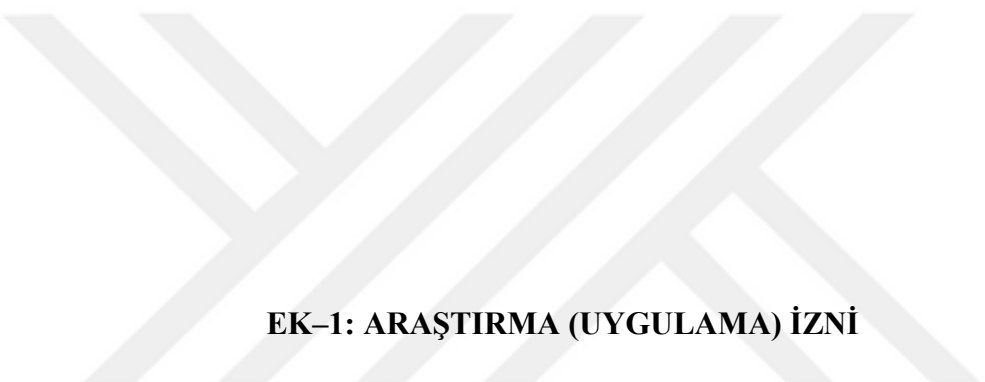
Ek-3: Eşlikleme Becerisi Değerlendirme Formu (Ukulele Ve Klasik Gitara

Ek-4: Öğrenci Görüşme Soruları

Ek-5: Ukulele Öğretim Programı

Ek-6: Klasik Gitar Öğretim Programı

Ek-7: Değerlendirmede Eşliklenen Eserler

EK-1: ARAŞTIRMA (UYGULAMA) İZNİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 11/03/2021-25537

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : E-83533471-044--25537
Konu : Dr. Öğr. Üyesi Kübra Dilek TANKIZ
(A-7873)

EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 12/02/2021 tarihli ve Bila sayılı yazısı,

Fakülteniz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Dr. Öğr. Üyesi Kübra Dilek TANKIZ'ın danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Cemil GÜZEL'in "Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukalele ile Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Ortaöğretim Öğrencilerinin Eşikleme Becerilerine Etkisi" konulu tez çalışması ile ilgili olarak anket çalışmasını Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Kızıltepe İlçesi Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerine uygulama talebinin uygun bulunduğuna ilişkin alınan ilgi yazı ekte gönderilmektedir.

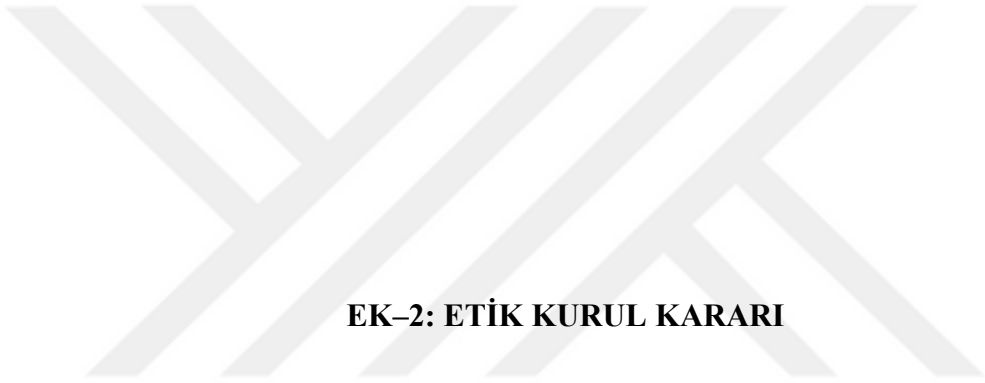
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Abdulkadir BAHARÇİÇEK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:İlgi yazı örneği

EK-2: ETİK KURUL KARARI

Evrak Tarih ve Sayısı: 14/01/2021-E.5130

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu		
Oturum Tarihi : 14.01.2021	Oturum Sayısı : 2	Karar Sayısı : 2021/2-6
Etik Açından Uygundur.		
Çalışma Adı	Okul Şarkılarının Eşliklenmesinde Ukulele İle Klasik Gitarın Birlikte Öğretilmesine Dayalı Etkinliklerin Ortaöğretim Öğrencilerinin Eşlikleme Becerilerine Etkisi	
Araştırmacılar	Yükseklisans Öğrencisi Cemil Güzel (Yürüttücü) Dr.Öğretim Üyesi Kübra Dilek TANKIZ (Danışman)	
Başkan Kurul Üyesi Prof.Dr. Hüseyin Suphi ERDEM Başkan Yardımcısı Kurul Üyesi Prof.Dr. Mustafa ARSLAN Kurul Üyesi Prof.Dr. Mehmet GÜNGÖR Kurul Üyesi Prof.Dr. Süleyman ÇALDAK Kurul Üyesi Prof.Dr. Nesrin SİS Kurul Üyesi Prof.Dr. Mehmet ÜSTÜNER Kurul Üyesi Prof.Dr. Lütüye ÖZDEMİR Sekreter Hatice CİHAN		

E-İmzalıdır.
Etik Kurul Başkanı
Hüseyin Suphi ERDEM

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması <https://www.turkiye.gov.tr/inonu-universitesi-ebys?V=BELCK6V6B> adresinden yapılabilir. (PIN:73502)

EK-3: EŞLİKLEME BECERİSİ DEĞERLENDİRME FORMU

EŞLİKLEME BECERİSİ DEĞERLENDİRME FORMU
(Ukulele ve Gitar Çalgısına İlişkin)

Öğrencinin Kodu :

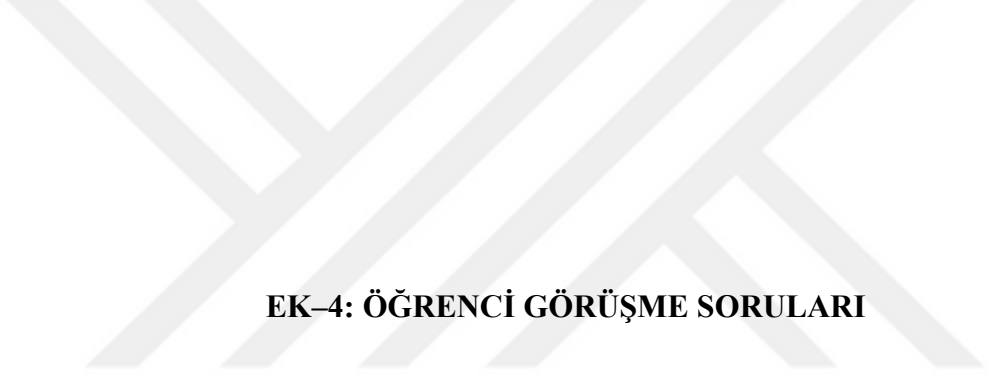
Çalgı Adı :

Eser Adı :

BOYUT	Ölçüt Beceriler (Kriterler)	KATSAYI	DERECE					Ölçme Puanı
			Çok İyi (5)	İyi (4)	Orta (3)	Düşük (2)	Çok Düşük (1)	
Teknik Boyut	Akort yapabilme	1x						
	Doğru duruş pozisyonunu uygulayabilme	1x						
	Doğru tutuş pozisyonunu uygulayabilme	1x						
	Sol el tekniği	1x						
	Sağ el tekniği	1x						
	Sağ ve sol el uyumu	2x						
	Ölçü sayısına/usule uygun çalabilme	2x						
	Sesleri doğru çalabilme	2x						
	Entonasyonu bozmadan temiz ses üretebilme	1x						
Müzikal Boyut	Tempoya uygun çalabilme	2x						
	Akor geçişlerinde zamanlama	2x						
	Duraksamadan bütünlük içinde çalabilme	2x						
	Ezgi ile uyum içinde çalabilme	2x						
Toplam=100		100						

Uzmanın Ünvanı, Adı ve Soyadı :

İmza :

EK-4: ÖĞRENCİ GÖRÜŞME SORULARI

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME SORULARI

- 1) Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde çalgılardan hangisinde teknik becerileri daha iyi uyguladığını düşünüyorsun:
 - a) Akort yapabilmeyi
 - b) Doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulayabilmeyi
 - c) Sol el tekniğini
 - d) Sağ el tekniğini
 - e) Sağ el- sol el uyumunu
 - f) Ölçü sayısına uygun çalabilmeyi
 - g) Sesleri doğru çalabilmeyi
 - h) Temiz ses üretebilmeyi
- 2) Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde çalgılardan hangisinde müzikal becerileri daha iyi uyguladığını düşünüyorsun:
 - a) Tempoya uygun çalabilmeyi
 - b) Akor geçişlerinde zamanlamayı
 - c) Duraksamadan bütünlük içinde çalabilmeyi
 - d) Ezgi ile uyum içinde çalabilmeyi
- 3) Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde ukulele ve klasik gitar ile tonal ve makamsal eserlerden hangilerinde daha başarılı olduğunu düşünüyorsun?
- 4) Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde hangi çalgı ile eşikleme yapmaktan daha çok keyif aldın, açıklar mısın?
- 5) Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sürecinde müzik dersine karşı bakış açında ne gibi değişiklikler oldu?
- 6) Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinlikler sonunda çalgılardan hangisinin müzik dersinde kullanımının daha uygun olduğunu düşünüyorsun, açıklar mısın? (taşıma, muhafaza, masraf vb. açılardan)
- 7) Okul şarkılarının eşliklenmesinde ukulele ile klasik gitarın birlikte öğretilmesine dayalı etkinliklerin uygulanması sürecinde dışsal faktörler (aile, arkadaşlar vb.) seni nasıl etkiledi?

EK-5: UKULELE ÖĞRETİM PROGRAMI

1.HAFTA DERS PLANI

KONU :Ukulelenin Tanıtımı, Oturuş, Tutuş, Parmak Adları

SÜRE :40'

KAZANIMLAR:

1. Ukulelenin tarihsel gelişimini bilir.
2. Ukulelenin fiziksel yapısını tanır.
3. Ukulele ile eşikleme yaparken doğru oturuş pozisyonunu uygular.
4. Ukulele ile eşikleme yaparken doğru tutuş pozisyonunu uygular.
5. Ukulele çalarken kullanılan parmak adlarını bilir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Soru-Cevap, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilere süreç hakkında bilgiler verilir. Süreç sonunda okul şarkılarına ukulele ile eşlik edebilecekleri söylenir.

Öğrencilere ukulele ile ilgili neler bildikleri sorulur. Ukulelenin tarihsel gelişimi hakkında bilgiler verilir. Günümüze nasıl geldiği ve nasıl aşamalardan geçtiği anlatılır. Daha sonra ukulelenin fiziksel yapısı tanıtılır. Üretildiği ağaçlardan ukulelenin kısımlarına ukulelenin yapısıyla ilgili bilgiler verilir.

Ukulele ile eşikleme yaparken nasıl oturulması gerektiği akıllı tahta aracılığıyla resimlerle gösterilir. Doğru oturuş pozisyonları uygulanır ve öğrencilerden bu pozisyonları uygulamaları istenir. Yanlış uygulamalar varsa düzeltmeler yapılır ve doğru oturuşun önemi vurgulanır.

Ukulele ile eşikleme yaparken ukulelenin nasıl tutulması gerektiği akıllı tahta aracılığıyla resimlerle gösterilir. Doğru tutuş pozisyonları uygulanır ve öğrencilerden bu pozisyonları uygulamaları istenir. Yanlış uygulamalar varsa düzeltmeler yapılır ve ukuleleyi doğru tutmanın önemi vurgulanır.

Akılla tahta yardımıyla ukulele çalarken kullanılan parmak adları gösterilir. Parmakları adlandırmanın ukulele çalarken çok büyük kolaylık sağladığı vurgulanır. Öğrencilerden parmak adlarını tekrar etmeleri istenir.

Genel bir tekrar yapıldıktan sonra ders bitirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

2.HAFTA DERS PLANI

KONU: Ukulele Klavyesinde Notalar, Akor Kavramı ve Akorların Oluşumu

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. 4 telde ilk 4 perdede yer alan notaları bilir.
2. Akor kavramını açıklar.
3. 5'li majör ve minör akorları oluşturur.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden, önceki derste öğrendikleri duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulandıktan sonra ukulelenin telleri tanıtılır. Hem ukulele üzerinde hem akıllı tahta yardımıyla tellerin boş halde hangi sesleri içerdiği belirtildikten sonra sırasıyla her telin ilk dört perdesinde yer alan sesler gösterilir.

Akıllı tahta yardımıyla öğrencilere akor kavramı anlatılır. Akorların nasıl oluştuğu, müzikte nasıl kullanıldığı, eşlikleme yaparken akor kullanımı gibi konular üzerinde durulduktan sonra akor oluşturma örnekleri yapılır.

Majör ve minör kavramları ayrıntılı bir şekilde ele alındıktan sonra öğrencilerden belirlenen akorları oluşturmaları istenir. Akor oluşturma konusunda uygulamalar yapıldıktan sonra ders bitirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

3. HAFTA DERS PLANI

KONU: Harf Şifre Yöntemi ve Basit Akorlar İle Sol El Tekniği

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Notaların harf karşılıklarını bilir.
2. Akorları harf-şifre yöntemiyle isimlendirir.
3. Sol el ile “C” akorunu doğru bir şekilde basar.
4. Sol el ile “Am” akorunu doğru bir şekilde basar.
5. Sol el ile “F” akorunu doğru bir şekilde basar.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilere notaların harf karşılıkları gösterilir. Eşlikleme yaparken harf kullanımının kolay ve pratik bir yöntem olduğu belirtilir.

Öğrencilere akıllı tahta yardımıyla akorları harf-şifre yöntemiyle adlandırma konusunda bilgiler verilir ve öğrencilerden önceki derste oluşturdukları akorları harf-şifre yöntemiyle adlandırmaları istenir. Harf-şifre yöntemi konusunda yeterince örnek yapıldıktan sonra tablatur yöntemi açıklanır ve akorların tablatur üzerinde gösterimi anlatılır.

Öğrencilerden ukulele ile doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulamaları istenir. Öğrencilere ukulele üzerinde ilk olarak akorları nasıl basmaları gerektiği, yanlış basmaları durumunda nasıl sorunlarla karşılaşacakları belirtilir. Doğru akor basma tekniği üzerinde durulduktan sonra “C” akoru gösterilir. Öğrencilerden ukulele üzerinde “C” akorunu basmaları istenir. Bütün öğrenciler tek tek kontrol edilir ve yanlışlıklar varsa gerekli düzeltmeler yapılır. “C” akorunu basma konusunda yeterince pratik yaptıktan sonra “Am” akoru gösterilir ve öğrencilerden bu akoru basmaları istenir. Tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır ve yeterince pratik yaptıktan sonra öğrencilere “F” akoru gösterilir. “F” akoru da öğrenciler tarafından uygulanır. Tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır. “F” akorunun basılması konusunda yeterince pratik yaptıktan sonra öğrenilen akorlar ukulele üzerinde tekrar edilip ders bitirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

4.HAFTA DERS PLANI

KONU: Basit Ölçüler İle Sağ El Teknikleri

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Sağ elde 2/4'lük ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.
2. Sağ elde 4/4'lük ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.
3. Sağ elde 2/4'lük ölçüyü tel çekme tekniği ile uygular.
4. Sağ elde 4/4'lük ölçüyü tel çekme tekniği ile uygular.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulamaları istenir. Önceki derste öğretilen C, Am ve F akorları tekrar edilir. Akor basışları öğrenciler tarafından uygulanır. Bu sırada gerekli kontroller ve düzeltmeler yapılır.

Yapılan tekrardan sonra öğrencilere eşlikleme yapmada sağ elin işlevi anlatılır. Sağ elde kullanılan bazı teknikler hem akıllı tahta yardımıyla çeşitli görsellerle hem de öğretmen tarafından uygulanarak gösterilir. Bu derste kaydırma ve tel çekme teknikleri üzerinde durulacağı anlatılır ve öğretmen tarafından kaydırma tekniği ile temiz ses üretme yöntemi gösterilir. Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonunu bozmadan sağ elde kaydırma tekniği ile temiz ses elde etmeleri istenir. Öğrenciler tek tek kontrol edilir ve gerekli düzeltmeler yapılır. Kaydırma tekniği ile temiz ses üretme çalışmasından sonra öğretmen tarafından 2/4'lük ritim kalıbı ile kaydırma tekniği uygulanır. Öğrencilerden bu tekniği uygulamaları istenir ve bireysel olarak bütün öğrenciler dinlenir. Sık sık öğretmen tarafından tekrar edilerek öğrencilerin görsel ve işitsel açıdan tekniği pekiştirmeleri sağlanır. Öğrencilerin de yeterince tekrar yapmasından sonra 4/4'lük ritim kalıbı ile kaydırma tekniği öğretmen tarafından uygulanır. Aynı şekilde hem öğretmen hem öğrenciler tarafından tekrar tekrar uygulanarak pekiştirilmesi sağlanır.

Kaydırma tekniği üzerinde çalışıldıktan sonra tel çekme yöntemi ile temiz ses elde etme yöntemi üzerinde durulur. Tel çekme tekniği öğretmen tarafından uygulanır. Öğrencilerden tekniği uygulamaları istenir. Gerekli kontroller ve düzeltmeler tek tek yapılır. Kaydırma tekniğinde uygulanan 2/4'lük ve 4/4'lük ritim kalıpları aynı sırayla tel çekme yöntemiyle de uygulanır. Hem öğretmen hem öğrenciler tarafından tekrar tekrar uygulanarak pekiştirilmesi sağlanır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

5.HAFTA DERS PLANI

KONU: Akorlar ve Bileşik Ölçüler

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Sol el ile “G” akorunu doğru bir şekilde basar.
2. Sol el ile “A” akorunu doğru bir şekilde basar.
3. Sol el ile “Dm” akorunu doğru bir şekilde basar.
4. Sağ elde 5/8’lik ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.
5. Sağ elde 9/8’lik ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Önceki derslerde öğrenilen akorlar tekrar edilir ve bu derste çalışılacak akorlardan bahsedilir.

G akoru akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde gösterilir. Öğretmen tarafından ukulele ile uygulandıktan sonra öğrencilerden uygulamaları istenir. Hem G akorunu hem önceki derste öğrenilen sağ el tekniklerini pekiştirmek amacıyla sol elde G akoru uygulanırken sağ elde 2/4’lük ve 4/4’lük ritim kalıplarıyla kaydırma tekniği uygulanır. Öğrenciler tek tek kontrol edilir ve gerekli düzeltmeler yapılır. G akoru çalışıldıktan sonra A ve Dm akorları aynı şekilde önce akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde gösterilir, önce öğretmen tarafından daha sonra öğrenciler tarafından uygulanır. Öğrenilen kaydırma ve tel çekme yöntemleri de kullanılarak hem sol el hem sağ el tekniklerinin pekiştirilmesi sağlanır.

Öğretmen tarafından sağ elde 5/8’lik ritim kalıbı kaydırma tekniği ile uygulanır. Öğrencilerden tekniği uygulamaları istenir ve gerekli kontroller ile düzeltmeler yapılır. Tekrarlar yapılırken sol elde öğrenilen akorlar da uygulanarak her iki elde tekniklerin pekiştirilmesi sağlanır. 5/8’lik ritim kalıbından sonra 9/8’lik ritim kalıbı da aynı şekilde önce öğretmen sonra öğrenciler tarafından uygulanır. Kontroller ve düzeltmeler yapılarak sol elde öğrenilen akorlar da uygulanır ve her iki elde tekniklerin pekiştirilmesi sağlanır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

6.HAFTA DERS PLANI

KONU: Akorlar ve Basit Ölçüler İle Sağ El Teknikleri

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Sol el ile “D” akorunu doğru bir şekilde basar.
2. Sol el ile “Em” akorunu doğru bir şekilde basar.
3. Sağ elde 2/4'lük ölçüyü arpej tekniği ile uygular.
4. Sağ elde 4/4'lük ölçüyü arpej tekniği ile uygular.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Önceki derste çalışılan G, A, Dm akorları ve 5/8'lik, 9/8'lik ritim kalıpları tekrar edilir.

Akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde D akoru gösterilip öğretmen tarafından ukulele üzerinde uygulanır. Öğrencilerden D akorunu ukulele üzerinde uygulamaları istenir. Öğretmen tarafından tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır. D akoru çalışıldıktan sonra Em akoru akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde gösterilip öğretmen tarafından ukulele üzerinde uygulanır. Öğrencilerden Em akorunu uygulamaları istenir ve öğretmen tarafından tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır.

Arpej tekniğinde sağ el parmak konumları önce görsellerle daha sonra öğretmen tarafından ukulele üzerinde gösterilir. Öğretmen tarafından basit seslendirme çalışması uygulanır ve öğrencilerden bu çalışmayı uygulamaları istenir. Hem öğretmen hem öğrenciler tarafından tekrarlar yapılır. Öğrenciler tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır. Ardından öğretmen tarafından 2/4'lük ritim kalıbı arpej tekniği ile uygulanır. Birkaç tekrardan sonra öğrencilerden arpej tekniğini uygulamaları istenir. Kontroller ve düzeltmeler yapıp sol el ile öğrenilen akorlar basılarak tekrarlar yapılır. 2/4'lük arpej çalışmasının ardından 4/4'lük ritim kalıbı arpej tekniği ile öğretmen tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulamaları istenir. Yine kontroller ve düzeltmeler yapılır ve sol el ile öğrenilen akorlar uygulanarak hem sol el hem sağ el çalışmaları pekiştirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

7.HAFTA DERS PLANI

KONU: Akor Geçişleri ve Ukuleleyi Akort Etme

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Öğrendiği akorlar arasında duraksamadan geçiş yapar.
2. Ukuleleyi akort eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Önceki derste çalışılan D, Em akorları ve 2/4'lük, 4/4'lük arpej teknikleri tekrar edilir.

Akorlar arasında geçiş yaparken zamanlamanın önemi vurgulanır. Akorlar arasında geçiş yapma yöntemleri anlatılır. Öğrenilen akorlar arasında basitten zora doğru geçişler öğretmen tarafından uygulanır. Öğrencilerden akor geçişlerini uygulamaları istenir. Sağ elde basit ritim kalıpları seslendirilirken sol elde yavaş akor geçişleri önce öğretmen tarafından daha sonra öğrenciler tarafından uygulanır. Öğrenciler tek tek kontrol edilir ve bireysel çalışma yöntemleri oluşturulur. Öğrencilerden bir sonraki derse kadar akor geçişlerini temiz ve hızlı yapabilmeleri için bol bol çalışmaları gerektiği vurgulanır.

Öğrencilere çalınan çalgının akortlu olmasının önemi ve gerekliliği anlatılır. Ukuleleyi akort etme yöntemleri anlatılır ve akort ederken akort cihazı veya akıllı telefon kullanılacağı belirtilir. Hem akort cihazı hem birkaç akıllı telefon uygulaması tanıtılıp gerekli açıklamalar yapılır. Öğretmen tarafından hem akort cihazı ileri hem akıllı telefon uygulamaları ile ukulele akort edilir. Öğrencilerden tek tek ukulelelerini akort etmeleri istenir. Akort etme sırasında gerekli açıklamalar yapılır. Bundan sonra ukulele çalmaya başlamadan önce ukulelenin akordunu kontrol etmeleri gerektiği vurgulanır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

8.HAFTA DERS PLANI

KONU: Doğru ve Temiz Çalabilme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Öğrendiği akorları, öğrendiği sağ el teknikleri ile doğru bir şekilde seslendirir.
2. Öğrendiği akorları, öğrendiği sağ el teknikleri ile temiz bir şekilde seslendirir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden ukulelelerini akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca ukulelelerin akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekliyse öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Öğrencilerden akorları belirlenen sırayla öğretmenin söyleyeceği ritim kalıbı ve teknik ile seslendirmeleri istenir.

Doğru çalmanın önemi ve gerekliliği anlatılır. Öğrencilerin, doğru çalmanın önemini daha iyi kavrayabilmeleri için öğretmen tarafından yanlış çalma ve doğru çalma örnekleri uygulanır. Ardından öğrencilerden aynı şekilde belirlenen akorları belirlenen sağ el teknikleri ile hata yapmadan, doğru bir şekilde seslendirmeleri istenir.

Temiz çalmanın önemi ve gerekliliği açıklanır. Öğrencilerin, temiz çalmanın önemini daha iyi kavrayabilmeleri için öğretmen tarafından cızırtılı, boğuk çalma ve temiz çalma örnekleri uygulanır. Ardından öğrencilerden aynı şekilde belirlenen akorları belirlenen sağ el teknikleri ile temiz bir şekilde seslendirmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

9.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. “Saray Yolu” şarkısına eşlik eder.
2. “Karahisar Kalesi” şarkısına eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden ukulelelerini akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca ukulelelerin akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekiyorsa öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Saray Yolu” şarkısının notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından ukulele eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken ukulele ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Karahisar Kalesi” şarkısının notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından ukulele eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken ukulele ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

10.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. “Göçmen Kızı” türküsüne eşlik eder.
2. “Bir Dalda İki Kiraz” türküsüne eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden ukulelelerini akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca ukulelelerin akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekiyorsa öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Önceki derste çalışılan eserler öğretmen tarafından seslendirilirken hep birlikte ukulele ile doğru ve temiz çalmaya dikkat edilerek eşliklenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Karadeniz” marşının notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından ukulele eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken ukulele ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Bir Dalda İki kiraz” türküsünün notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından ukulele eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken ukulele ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

11.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. “Karadeniz” adlı marşla eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden ukulelelerini akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca ukulelelerin akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekiyorsa öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Önceki derslerde çalışılan eserler öğretmen tarafından seslendirilirken hep birlikte ukulele ile doğru ve temiz çalmaya dikkat edilerek eşliklenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Göçmen Kızı” türküsünün notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından ukulele eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken ukulele ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

12.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. “Şu Dalma’dan Geçtin mi” türküsüne eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Ukulele, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden ukulelelerini akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca ukulelelerin akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekiyorsa öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Önceki derslerde çalışılan eserler öğretmen tarafından seslendirilirken hep birlikte ukulele ile doğru ve temiz çalmaya dikkat edilerek eşliklenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Şu Dalmadan Geçtin mi” türküsünün notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından ukulele eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken ukulele ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

EK-6: KLASİK GİTAR ÖĞRETİM PROGRAMI

1.HAFTA DERS PLANI

KONU :Gitarın tanıtımı, Oturuş, Tutuş, Parmak Adları

SÜRE :40'

KAZANIMLAR:

1. Gitarın tarihsel gelişimini bilir.
2. Gitarın fiziksel yapısını tanır.
3. Gitar ile eşlikleme yaparken doğru oturuş pozisyonunu uygular.
4. Gitar ile eşlikleme yaparken doğru tutuş pozisyonunu uygular.
5. Gitar çalarken kullanılan parmak adlarını bilir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Soru-Cevap, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilere süreç hakkında bilgiler verilir. Süreç sonunda okul şarkılarına gitar ile eşlik edebilecekleri söylenir.

Öğrencilere gitar ile ilgili neler bildikleri sorulur. Gitarın tarihsel gelişimi hakkında bilgiler verilir. Günümüze nasıl geldiği ve nasıl aşamalardan geçtiği anlatılır. Daha sonra gitarın fiziksel yapısı tanıtılır. Üretildiği ağaçlardan gitarın kısımlarına gitarın yapısıyla ilgili bilgiler verilir.

Gitar ile eşlikleme yaparken nasıl oturulması gerektiği akıllı tahta aracılığıyla resimlerle gösterilir. Doğru oturuş pozisyonları öğretmen tarafından uygulanır ve öğrencilerden bu pozisyonları uygulamaları istenir. Yanlış uygulamalar varsa düzeltmeler yapılır ve doğru oturuşun önemi vurgulanır.

Gitar ile eşlikleme yaparken gitarın nasıl tutulması gerektiği akıllı tahta aracılığıyla resimlerle gösterilir. Doğru tutuş pozisyonları öğretmen tarafından uygulanır ve öğrencilerden bu pozisyonları uygulamaları istenir. Yanlış uygulamalar varsa düzeltmeler yapılır ve gitarı doğru tutmanın önemi vurgulanır.

Akıllı tahta yardımıyla gitar çalarken kullanılan parmak adları gösterilir. Parmakları adlandırmanın gitar çalarken çok büyük kolaylık sağladığı vurgulanır. Öğrencilerden parmak adlarını tekrar etmeleri istenir.

Genel bir tekrar yapıldıktan sonra ders bitirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

2.HAFTA DERS PLANI

KONU: Gitar Klavyesinde Notalar, Akor Kavramı ve Akorların Oluşumu

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. 6 telde ilk 4 perdede yer alan notaları bilir.
2. Akor kavramını açıklar.
3. 5'li majör ve minör akorları oluşturur.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden, önceki derste öğrendikleri duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulandıktan sonra gitarın telleri tanıtılır. Hem gitar üzerinde hem akıllı tahta yardımıyla tellerin boş halde hangi sesleri içerdiği belirtildikten sonra sırasıyla her telin ilk dört perdesinde yer alan sesler gösterilir.

Akıllı tahta yardımıyla öğrencilere akor kavramı anlatılır. Akorların nasıl oluştuğu, müzikte nasıl kullanıldığı, eşlikleme yaparken akor kullanımı gibi konular üzerinde durulduktan sonra akor oluşturma örnekleri yapılır.

Majör ve minör kavramları ayrıntılı bir şekilde ele alındıktan sonra öğrencilerden belirlenen akorları oluşturmaları istenir. Akor oluşturma konusunda uygulamalar yapıldıktan sonra ders bitirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

3.HAFTA DERS PLANI

KONU: Harf Şifre Yöntemi ve Basit Akorlar İle Sol El Tekniği

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Notaların harf karşılıklarını bilir.
2. Akorları harf-şifre yöntemiyle isimlendirir.
3. Sol el ile “Em” akorunu doğru bir şekilde basar.
4. Sol el ile “Am” akorunu doğru bir şekilde basar.
5. Sol el ile “D” akorunu doğru bir şekilde basar.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilere notaların harf karşılıkları gösterilir. Eşlikleme yaparken harf kullanımının kolay ve pratik bir yöntem olduğu belirtilir.

Öğrencilere akıllı tahta yardımıyla akorları harf-şifre yöntemiyle adlandırma konusunda bilgiler verilir ve öğrencilerden önceki derste oluşturdukları akorları harf-şifre yöntemiyle adlandırmaları istenir. Harf-şifre yöntemi konusunda yeterince örnek yapıldıktan sonra tablatur yöntemi açıklanır ve akorların tablatur üzerinde gösterimi anlatılır.

Öğrencilerden gitar ile doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulamaları istenir. Öğrencilere gitar üzerinde ilk olarak akorları nasıl basmaları gerektiği, yanlış basmaları durumunda nasıl sorunlarla karşılaşacakları belirtilir. Doğru akor basma tekniği üzerinde durulduktan sonra “Em” akoru gösterilir. Öğrencilerden gitar üzerinde “Em” akorunu basmaları istenir. Bütün öğrenciler tek tek kontrol edilir ve yanlışlıklar varsa gerekli düzeltmeler yapılır. “Em” akorunu basma konusunda yeterince pratik yaptıktan sonra “Am” akoru gösterilir ve öğrencilerden bu akoru basmaları istenir. Tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır ve yeterince pratik yaptıktan sonra öğrencilere “D” akoru gösterilir. “D” akoru da öğrenciler tarafından uygulanır. Tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır. “D” akorunun basılması konusunda yeterince pratik yaptıktan sonra öğrenilen akorlar gitar üzerinde tekrar edilip ders bitirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

4.HAFTA DERS PLANI

KONU: Basit Ölçüler İle Sağ El Teknikleri

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Sağ elde 2/4'lük ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.
2. Sağ elde 4/4'lük ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.
3. Sağ elde 2/4'lük ölçüyü tel çekme tekniği ile uygular.
4. Sağ elde 4/4'lük ölçüyü tel çekme tekniği ile uygular.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonunu uygulamaları istenir. Önceki derste öğretilen Em, Am ve D akorları tekrar edilir. Akor basışları öğrenciler tarafından uygulanır. Bu sırada gerekli kontroller ve düzeltmeler yapılır.

Yapılan tekrardan sonra öğrencilere eşlikleme yapmada sağ elin işlevi anlatılır. Sağ elde kullanılan bazı teknikler hem akıllı tahta yardımıyla çeşitli görsellerle hem de öğretmen tarafından uygulanarak gösterilir. Bu derste kaydırma ve tel çekme teknikleri üzerinde durulacağı anlatılır ve öğretmen tarafından kaydırma tekniği ile temiz ses üretme yöntemi gösterilir. Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonunu bozmadan sağ elde kaydırma tekniği ile temiz ses elde etmeleri istenir. Öğrenciler tek tek kontrol edilir ve gerekli düzeltmeler yapılır. Kaydırma tekniği ile temiz ses üretme çalışmasından sonra öğretmen tarafından 2/4'lük ritim kalıbı ile kaydırma tekniği uygulanır. Öğrencilerden bu tekniği uygulamaları istenir ve bireysel olarak bütün öğrenciler dinlenir. Sık sık öğretmen tarafından tekrar edilerek öğrencilerin görsel ve işitsel açıdan tekniği pekiştirmeleri sağlanır. Öğrencilerin de yeterince tekrar yapmasından sonra 4/4'lük ritim kalıbı ile kaydırma tekniği öğretmen tarafından uygulanır. Aynı şekilde hem öğretmen hem öğrenciler tarafından tekrar tekrar uygulanarak pekiştirilmesi sağlanır.

Kaydırma tekniği üzerinde çalışıldıktan sonra tel çekme yöntemi ile temiz ses elde etme yöntemi üzerinde durulur. Tel çekme tekniği öğretmen tarafından uygulanır. Öğrencilerden tekniği uygulamaları istenir. Gerekli kontroller ve düzeltmeler tek tek yapılır. Kaydırma tekniğinde uygulanan 2/4'lük ve 4/4'lük ritim kalıpları aynı sırayla tel çekme yöntemiyle de uygulanır. Hem öğretmen hem öğrenciler tarafından tekrar tekrar uygulanarak pekiştirilmesi sağlanır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

5.HAFTA DERS PLANI

KONU: Akorlar ve Bileşik Ölçüler

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Sol el ile "C" akorunu doğru bir şekilde basar.
2. Sol el ile "A" akorunu doğru bir şekilde basar.
3. Sol el ile "Dm" akorunu doğru bir şekilde basar.
4. Sağ elde 5/8'lik ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.
5. Sağ elde 9/8'lik ölçüyü kaydırma tekniği ile uygular.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Önceki derslerde öğrenilen akorlar tekrar edilir ve bu derste çalışılacak akorlardan bahsedilir.

C akoru akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde gösterilir. Öğretmen tarafından gitar ile uygulandıktan sonra öğrencilerden uygulamaları istenir. Hem C akorunu hem önceki derste öğrenilen sağ el tekniklerini pekiştirmek amacıyla sol elde C akoru uygulanırken sağ elde 2/4'lük ve 4/4'lük ritim kalıplarıyla kaydırma tekniği uygulanır. Öğrenciler tek tek kontrol edilir ve gerekli düzeltmeler yapılır. C akoru çalışıldıktan sonra A ve Dm akorları aynı şekilde önce akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde gösterilir, önce öğretmen tarafından daha sonra öğrenciler tarafından uygulanır. Öğrenilen kaydırma ve tel çekme yöntemleri de kullanılarak hem sol el hem sağ el tekniklerinin pekiştirilmesi sağlanır.

Öğretmen tarafından sağ elde 5/8'lik ritim kalıbı kaydırma tekniği ile uygulanır. Öğrencilerden tekniği uygulamaları istenir ve gerekli kontroller ile düzeltmeler yapılır. Tekrarlar yapılırken sol elde öğrenilen akorlar da uygulanarak her iki elde tekniklerin pekiştirilmesi sağlanır. 5/8'lik ritim kalıbından sonra 9/8'lik ritim kalıbı da aynı şekilde önce öğretmen sonra öğrenciler tarafından uygulanır. Kontroller ve düzeltmeler yapılarak sol elde öğrenilen akorlar da uygulanır ve her iki elde tekniklerin pekiştirilmesi sağlanır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmalarını ile değerlendirilir.

6.HAFTA DERS PLANI

KONU: Akorlar ve Basit Ölçüler İle Sağ El Teknikleri

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Sol el ile "G" akorunu doğru bir şekilde basar.
2. Sol el ile "F" akorunu doğru bir şekilde basar. baresiz
3. Sağ elde 2/4'lük ölçüyü arpej tekniği ile uygular.
4. Sağ elde 4/4'lük ölçüyü arpej tekniği ile uygular.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Önceki derste çalışılan C, A, Dm akorları ve 5/8'lik, 9/8'lik ritim kalıpları tekrar edilir.

Akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde G akoru gösterilip öğretmen tarafından gitar üzerinde uygulanır. Öğrencilerden G akorunu gitar üzerinde uygulamaları istenir. Öğretmen tarafından tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır. G akoru çalışıldıktan sonra F akoru akıllı tahta aracılığıyla tablatur üzerinde gösterilip öğretmen tarafından gitar üzerinde uygulanır. (Öğretim sürecinin 12 hafta ile sınırlı olması ve iki çalgıyı eş zamanlı öğreniyor olmalarından dolayı; ayrıca ukulele ile gitar arasında zorluk açısından büyük bir fark oluşmaması amacıyla F akoru baresiz olarak çalışılmıştır.) öğrencilerden F akorunu uygulamaları istenir ve öğretmen tarafından tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır.

Arpej tekniğinde sağ el parmak konumları önce görsellerle daha sonra öğretmen tarafından gitar üzerinde gösterilir. Öğretmen tarafından basit seslendirme çalışması uygulanır ve öğrencilerden bu çalışmayı uygulamaları istenir. Hem öğretmen hem öğrenciler tarafından tekrarlar yapılır. Öğrenciler tek tek kontrol edilip gerekli düzeltmeler yapılır. Ardından öğretmen tarafından 2/4'lük ritim kalıbı arpej tekniği ile uygulanır. Birkaç tekrardan sonra öğrencilerden arpej tekniğini uygulamaları istenir. Kontroller ve düzeltmeler yapıp sol el ile öğrenilen akorlar basılarak tekrarlar yapılır. 2/4'lük arpej çalışmasının ardından 4/4'lük ritim kalıbı arpej tekniği ile öğretmen tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulamaları istenir. Yine kontroller ve düzeltmeler yapılır ve sol el ile öğrenilen akorlar uygulanarak hem sol el hem sağ el çalışmaları pekiştirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

7.HAFTA DERS PLANI

KONU: Akor Geçişleri ve Gitarı Akort Etme

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Öğrendiği akorlar arasında duraksamadan geçiş yapar.
2. Gitarı akort eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden doğru duruş ve tutuş pozisyonlarını uygulamaları istenir. Önceki derste çalışılan G, F akorları ve 2/4'lük, 4/4'lük arpej teknikleri tekrar edilir. G akorunun alternatif basılışları gösterilir.

Akorlar arasında geçiş yaparken zamanlamanın önemi vurgulanır. Akorlar arasında geçiş yapma yöntemleri anlatılır. Öğrenilen akorlar arasında basitten zora doğru geçişler öğretmen tarafından uygulanır. Öğrencilerden akor geçişlerini uygulamaları istenir. Sağ elde basit ritim kalıpları seslendirilirken sol elde yavaş akor geçişleri önce öğretmen tarafından daha sonra öğrenciler tarafından uygulanır. Öğrenciler tek tek kontrol edilir ve bireysel çalışma yöntemleri oluşturulur. Öğrencilerden bir sonraki derse kadar akor geçişlerini temiz ve hızlı yapabilmeleri için bol bol çalışmaları gerektiği vurgulanır.

Öğrencilere çalınan çalgının akortlu olmasının önemi ve gerekliliği anlatılır. Gitarı akort etme yöntemleri anlatılır ve akort ederken akort cihazı veya akıllı telefon kullanılacağı belirtilir. Hem akort cihazı hem birkaç akıllı telefon uygulaması tanıtılıp gerekli açıklamalar yapılır. Öğretmen tarafından hem akort cihazı ile hem akıllı telefon uygulamaları ile gitar akort edilir. Öğrencilerden tek tek gitarlarını akort etmeleri istenir. Akort etme sırasında gerekli açıklamalar yapılır. Bundan sonra gitar çalmaya başlamadan önce gitarın akordunu kontrol etmeleri gerektiği vurgulanır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

8.HAFTA DERS PLANI

KONU: Doğru ve Temiz Çalabilme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. Öğrendiği akorları, öğrendiği sağ el teknikleri ile doğru bir şekilde seslendirir.
2. Öğrendiği akorları, öğrendiği sağ el teknikleri ile temiz bir şekilde seslendirir.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Anlatım, Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden gitarlarını akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca gitarların akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekliyse öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Öğrencilerden akorları belirlenen sırayla öğretmenin söyleyeceği ritim kalıbı ve teknik ile seslendirmeleri istenir.

Doğru çalmanın önemi ve gerekliliği anlatılır. Öğrencilerin, doğru çalmanın önemini daha iyi kavrayabilmeleri için öğretmen tarafından yanlış çalma ve doğru çalma örnekleri uygulanır. Ardından öğrencilerden aynı şekilde belirlenen akorları belirlenen sağ el teknikleri ile hata yapmadan, doğru bir şekilde seslendirmeleri istenir.

Temiz çalmanın önemi ve gerekliliği açıklanır. Öğrencilerin, temiz çalmanın önemini daha iyi kavrayabilmeleri için öğretmen tarafından cızırtılı, boğuk çalma ve temiz çalma örnekleri uygulanır. Ardından öğrencilerden aynı şekilde belirlenen akorları belirlenen sağ el teknikleri ile temiz bir şekilde seslendirmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

9.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. “Saray Yolu” şarkısına eşlik eder.
2. “Karahisar Kalesi” şarkısına eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden gitarlarını akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca gitarların akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekliyorsa öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Saray Yolu” şarkısının notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından gitar eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken gitar ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Karahisar Kalesi” şarkısının notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından gitar eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken gitar ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

10.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. “Karadeniz” marşına eşlik eder.
2. “Bir Dalda İki Kiraz” türküsüne eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden gitarlarını akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca gitarların akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekliyorsa öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Önceki derste çalışılan eserler öğretmen tarafından seslendirilirken hep birlikte gitar ile doğru ve temiz çalmaya dikkat edilerek eşliklenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Karadeniz” marşının notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından gitar eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken gitar ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Bir Dalda İki kiraz” türküsünün notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından gitar eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken gitar ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

11.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1. “Göçmen Kızı” adlı türküye eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden gitarlarını akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca gitarların akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekliyse öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Önceki derslerde çalışılan eserler öğretmen tarafından seslendirilirken hep birlikte gitar ile doğru ve temiz çalmaya dikkat edilerek eşliklenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Göçmen Kızı” türküsünün notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından gitar eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken gitar ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

12.HAFTA DERS PLANI

KONU: Eşlikleme Uygulamaları

SÜRE: 40'

KAZANIMLAR:

1.“Şu Dalma’dan Geçtin mi” türküsüne eşlik eder.

YÖNTEM VE TEKNİKLER:

Gösteri, Gösterip Yaptırma, Bireysel Çalışma, Grup Çalışması

ARAÇ GEREÇLER:

Gitar, Akıllı Tahta

ÖĞRETİM SÜRECİ:

Öğrencilerden gitarlarını akort etmeleri istenir. Akort etme tamamlanınca gitarların akordu öğretmen tarafından kontrol edilir. Gerekliyse öğrencilerden akordu kontrol edip düzeltmeleri istenir. Akort işlemi tamamlanınca doğru duruş ve tutuş pozisyonları uygulanır. Önceki derslerde çalışılan eserler öğretmen tarafından seslendirilirken hep birlikte gitar ile doğru ve temiz çalmaya dikkat edilerek eşliklenir.

Üzerinde harf şifrelerinin bulunduğu “Şu Dalmadan Geçtin mi” türküsünün notaları akıllı tahtada açılır. Şarkı akıllı tahta aracılığıyla bir defa dinlenir. Şarkı öğretmen tarafından gitar eşliğinde söylenir. Öğrenciler ile birlikte şarkının akorları tekrar incelenir ve öğrencilerden öğretmen şarkıyı söylerken gitar ile eşlik etmeleri istenir. Birkaç defa tekrarlandıktan sonra öğrencilerin tek tek eşlik etmeleri istenir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME:

Öğrenciler yaptıkları uygulama çalışmaları ile değerlendirilir.

EK-7: DEĞERLENDİRMEDE EŞLİKLENEN ESERLER

KARADENİZ

♩=100

C G F

C G

C A

Dm C

G C

4

8

12

15

3

KARAHİSAR KALESİ

Am

5 C G F Em

10 Am C G Am

14 C G F Am

18 Am C G F Am